Csak olvasótermi használatra !
D
1133

Pécsiek 1971

écsi Tervező Vállalat
écs, Rákóczi út 1.

TARTALOM

Nemeskéri László: Tervezés és kivitelezés munkakapcsolataink tükrében ... 1

Szoyka Pál: A lakásépítés jelene és jövője 2

Köves Emil: Pécsi Orvostudományi Egyetem, 400 fős kollégium 6

Czeininger Jenő: Balatonfüred 120 lakrészes társasüdülő 8

Czeininger Jenő: Pamutnyomóipari V. Balatonföldvár 55 lakrészes üdülője 9

Köves Emil: Pécsi Tanárképző Főiskola tanszéki toldaléképülete 10

Nyári József: Állami Egészségügyi Gyermekotthon, Bóly 12

Kiss Tibor: Pártszékház, Szigetvár 14

Erdélyi Zoltán: 8 tantermes gimnázium és 400 fős tanulóotthon, Szekszárd 15

Erdélyi Zoltán: MüM Gépszerelő Intézet: 16 tantermes iskola és 200 fős tanulóotthon, Kaposvár 13

Erdélyi Zoltán: Déldunántúli Áramszolgáltató Vállalat számítóközpontja, Pécs 20

Kiss Tibor: Pécsi Kesztyűgyár fejlesztése 22

Vida Gyula: Pécsi Városi Tanács fogadási egység 23

Várady Gézáné: Árvízvédelmi Központ, Mohács 24

Szőke Gyula: „Park" vendéglő, Kaposvár 26

Máthé András EOZIN-bolt, Pécs 23

Tillai Ernő: Velencei üvegmozaik a „Babits Mihály" Művelődési Központban, Szekszárd 30

Dr. Kiss Gyula: Városrekonstrukció koordinált lebonyolítása a tapasztalatok tükrében 32

Papp József: Pécs általános rendezési terve 34

Szőke Gyula: Középmagas sávház — Kaposvár, É.-Ny.-i városrész... ... 38

Freivogel Mihály: Művelődési ház, Nagyatád 40

Máthé András: Képcsarnok bemutatóterem és lakások, Pécs 42

Erdélyi Zoltán: Pécs—Kertváros lakótelep kialakításának fő szempontjai ... 44

Tillai Ernő: Vásárcsarnok és piac, Pécs, Megyeri út 46

Müller Márta: Nagyatádi Járási Kórház kertépítési terve 48

Különlenyomat a „Műszaki Tervezés" 1971. évi 12. számából.

Címlapterv: *Lantos Ferenc*

Emblématerv: *Tillai Ernő*

F. k.: Füzér István

71-6704 Pécsi Szikra Nyomda

1133

Csak helyben használatra
3 007201 199400

Tervezés és kivitelezés munkakapcsolataink tükrében

NEMESKÉRI LÁSZLÓ

Az építészetnek mindig is meghatározó szerepe volt a népesség személyes és közösségi igényeinek kielégítésében. Generációkat átölelő jelenlétével minden időben hordozója és hirdetője volt a népek kultechnikai színvonalának.
túrájának, művészetének és adott

Bár az építészet virágzását és hanyatlását mindig az adott kor ízlése, igénye, technikai és anyagi lehetőségei irányították, mégis a kifejezésmódban elsődlegesen ott volt az építészek alkotó hozzájárulása, művészetük jellemző megnyilatkozása.

Változatlan aktivitással folyik ma is a vita az építészek alkotó szerepéről az ilyen értelmű függetlenségről, és ez az alkotó ember védelmében érthető, mert hisz az építész alkotó készséggel a jövő számára szeretné megőrizni mindazt amit ma a jövő szemével is szépnek tartunk, mindazt, amit holnap a ma építészetéből művészinek mondunk. A jelenkor társadalmának építés céljára rendelkezésre álló javai, a technikai és technológiai adottságok ma már önmagukban is új formanyelvet kínálnak az építészet számára és ez arra indít, hogy művészeti megfogalmazás tekintetében a funkcióra és szerkezetre absztrahált kifejezésmódban keressük a kibontakozást.

A technika robbanásszerű fejlődése, a társadalom igényeinek és szükségleteinek még gyorsabb ütemű emelkedése azonban növekvő türelmetlenséget tanúsít az építészettel szemben és ez a sürgetettség a népesség és az építészet kapcsolatáról átterjed az építészet fogalmi folyamataira a tervezés és kivitelezés területére is.

Ebből a versengésből az építészet pedig csak akkor kerülhet ki győztesen, ha korunk technikai eszközeit felhasználva ipari méretű tömegszerűséggel képes eleget termelni, szépet és maradandót alkotni.

Ilyen felfogásban már olyan komplexitásról van szó, amelyben a beruházó, tervező és kivitelező jól összehangolt tartós együttműködését kell látni.

Szocialista rendszerünk legfontosabb politikai célkitűzései alapján törekszik arra, hogy társadalmunk építési szükségleteit is növekvő arányban kielégítse. Ehhez előteremti a technikai és gazdasági feltételeket és az alkotás művészetében is csak annyi korlátot szab, amennyit a megvalósítás technikai szintje és folyamatai szükségszerűen igényelnek, amennyit gazdasági teherbírása megkövetel.

Az együttműködésben van tehát a kibontakozás útja, ahol a beruházókkal létrehozott előrelátó kapcsolatok egészítik ki a tervezés és építés összehangolt munkáját.

Ha itt most mint kivitelező hivatkozom a Pécsi Tervező Vállalattal és általában a tervezőkkel fennálló sokéves kapcsolatainkra, és ezekkel támasztom alá az együttműködés jelentőségét, és eredményességét, a korszerű épületek és építmények sokaságát, egészen új városrészeket állíthatunk együttmunkálkodásunk szép bizonyságául.

Kitartó munkával és céltudatos tevékenységgel hozta létre a Baranya megyei ÁÉV a Pécsi Tervező V. közreműködésével hazánkban az első nagyelemes panel rendszerű lakásépítési bázist, amely nélkül ma kevesebb új lakóépület lenne Pécsett. Sokféle rendeltetésű korszerű építményeink hosszú időre szép alkotásai maradnak szűkebb hazánknak.

A haladás, az újszerű alkalmazása ma is aktuális közös munkaprogramunk.

Ennek keretében készülnek új terveink a korszerű alapozási módok, a betontechnológiák továbbfejlesztésére és gyakorlati alkalmazására. Számos új korszerű építészeti alkotás szerepel terveinkben és készülünk Pécs város további rekonstrukciójára és újabb városrészek felépítésére is.

Nem lennék tárgyilagos, ha közös eredményeink mellett gondjainkról, problémáinkról nem szólnék, mert végül is ezek megoldása segíti a gyorsabb továbbhaladást.

Az elégtelen építési kapacitás korlátozza nálunk is leginkább az igények gyorsabb és nagyobb tömegű kielégítését. Bár elsősorban az élő munka hiánya okoz gondot, mégis számos olyan körülmény játszik közre a gyakorlatban, amely elhárítható lenne. Tapasztalataink szerint a beruházási elhatározások egy részével túl hosszúra nyúlik a fontolgatás időtartama és mire ténylegesen megvalósítására kerül még a gondolat is, a terv is elavult és a kivitelezés ideje alatt végrehajtott módosítások aránytalanul nagy erőket kötnek le. Más alkalommal a feladatok alátervezése volt a sláger, amikor a központi forrásokat nem a cél megvalósítását szolgáló tervre, hanem keretre adták és itt is a menet közben felmerülő áttervezések, átállások okozták a gondot és gyakran az építmények is elvesztették tervezett eredeti szépségüket. A tömegszerű termelésre létrehozott építőipari kapacitások különösen érzékenyek arra, hogy hosszabb távra szóló megfontolt elhatározásokra épülhessen a gyártási program, mert csak így térülhetnek meg a népgazdaság nagy tőkebefektetései. Éppen ilyen értelemben van sok gondunk és problémánk ma még a lakásépítés terén, ahol úgy néz ki az előregondolás, előkészítés ütemelmaradásban van a szükségletekhez és a megvalósítási lehetőségekhez képest. Építész szemmel ilyen helyzetben az idő-

1,19946

beli zsúfoltságnak és sürgetettségnek is az építészet egyik legfontosabb célja, az alkotások szenvedik kárát.

A jövőre nézve abban látom közös tevékenységünk fejlődésének lehetőségeit, hogy még szorosabbra fűzzük munkakapcsolatainkat. Ha a kivitelezők a tervezés stádiumában korábban kapcsolódnak a munkába és a tervezők az üzembehelyezésig kísérik el az építményeket, sok mai problémánk a jövőben talán már fel sem merül.

Úgy gondolom nem túl merész elképzelés ha az együttműködést a tervező és kivitelező, a közös piackutatásra is kiterjesztheti. Hosszabb távra előre felmérni a beruházók szándékát, közös ajánlatokat tenni a legmegfelelőbb megoldásokra, minden irányban hasznos eredményekkel járna. Természetesen a piackutatási tevékenységet a beszerzés területére is értem, hisz a megvalósítás lehetőségeit a jövőre vonatkozó együttes felkészülés lényegesen megjavítja. Arra gondolok, ha a jövőben megjelenő új termékeket, szerkezeteket, szerelvényeket és berendezéseket már a tervezés stádiumában figyelembe lehet venni és a kivitelező is ennek megfelelően fel tud készülni, lényegesen lerövidíthetők a technikai felkészülési idők és több lehetőség marad az építmények magasabb színvonalú megfogalmazására. Reálisabb költség kalkulációs lehetőséget és a minőségi követelményeknek az elérhető termékekkel való egyeztetését is kedvező irányú fejlődési lehetőségként lehetne az ilyen irányú együttműködés javára írni. Ezt a tevékenységet rendszeres szervezeti keretek között lehetne lebonyolítani.

A jövőre nézve közös munkánkban a korszerű számítástechnikai berendezések alkalmazására is gondolok. Közös program alapján meg lehetne valósítani a méretkimutatásokból való több variációs költségvetés-készítés gépesítését. Ezzel az építés egész folyamatát felölelő adminisztrációs munkát és számszaki problémákat is meg lehetne oldani.

Természetesen a jövőre vonatkozó közös feladataink súlypontja továbbra is az, hogy építményeink funkcióban, szerkezetben és megjelenésben jók és szépek legyenek.

Olyanok legyenek, amelyekre soksok év múlva is azt mondja majd egy új generáció, hogy elődeink sokat, korszerűt és szépet alkottak.

A lakásépítés jelene és jövője

SZOYKA PÁL

A budapesti és vidéki házgyárak befejezett és folyamatban levő telepítésével, a panelüzemek és poligonok üzembelépésével megdönthetetlen ténnyé vált, hogy a városokban a tömeges lakásépítés túlnyomó többsége nagypaneles technológiával valósul meg.

A nagyvárosok arculatára ezek az épületek, az ezekből képzett együttesek nyomják rá bélyegüket, s ezért nem lehet közömbös számunkra fejlődésük további iránya. Az egyéb technológiával építendő lakóházak e nagy tömeghez képest egyedi jelenségként tekinthetők. Egymástól jelentősen eltérő formálásuk eleve biztosítottnak látszik és így jelentős, de nem elegendő tényezői lesznek a városképi együttesek változatos kialakításának. Szükséges tehát, hogy előkészítsük a paneles lakóépületek változatosabb formálásának lehetőségét.

E tevékenységnek reális alapot ad, hogy 4—5 év múlva feltétlenül sorra kerül a már működő házgyárak technológiai korszerűsítése, az akkor telepítésre kerülő házgyárakat pedig célszerű lenne már kialakult elveknek megfelelően üzemeltetni.

Úgy gondolom az elmúlt évek tevékenysége alapján vannak már olyan tapasztalataink, hogy a fejlesztés főbb tendenciáit megfogalmazhassuk. Segíthet ebben más országok eredményeinek és az ott alakuló fejlesztési elveknek tanulmányozása is.

Egyik legfontosabb ösztönzőként a társadalmi igények szintjének növekedését kell figyelembe vennünk, mely főleg az alábbiakra irányul:

— a komfort szintjének emelése,
— az egyéni és társadalmi élet funkcióinak jobb — városias szinten és az életmódban bekövetkező fejlődést követni képes — kielégítése,
— városias jelleget megjelenésében is kifejező atmoszféra,
— változatos, esztétikus városképi együttesek.

Mindezeket a technikai fejlődése által lehetővé tett — többségében világszínvonalon álló — megoldásokkal, az ésszerű és hatékony termelésszervezés feltételeinek biztosításával kell megvalósítanunk.

Számolnunk kell azzal, hogy a mennyiség — központi szemlélet a IV. ötéves tervet követően (elsősorban társadalmi nyomásra) a minőségi szint emelése érdekében módosul, mint ahogyan ez már több tartós fogyasztási cikknél bekövetkezett. Az életszínvonal emelkedése és a lakásokért fizetendő térítési kötelezettség bevezetése a széleskörűen értelmezett minőségi igény fokozódását fogja eredményezni, bármilyen furcsának tűnhet is ez a megállapítás a jelenlegi feszült beruházási keresleti-kínálati viszony időszakában.

A városok és nagyobb települések lakói igénylik (és ennek egyre erőteljesebben adnak hangot) a városias életmóddal járó változatos élményeket, a látványosságot, (üzlet, forgalom) az egymással találkozás örömét, a játék és szórakozás lehetőségét (minden korosztály számára), a lakáson kívüli pihenés intim környezetét. Mindazt, melyet a jelenlegi lakótelepek többségében — eddigi sterilnek ható kialakításuk miatt — nélkülözni kénytelenek. A lakótelepek fejlődésük jelenlegi fokán furcsa átmenetet képeznek a szabadonálló és régebben megszokott városi jellegű beépítés között anélkül, hogy a lakosság számára — mint környezet — lényegesen többet nyújtanának. A városias környezet mindig bizonyos zártságot, tömörséget jelentett lakáson belül és kívül egyrészt emberi léptéket, főleg a külső dimenziók tekintetében. Aki városban él számol ezzel és igényli is. Természetes, hogy ez nem jelentheti a régi városszerkezetek utánzását. A feladat a városias jellegű együttesek és szabad területek olyan ötvözetét létrehozni, mely szerkezetével egyúttal a korszerű közlekedés feltételeit is biztosítja. Ez az útkeresés hazánkban és világszerte folyik.

MŰSZAKI KÖNYVTÁR

Az útkeresés azonban nem csupán városrendezői tervezési kérdés. Az említett lakótelepekre jellemző struktúrák bizonyos formálódó, fejlődő városrendezési elvek és az építmény (típus) tervek kölcsönös egymásrahatásaként jöttek létre és lettek olyanok, amilyenek. A szükséges fejlődés egyik tényezőjeként rendelkezésre kell tudni bocsátani olyan épület formálási módszert, mellyel az előzőekben vázolt igények megoldhatók.

Ezen épületformálási módszer főbb tulajdonságai a következőkben foglalhatók össze:

— A fejlődő társadalmi és egyéni igényeket követni képes lakásváltozatok kialakításának lehetősége.
— A beépítési struktúra követelményei szerint formálható épületek a változatos kapcsolás és tömegformálás lehetőségével.
— A homlokzatkialakítás variálhatósága,
— Racionális elemnagyságrend.

Látszólag antagonisztikus ellentmondást fogalmaztunk meg. Ha azonban alaposabban vizsgáljuk, megállapíthatjuk, hogy van reális és jó kompromisszum.

Az első megállapítás az, hogy az épületek lakásokat magába foglaló része bizonyos méretrend bevezetésével önmagában nem igényel sok elemfőváltozatot (alapsablont) lásd 1. ábra.

Az elemfőváltozatok száma a következő:

Födémmel terhelt külső homlokzati elemek	(H)	6 db
Födémmel nem terhelt külső homlokzati elemek	(K)	4 db
Belső teherhordó falak	(B)	6 db
Födémelem	(F)	23 db
		39 db

A vázolt méretrend megítélésünk szerint az eddigihez képest a lakások sokkal változatosabb kialakítását teszi lehetővé, mert a szokásos 2,40 m és 3,60 m harántállás mellett bevezeti a 4,20 m és 4,80 m méretet is. Ugyanezeknek a méreteknek az épület mélysége irányában való alkalmazása egyrészt csökkenti az

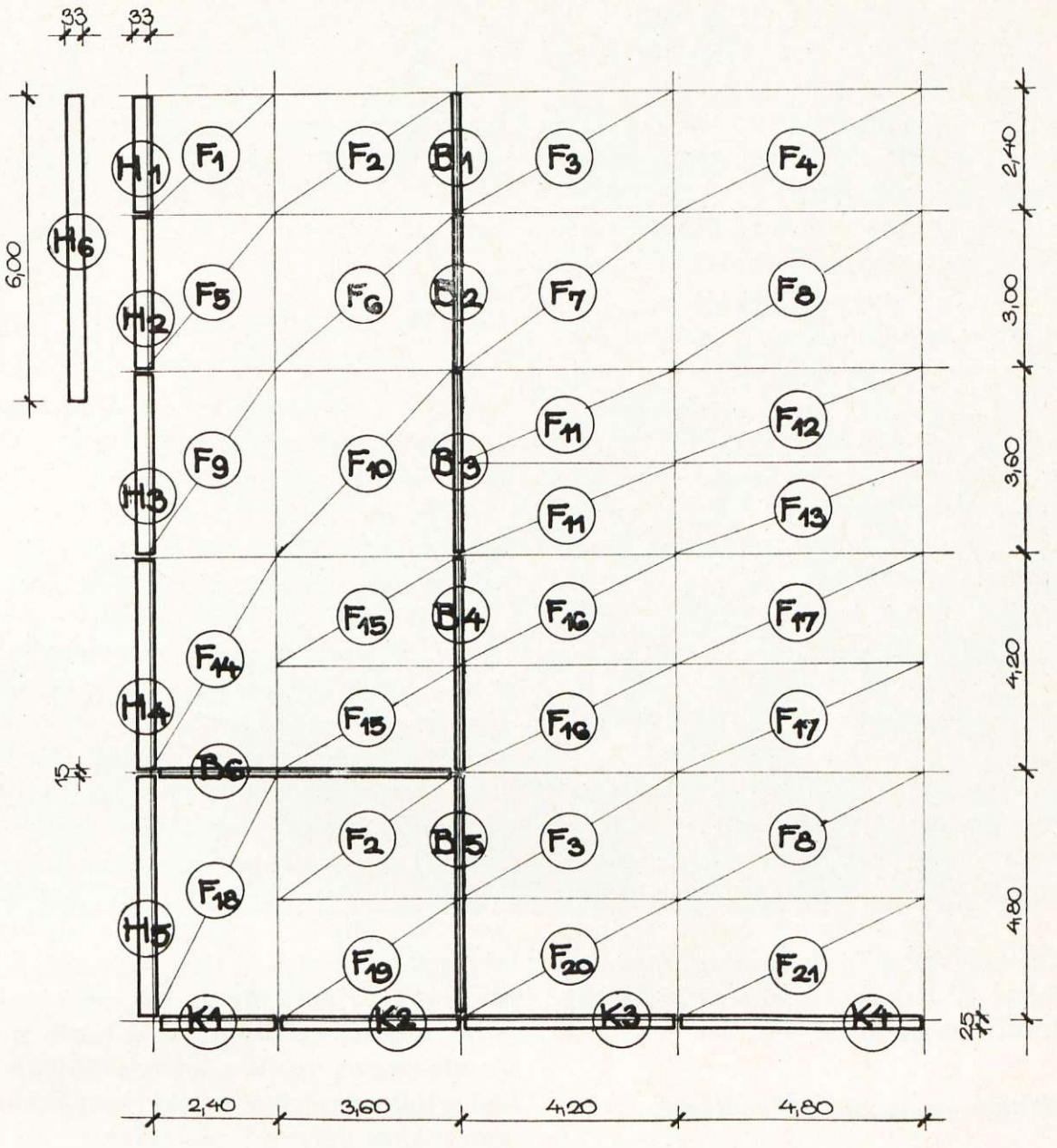

1. ábra. Rendszerséma. A hálózaton belül csak az egymástól eltérő elem főváltozatok egy-egy példányát ábrázoltuk.

Szükséges elemválaszték
(Becsült)

Elemfajta	Jele	Fő-változat, db	Al-változat, db	Megjegyzés
Födémmel terhelt külső	H	6	18	
Födémmel terhelt külső	H	4	12	Loggiák, erkélyek, sarkok miatt szükséges
Födémmel nem terhelt külső	K	4	16	
Födémmel nem terhelt külső	K	4	16	Loggiák, erkélyek sarkok miatt szükséges
Belső teherhordó	B	6	42	
Belső teherhordó	B	4	6	Loggiák, erkélyek, sarkok miatt szükséges
Födém	F	23	92	
Födém	F	12	24	Loggiák, erkélyek, sarkok miatt szükséges
Attika	A	15	25	
Válaszfal	V	12	48	A vizesblokk elemeivel együtt
Lépcsőblokk elemei	L	50	60	3 lépcsőváltozat
Hőszigetelő elemek	M	6	12	
Összesen		146	371	

Megjegyzés: A külső falak alváltozatai a felületképzési alternatívákat is tartalmazzák. Az eltérő színezést e szempontból nem tekintettük alternatívának.

alapváltozatok számát, másrészt viszont 7,20 m-től felfelé 0,60 m-kénti fokozatban bármely épületmélység előállítható. A mélység iránya 6 m hosszú elem bevezetése az emelések számának csökkentése miatt célszerű, egyébként összeállítható, a 2,40 és 3,60 m hosszú elemekből. A 3 m-es elemet az alapterületekkel való célszerű gazdálkodás miatt jó bevezetni. Természetes, hogy a szükséges elemfőváltozatok és alváltozatok száma ennél lényegesen több és bizonyos korlátozások bevezetése nélkül ugrásszerűen sokszorozódik.

Vizsgáljuk e határokat és a célszerű korlátokat.

Elemfőváltozatokat növelő tényezők

Lépcsőházi blokk (felvonó és szemétledobóval).

Lépcsőház fajtánként 16—22 elemet igényel. Tehát elég elemigényes. Célszerű ezért a lépcsőház megoldások számát 2—3-ban korlátozni ezt is oly módon, hogy az egyes változatokban minél több azonos elem legyen. A lépcsőházi elemeknél alváltozat ritkán fordul elő.

Erkély és loggia megoldások

Növelik a födémpanelek, a födémmel terhelt és nem terhelt külső és belső panelek főváltozatainak számát. Új elemként lépnek be a hőszigetelő elemek.

Épületkontur törés miatti sarok megoldások

Növelik a födémmel nem terhelt külső panelek főváltozatainak számát.

Elem-alváltozatok:

Alváltozat akkor keletkezik, ha a főváltozat kontúrján belül, annak változása nélkül különböző nyílásokat, áttöréseket kell készíteni és különféle szerelvényeket kell beépíteni. Külső paneleknél pedig a felületképzést, nyílásméreteket változtatjuk.

Az alváltozatok minthogy új peremsablont nem igényelnek, csupán különböző betétsablonokat, ezenkívül szerelvények rögzítését, tulajdonképpen nem költségnövelő, vagy szériaszám rontó hatásúak. Kétségtelen azonban, hogy a gyártás és szerelésszervezés, rendszerezett tárolás gondját növelik. A feladat e tekintetben tervezői részről az alváltozatok számának racionális keretek között való tartása, gyártó és kivitelezői részről pedig a szervezés gondjainak gépi programozás révén való csökkentése.

Az elemváltozatokat növelő tényezők:

Vizesblokkok eltérő kialakítása

Egyik legjelentősebb növelő tényező a födémelemek, válaszfal és belsőfalelemek szempontjából a nyílástörések és a gépészeti szerelvények beerősítése helyének állandó változása miatt. A térelemeknek ilyen szempontból is előnyös hatása van.

A fejlesztés során szükséges az ismertetett méretrendbe illeszkedő és alkalmazható néhány vizesblokkrendszer tipizálása még könnyűszerkezetű térelem, vagy szerelőpanel alkalmazása esetén is, az alváltozatok sokszorozódásának meggátlása érdekében. E típusok kidolgozásánál külön fürdőszoba W. C. és külön konyhai blokkmegoldások is szükségesek lesznek a nagyobb szobaszámú és alapterületű, differenciáltabb lakások kialakítása érdekében. A blokkokat mindig azonos födémlemezhez kapcsolva, azonos szituációban volna célszerű kialakítani.

Funkcionális szempontból elsősorban a fürdőszobák és konyhák területét olyan mértékben növelni kell, hogy a korszerű háztartási gépek (a fejlődés távlatait is figyelembe véve) megfelelő hely álljon rendelkezésre.

Tükörképes elrendezések

A lehető legnagyobb mértékben kerülni kell, mert aránytalanul növelik az alváltozatok számát. Nyílásoknál sokat segít a szimmetrikus kávakialakítás. Vizesblokkoknál csak úgy kerülhetők el a tükörképes megoldások, ha a blokk nem teherhordó fal mellé, hanem harántállás közepére kerül, mindkét oldalon átjárási lehetőséggel.

A 4,20 és 4,80 m-es harántállások ilyen elrendezés kialakítását lehetővé teszik.

Elsősorban a gépészeti szerelés terén szükséges olyan új szerelési és felerősítési módokat, új szerelvény típusokat kialakítani, széleskörűen elterjeszteni, melyek esztétikailag tökéletesek és minél kevesebb szerelvény panelba való elhelyezését igénylik. Ez a fejlesztés teljesen új konstrukciók kialakítását, illetve gyártást tenné szükségessé, mint pl. egybe gyártott mosdó és fürdőkád, leszívó W. C. egybeépített konnektor és kapcsoló stb.

Válaszfalak

Úgy vélem, hogy a vasbeton válaszfalakat ki kellene küszöbölni. A lakásokon belüli hangszigetelést a méretrendbe illeszkedő belső teherhordó falakkal kellene megoldani, annál is inkább, mert ilyenek alkalmazása az állékonyság miatt (dobozszerű kialakítás) úgy is szükséges. A vizesblokkok falai (különösen térelem esetén) lehetnek vasbetonból, de itt is a könnyűszerkezetre célszerű áttérni. Egyéb elválasztásokat a méretrendbe illeszkedő könnyűszerkezeti falakkal és szekrény, vagy egyéb bútorelemekkel szükséges megoldani. Ez egyúttal — főleg a 4,20 és 4,80 harántállásokban — lehetővé tenné a beosztás bizonyos átrendezését is.

Fentiek után megkíséreljük megbecsülni a szükséges elemválasztékot.

Az a véleményünk, hogy a fenti elemválaszték az előzőekben vázolt igényeket kielégítő lakások és épületek megtervezését lehetővé teszi, egyúttal házgyári viszonylatban is racionális nagyságrend. Ennek megítélése érdekében megemlítjük, hogy a moszkvai építkezéseken a típustervek szerint készülő lakóépületeknél 2150 elemváltozatot használnak és az a céljuk, hogy gyártmánykatalógus rendszer bevezetésével az elemválasztékot 1250—1500-ra csökkentsék.

A tervezés metodikájában olyanértelmű változásra volna szükség, hogy először meg kell tervezni az elemválaszték egyszerűsített gyártmánykatalógusát, ennek alapján kontroll céljából épületterveket készíteni, majd az elemkatalógust módosítani és véglegesíteni. A további épületeket kizárólag a véglegesített elemkatalógus alapján lehetne tervezni.

Az elemeket csereszabatossá kellene tenni azzal, hogy minden házgyár e méretrend szerinti elemeket gyártaná, de főleg a felületképzéssel kapcsolatos variációkat munkamegosztásban is készíthetnék, ezzel csökkenthető volna az egy-egy gyár által készítendő választék.

Ugyanaz a homlokzat azonos méretű, de más osztású ablakokkal

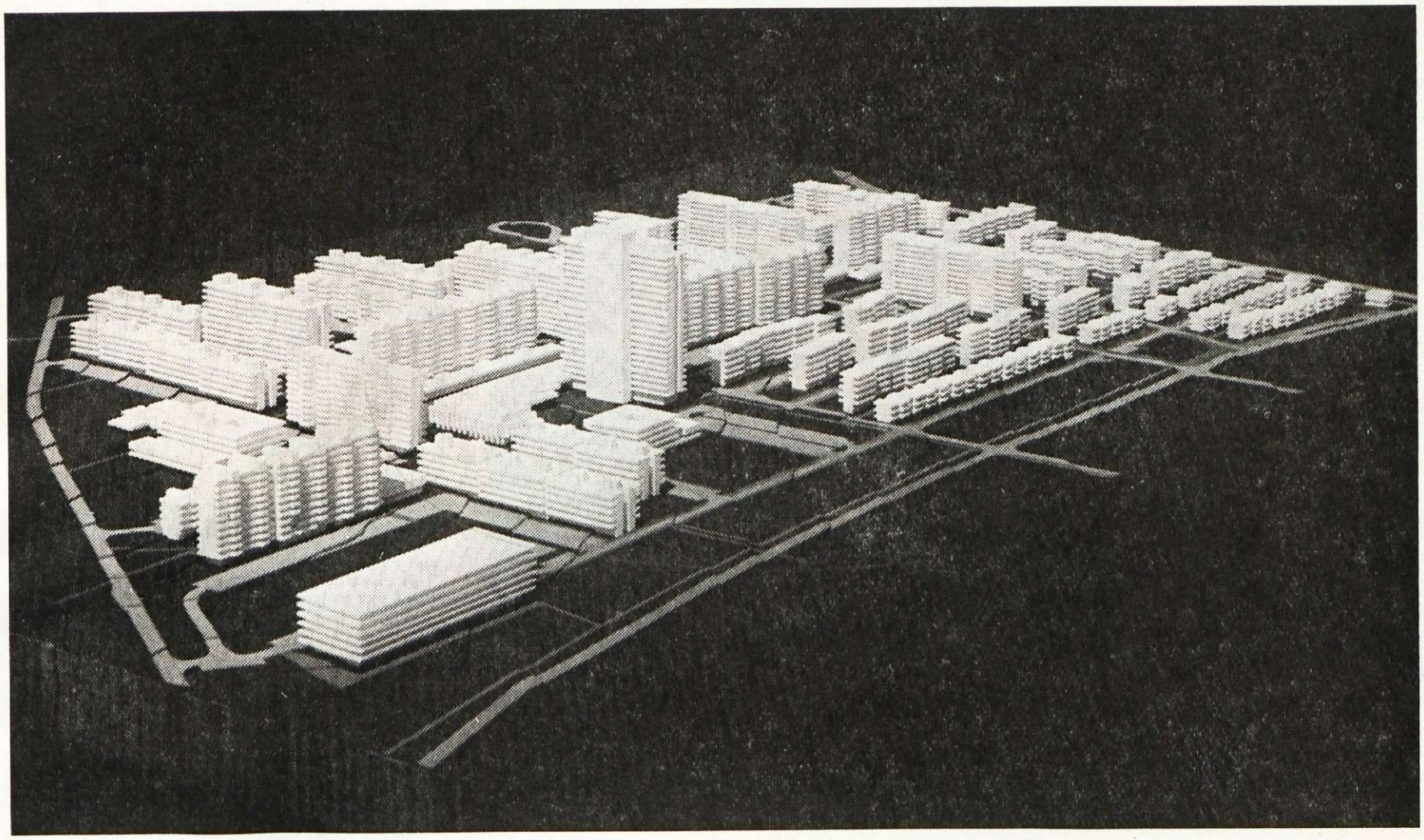

2. ábra. Pécs, kertvárosi beépítés modellfotója. Tervezők: Bálint János, Dénesi Ödön, Erdélyi Zoltán, Kiss Dénes. A beépítési rendszerektől eltérő. Az ismertetett elvek szerinti városias jelleget és igényeket törekszik kielégíteni.

már olyan változatot jelent, mely kielégítő az egyhangúság megtörésére. Ennek a kérdésnek nem tulajdonítunk elegendő fontosságot. A gyártó vállalat megtervezte az új házgyári nyílászáró szerkezeteket, amelyek a tömegtermelés feltételeit kielégítik. Bizonyára e konstrukciók és az alkalmazott elvek figyelembevételével lehetne olyan új változásokat is előállítani, melyek mások, szebbek is, anélkül, hogy a tömegtermelést és az üzemi érdekeket hátráltatnák. A téma megérne egy pályázatot. Az eredmény sokat lendítene az együttesek esztétikai értékén.

Irodalom

1. *dr. Szabó János:* Műszaki fejlesztési politikánk.
2. *Dr. Sebestyén Gyula:* Nagypaneles lakóházak.
   Dr. Sebestyén Gyula: Nagypeneles épités.
3. *Dr. Valkó Gábor:* Flexibilitás (M. Építőipar, 1969. évi 9—12. szám).
4. *Sztroityelsztvo:* Architektura Moszkva 1970. évi 10. sz. cikkei
5. *K. Brandle:* Épület-elemek méreteinek egyeztetése. (Build International 1971. évi 1. sz.)

3. ábra. Pécs, kertvárosi lakóház modellfotója. A kertvárosi beépítéssel összehangolt épület egyik típusa. Tervezése az ismertetett rendszerséma 2,40 és 3,60 harántállású részének alkalmazásával történt.

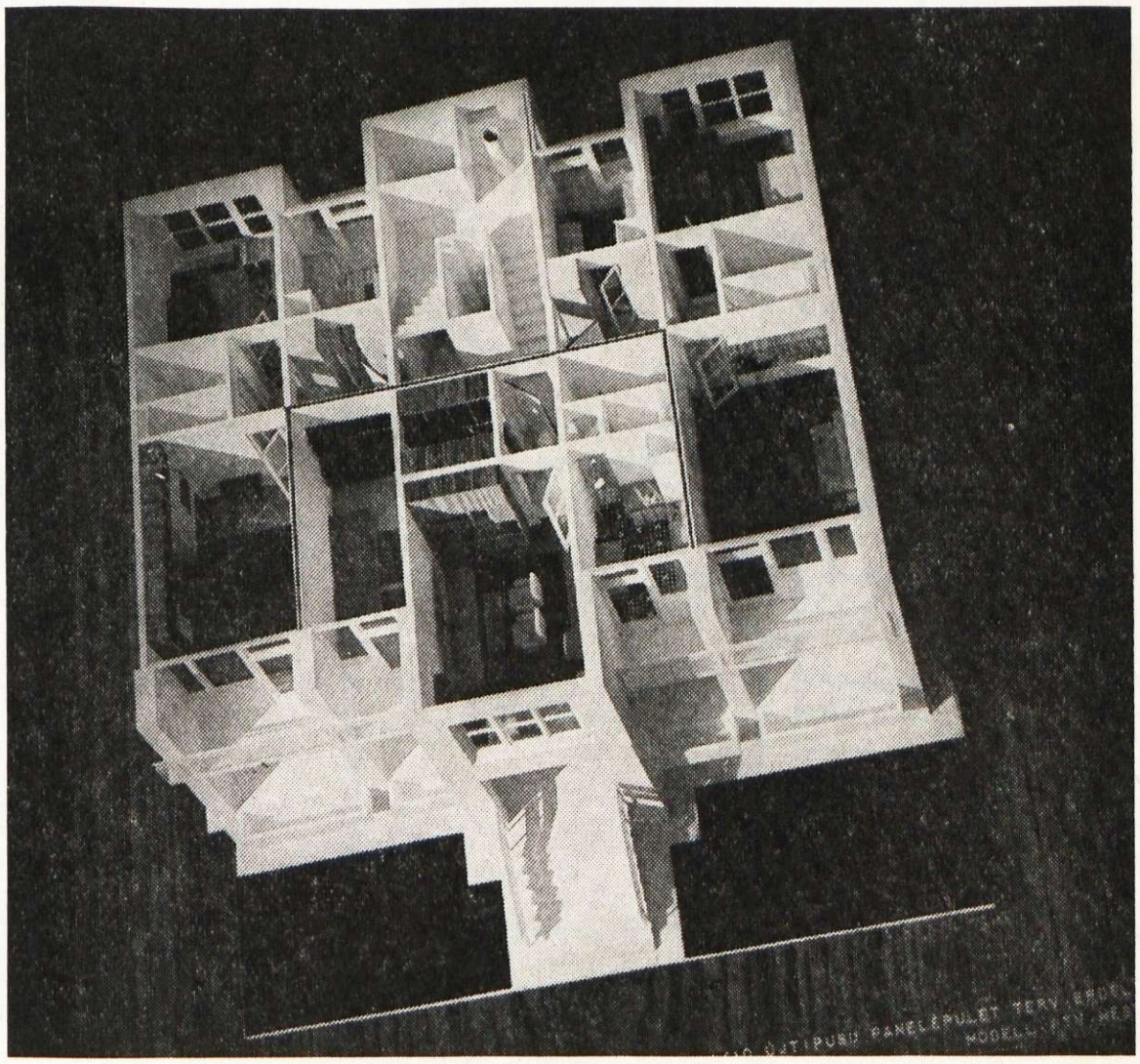

Pécsi Orvostudományi Egyetem, 400 fős kollégium

Tervező: PÉCSI TERVEZŐ VÁLLALAT
Építész: KÖVES EMIL
Belsőépítész: VIDA GYULA
Statikus: TAKÁCS JÁNOS
Víz-csat.-gáz.: TÓTH JÁNOS
Villamosterv.: RÓNASZÉKI PÁL
Közp. fűtés, szellőzés: NAGY LÁSZLÓ
Mélyépítés, közművek: FEKETE GÉZA
Kerttervezés: MÜLLER MÁRTA
Kivitelező: BARANYA MEGYEI ÁÉV
Építésvezető: BENCZE LÁSZLÓ
Beépített lm^3: 21 250 lm^3
Építési költség: 35 000 mFt.
1 lm^3 ára: 1640,— Ft.

A 400 kollégiumi férőhely 200 db kétágyas szobában van elhelyezve. Egy-egy szint kialakítása kétfolyosós, a középső traktusban kialakított mellékhelyiség-csoporttal. Ezek mesterségesen szellőztetettek. A kollégiumi lakóegységek kilenc egymás feletti szinten nyertek elhelyezést. Az egymás feletti szintek néhány szintenként kisebb és kisebb alapterületűek, ezáltal kialakuló nagy nyitott teraszokkal az épületnek teraszház-jelleget adva.

A közösségi helyiségek részben a földszinten, nagyobb részben azonban egy a főtömeghez csatlakozó egyemeletes épületrészben helyezkednek el. Itt nyert kialakítást a porta, a társalgó, a könyvtár, a 400 adagos konyha és a 100 fős étterem.

A 8 emeletes főrész Univáz szerkezetű, előgyártott homlokzati betonelemekkel, míg az 1 emeletes melléktömeg szerkezete monolit vasbeton keretváz, külső falai is monolitikusak de az előgyártott parapetelemek fehér műkőburkolatával azonos homlokzati kiképzésűek.

A födémek nagyobbrészt Stáza elemekkel készülnek, a válaszfalak hagyományosan téglaszerkezetűek. A 2 ágyas szobák a viszonylag szűkös alapterületi méretek miatt egyedileg tervezett bútorokkal vannak berendezve. A szekrény, polc, asztal beépített.

A homlokzaton a függőlegesen hornyolt fehér műkő felületek mellett csupán a vörösfenyő anyaga jelenik meg természetes színében csónaklakkal bevonva. Ugyanez az egyszerűségre való törekvés jellemzi a belső terek kialakítását is.

Az épület környezetét a pécsi szőlővel borított dombok alkotják. Az építészt a környezetbe illeszkedés mellett az a szempont vezette, hogy a fiatalok otthonául szolgáló ház őszinte hangon és közvetlenül fejezze ki rendeltetését. A kivitelezés folyamatban van.

K. E.

Helyszínrajz

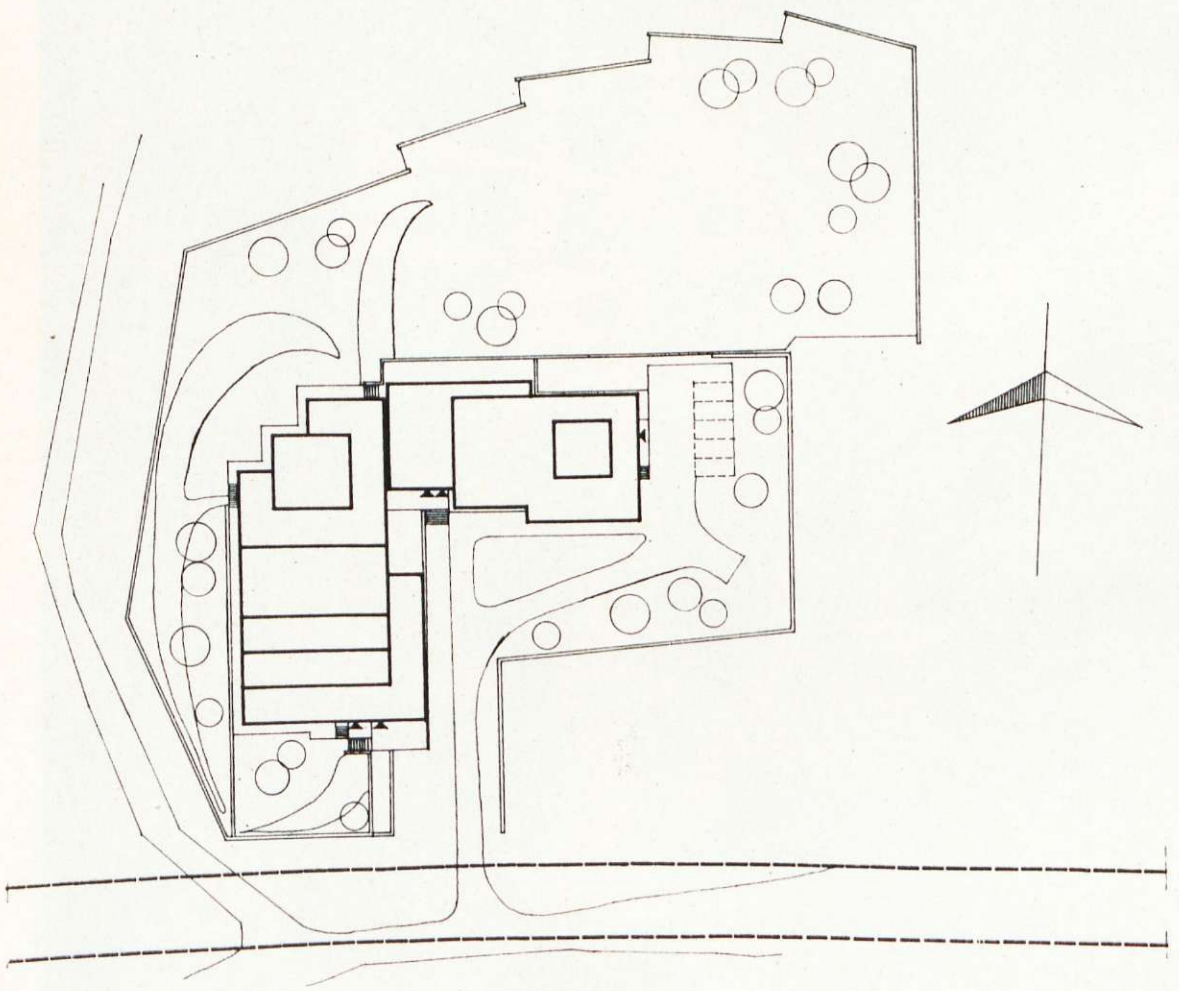

Földszinti alaprajz
1. Szoba
2. Női szem.
3. Takarítókamra
4. Tisztítókamra
5. Zuhany
6. WC
7. Mosó
8. Személyzeti öltöző
9. Főző
10. Étel
11. Fotólabor
12. Stúdió
13. Hanglabor
14. Orvosi rendelő
15. Elkülönítő
16. Fürdő
17. Teakonyha
18. Női betegszoba
19. Férfi betegszoba

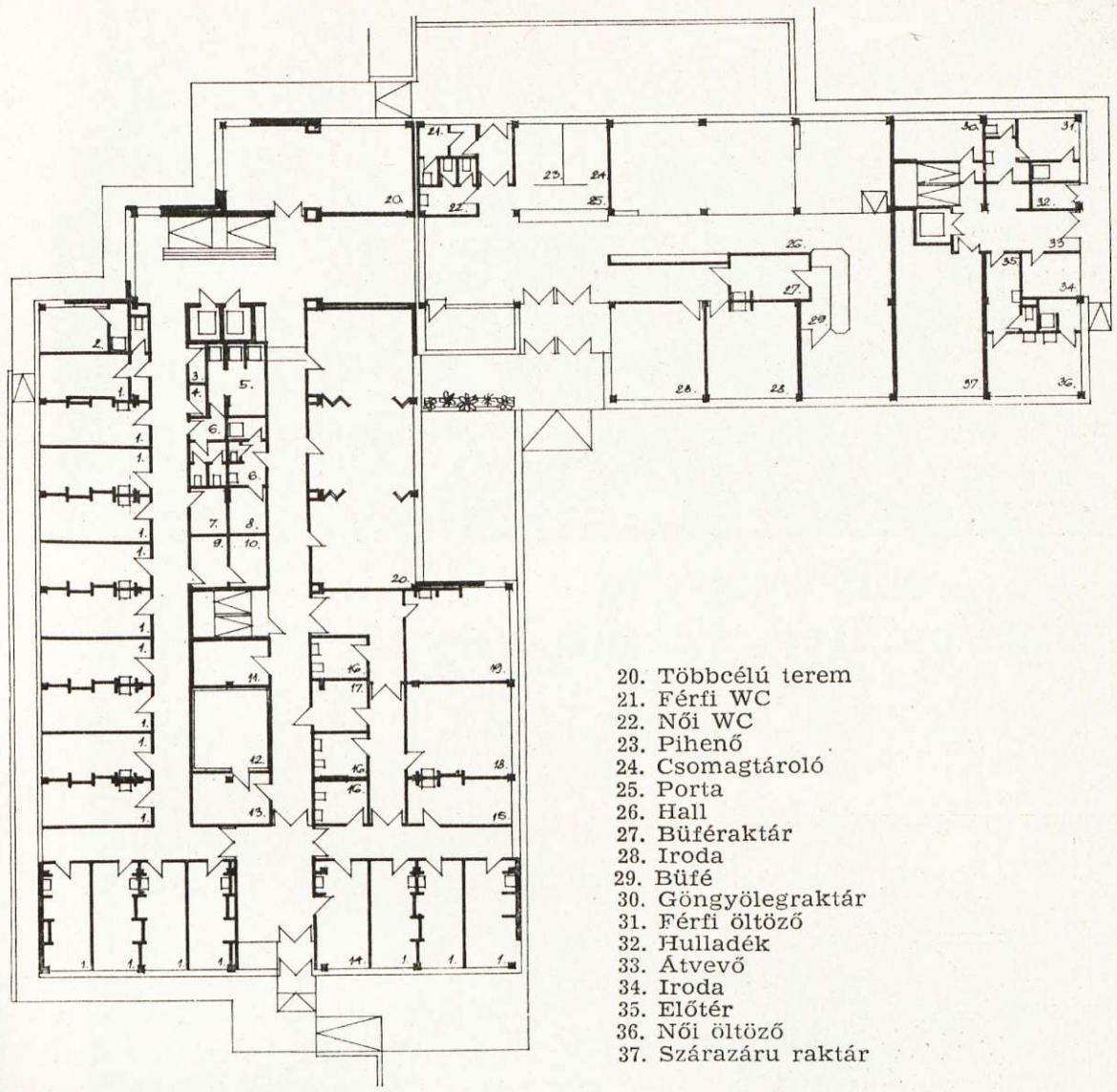

20. Többcélú terem
21. Férfi WC
22. Női WC
23. Pihenő
24. Csomagtároló
25. Porta
26. Hall
27. Büféraktár
28. Iroda
29. Büfé
30. Göngyölegraktár
31. Férfi öltöző
32. Hulladék
33. Átvevő
34. Iroda
35. Előtér
36. Női öltöző
37. Szárazáru raktár

I. emeleti alaprajz: 1. Szoba 2. Mosó 3. Konyha 4. Tiszt. kamra 5. Élelem 6. Női WC 7. Zuhany 8. Férfi WC 9. Tanulószoba 10. Könyvtár 11. Hall 12. Étterem 13. Fehér mosogató 14. Konyhafőnök 15. Tároló 16. WC 17. Kézikamra 18. Húselőkészítő 19. Zöldségelőkészítő 20. Főzőkonyha

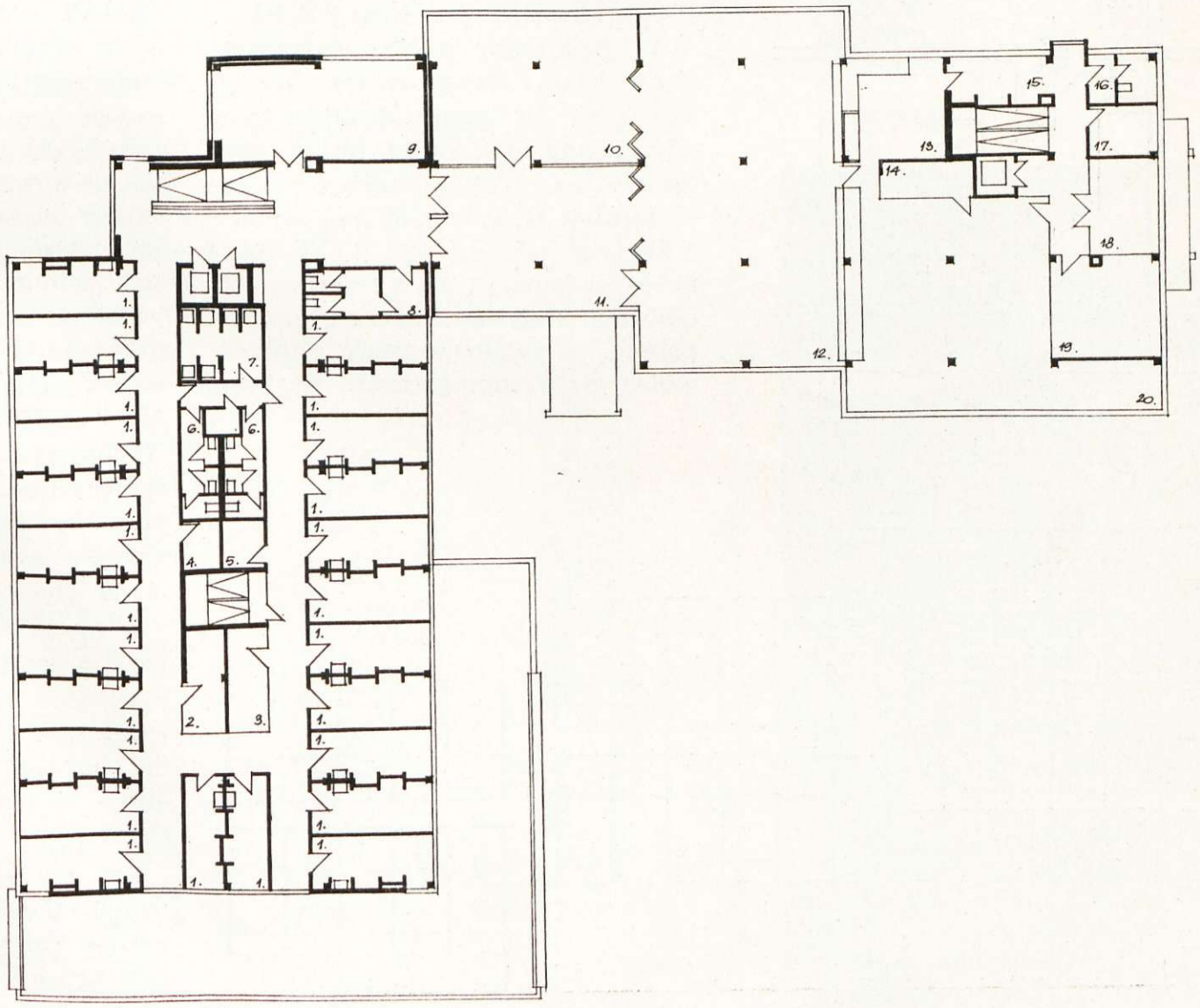

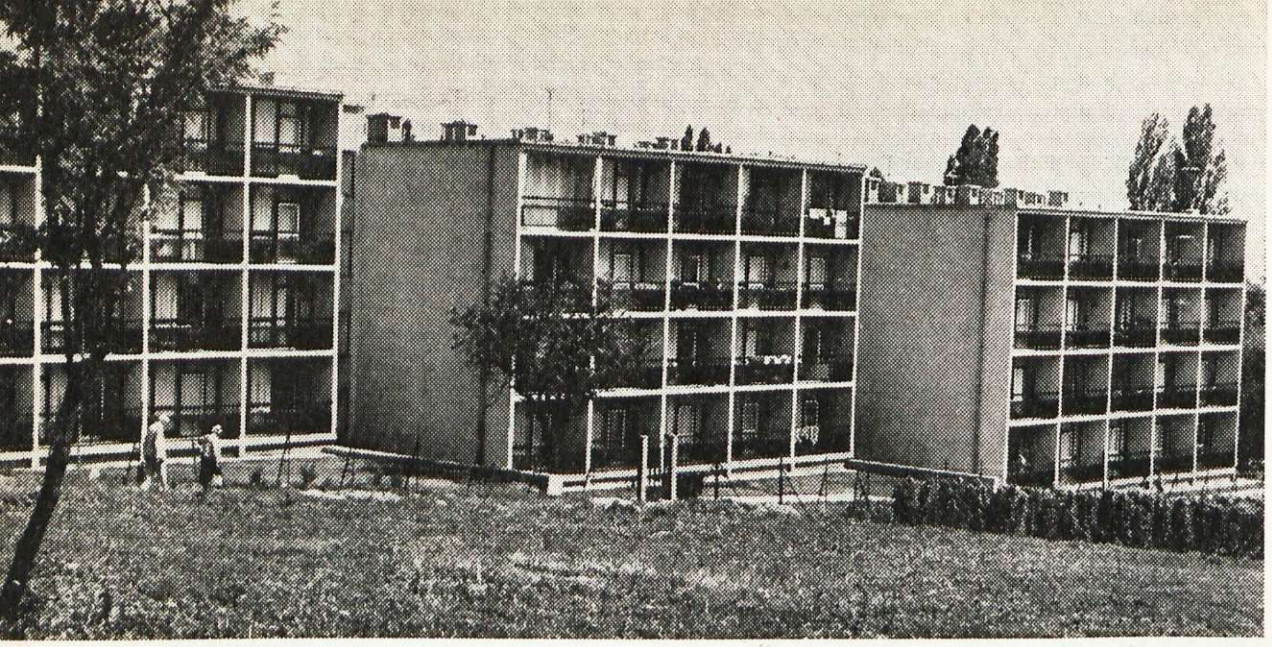

Tervező: PÉCSI TERVEZŐ VÁLLALAT
Építész: CZEININGER JENŐ
Alapozás és panelos változat szerk. tervezője: SÁRDY GYÖRGY
Ép. gépész: BAKOS JENŐNÉ, MEGGYES JÓZSEF
Mélyépítés: SZÁNTÓ PÉTER
Kert: MÜLLER MÁRTA
Alagútzsalús technológia: FEJÉR M. ÁÉV
Kivitelező: FEJÉR MEGYEI ÁÉV
Beruházást bonyolította: ÉGSZI „INVESZTORG"
Fotó: PALOTÁS ATTILA
Beépített alapterület: 1048,00 m²
Beépített térfogat: 11 102,00 m³
Teljes beruházási költség: 16,2 mill. Ft.
Tervezés: 1969.
Üzembe helyezés: 1970.

Balatonfüred, 120 lakrészes társasüdülő

Egyszobás főzőszekrényes alapegység

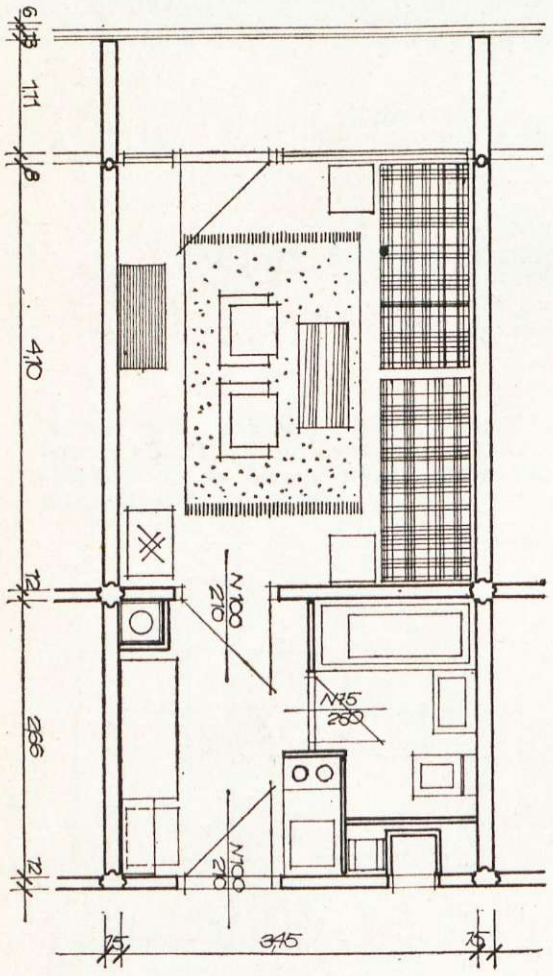

A társasüdülő Balatonfüreden a 71. sz. főközlekedési út íve és a Kun Béla utca által közrezárt lejtős telken a „Halászkert"-től nyugatra települt.

A létesítmény az eredeti tervek szerint panelos, melyet kivitelező „Batimetal" rendszerű, alagútzsalús szerkezetre adaptált és épített fel.

A létesítmény 3 db négyszintes, harántfalas, középfolyosós, egyenként mon. vb. egységből áll, a terep adta lehetőségek miatt fél-fél szintes eltolású 2 db — egységek közti — falazott lépcsőházzal kapcsolva.

Egy-egy lakrész áll: 1 db 14,14 m²-es szobából, 1 db 5,20 m²-es előszobából melyben a 2 egységes beépített konyhaberendezés, (hidegmeleg vizes mosogatóval) és beép. szekrény foglal helyet, biztosítva a hűtőszekrény elhelyezhetőségét, 1 db 3.08 m²-es fürdőszobából (kád, mosdó, WC, 50 l-es vill. boyler) és 1 db 4,28 m²-es loggiából.

A lakrészek nyári üzemmódra lettek tervezve, de elő- és utószezonban is lakhatók vill. kályhás temperálással.

Az alagútzsalus rendszer festésre vagy tapétázásra kész fal és mennyezet felületeket biztosított. A szerelvények, csövek, vill. vezeték falon kívül bilincsre, ill. ragasztva kerültek felszerelésre. A végfalak hőszigetelését a külső felületre ragasztott „hungarocell" és annak külső védelmét szolgáló hálóbetétes diszp. műanyag vakolat biztosítja. Padozat a födém betonozásakor síkra alakított felületre ragasztott PVC. Nyílászárók egyszeres üvegezésű fa szerkezetűek. A teljes szoba szélességű és magasságú szakipari fal profilacél vak tokja és a loggia korlát szögbelövéssel lett rögzítve.

A fal és födém vastagsága 15 cm; vasalva csak a födém és a hozzá csatlakozó 120 cm-es falsáv lett. Hosszmerevítést a kihagyott sliccekbe utólag felülről becsúsztatott előgy. vb. válaszfal panelok biztosítják.

Egy-egy lakrész terület 3,60 m faltengely távval számolva, közlekedési terület középfolyosó, lépcsőház nélkül: 30,0 m².

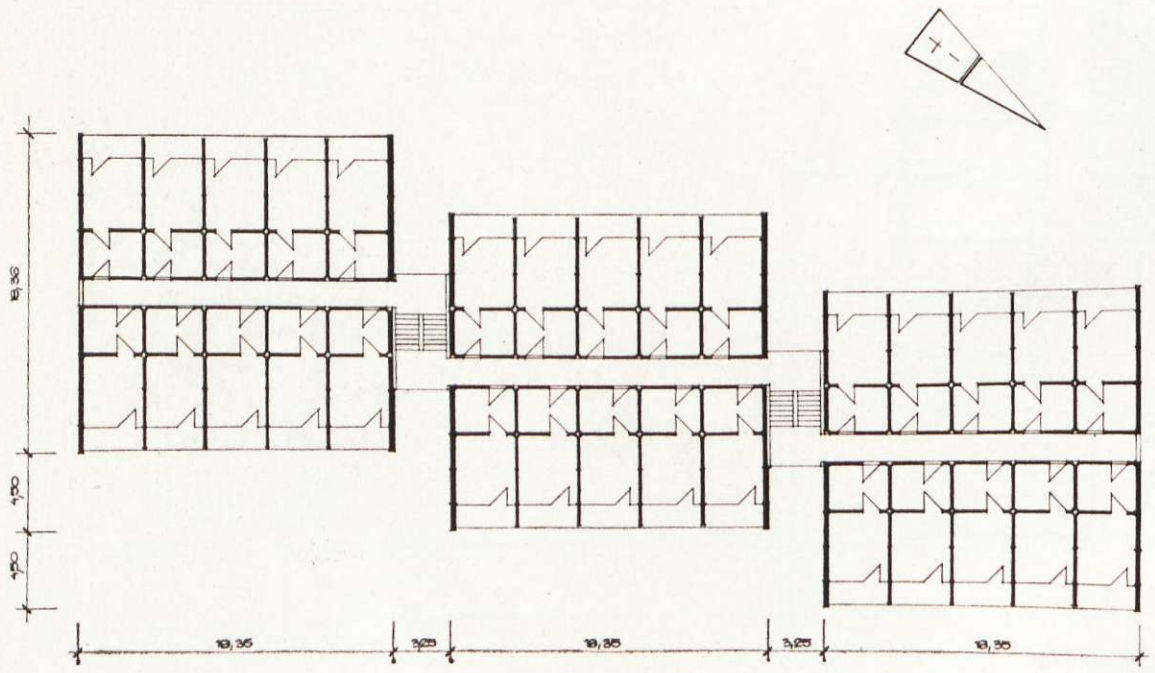

CZ. J.

Tervező: PÉCSI TERVEZŐ VÁLLALAT
Építész: CZEININGER JENŐ
Statikus: MAYER GYÖRGY
A fogadó szint feletti lakrészek Mayer György által kidolgozott szekció tervek adaptációi vállalati üdülő céljaira.
Ép. gépész: PITZ ANDRÁS, BAKOS JENŐNÉ, MEGGYES JÓZSEF
Mélyépítés: GONDA LÁSZLÓ
Kertépítés: MÜLLER MÁRTA
Belső építész: VIDA GYULA
Kivitelező: SOMOGY MEGYEI TANÁCSI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT
Beépített alapterület: 1116,00 m^2
Beépített térfogat: 6965,00 lm^3
Teljes beruházási költség: 12,5 mill. Ft, (ebből építés: 10,7 mill. Ft)
Tervezés: 1968.
Üzembe helyezés: 1970.

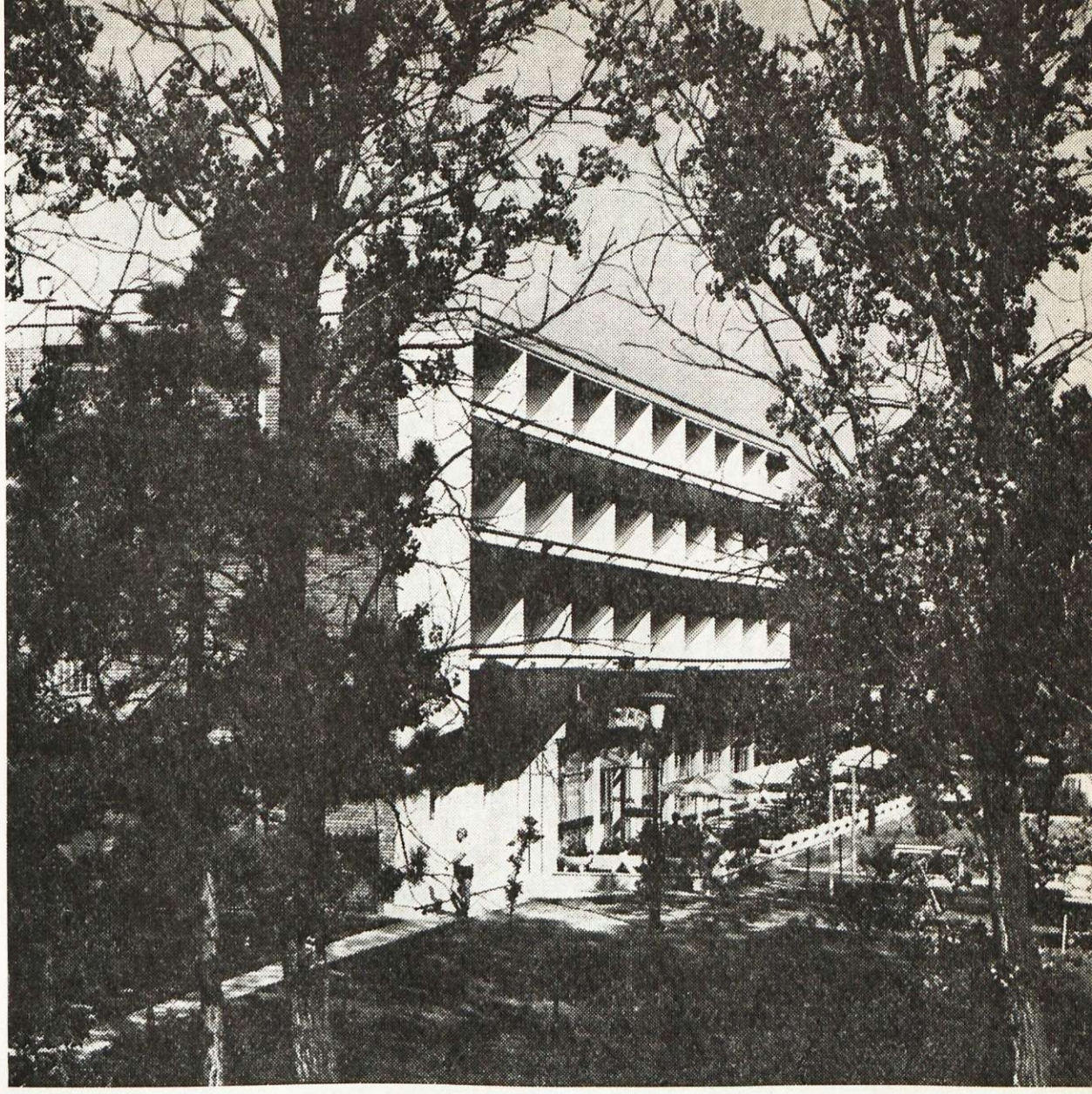

Pamutnyomóipari V. Balatonföldvár 55 lakrészes üdülője

A vállalati üdülő Balatonföldváron a 7. orsz. főútvonal és a hajóállomás között a Ságvári utca és az Irén köz által határolt saroktelken épült fel.

A létesítmény egytömegű négyszintes földszintjén monolit vb. vázas (indító szint) a három emeleten harántfalas, középfolyosós vb. panel szerkezetű belső lépcsőházas kialakítású. A földszinten foglalnak helyet a közösségi helyiségek (200 adagos melegítőkonyhás étterem terasszal, előcsarnok, eü. helyiségek stb.) és 4 db lakrész.

A három emeleten további 51 lakrész van középfolyosós elrendezésben.

A kedvezőtlen talajviszonyok miatt az épület talajcserés gerendarács alapozást kapott, és a területre átlagban 50—60 cm feltöltés került.

Az emeleti lakrészek kialakítását a szekcióterven mutatjuk be. Az épület nyári üzemmódú, de 50%-ban elő- és utószezonban is használható olajkályhás temperálással.

A lakrészekhez tartozó előszobában beépített szekrény, a fürdőszobában, WC, kád és mosdó központi melegvíz-ellátással szolgálja az üdülő családok kényelmét.

Egy-egy lakrész területe 3,73 m faltengely távval számolva közlekedési terület nélkül: 29,20 m^2.

A felhasznált haránt panelok 13 cm, K panelok 20 cm, a hosszmerevséget biztosító középfolyosói panelok 10 cm, a válaszfal panelok 8 cm és a födém panelok 12 cm vastagok. (Födémkonstrukció 16 cm.) A végfalak mezőtúri téglaburkolatot kaptak. A nyílászárók fa szerkezetűek.

CZ. J.

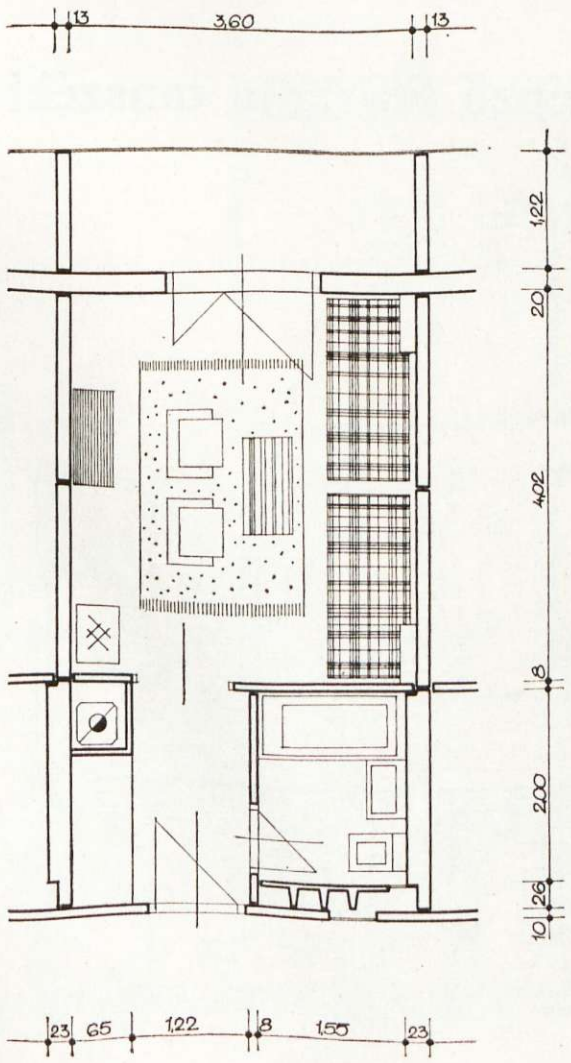

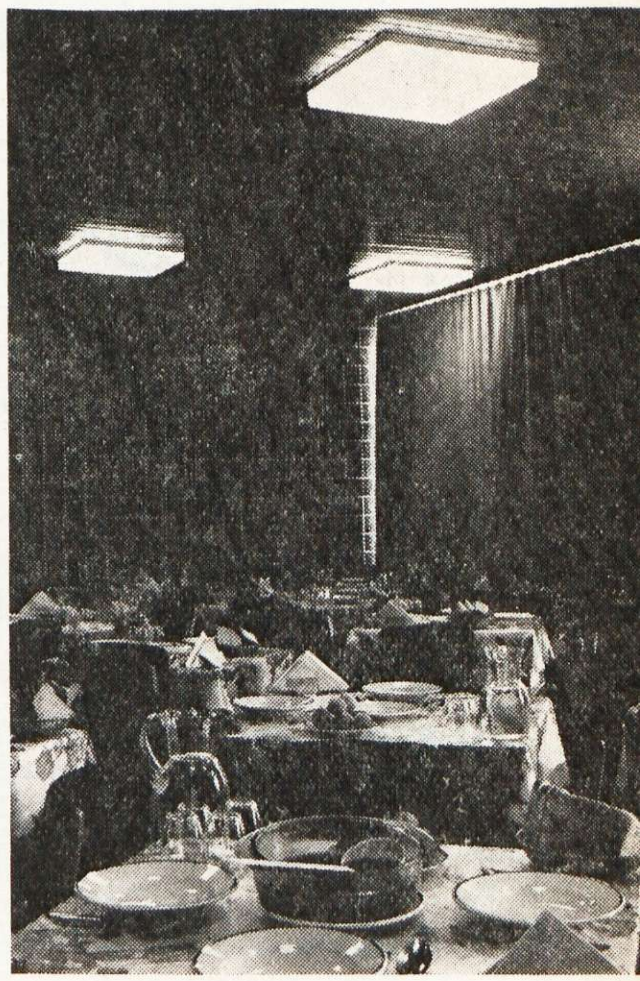

Tervező: PÉCSI TERVEZŐ VÁLLALAT
Építész: KÖVES EMIL
Belsőépítész: VIDA GYULA
Statikus: TAKÁCS JÁNOS
Víz-csat.-gáz.: TÓTH JÁNOS
Villamosterv: RÓNASZÉKI PÁL
Közp. fűtés: NAGY LÁSZLÓ
Külső közmű: GYIMESI JÓZSEF
Kerttervezés: MÜLLER MÁRTA
Kivitelező: BARANYA MEGYEI ÁLLAMI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT
Építésvezető: MEDVECZKY ANTAL
Beépített lm³: 11 385 lm³
Építési költség: 15 000 mFt.
1 lm³ ára: 1325,— Ft.

Pécsi Tanárképző Főiskola tanszéki toldaléképülete

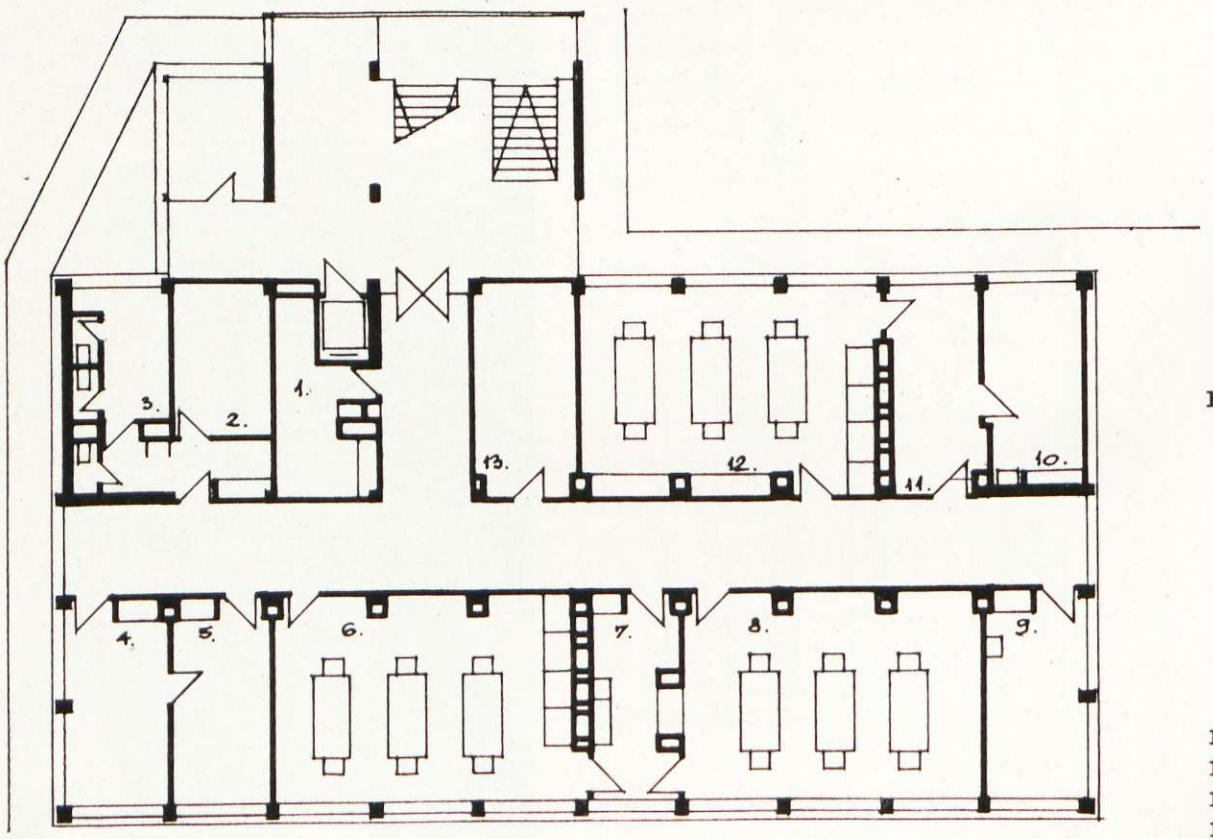

Földszinti alaprajz

1. Fotó
2. Hivatalsegéd-ruhatár
3. Női WC
4. Tanszékvezető
5. Adminisztrátor
6. Szervetlen labor
7. Előkészítő
8. Fizika-kémiai labor
9. Oktatói szoba
10. Oktatói szoba
11. Előkészítő
12. Analitikai labor
13. Mérlegszoba

A Tanárképző Főiskola fejlesztésének II. szakaszában a meglevő főépület Pacsirta utcai szárnyának déli tűzfalához csatlakozóan létesül ez a tanszéki létesítményeket magában foglaló toldaléképület.

Az épület 5 emeletes téglalap alaprajzú tömeg, amely a lépcsőházat magában foglaló nyaktaggal csatlakozik a főépülethez. A földszinten és első emeleten a kémiai tanszék, a II. és III. emeleten az állattani, a III. és IV. emeleten a földrajz tanszék helyiségei vannak elhelyezve, középfolyosós elrendezésben. Ezeken a szinteken 3 db 60 fős előadóterem is készül.

Az V. emeleten 2 db 154 fős nagy előadó és egy 26 fős kis előadó található.

Az épület tartószerkezete univáz, a földszinten monolit vasbeton a pillérváz.

A lépcsőházat tartalmazó nyaktag szintén monolit vb. A födémek túlnyomó része Stáza, homlokzati elemként a PTV-nél kidolgozott óvoda-bölcsőde-iskola panelelemeket használtuk fel fehér műkő felülettel.

Az építészeti kialakításnál a tervező törekvése az volt, hogy a meglevő épületegyüttes hangulatába valamiképpen illeszkedjék az új toldalékszárny. A kivitelezés folyamatban van.

K. E.

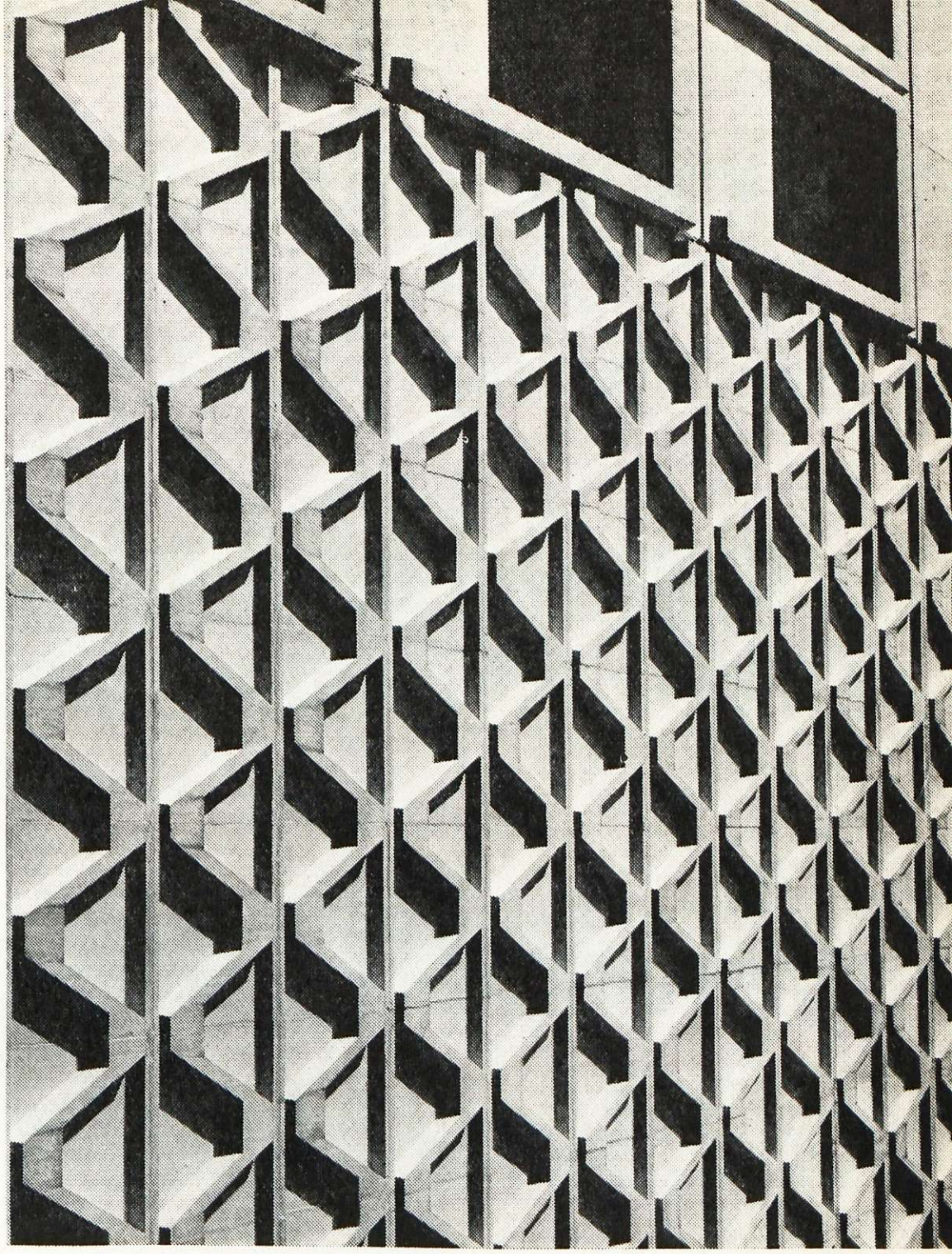

Homlokzatrészlet

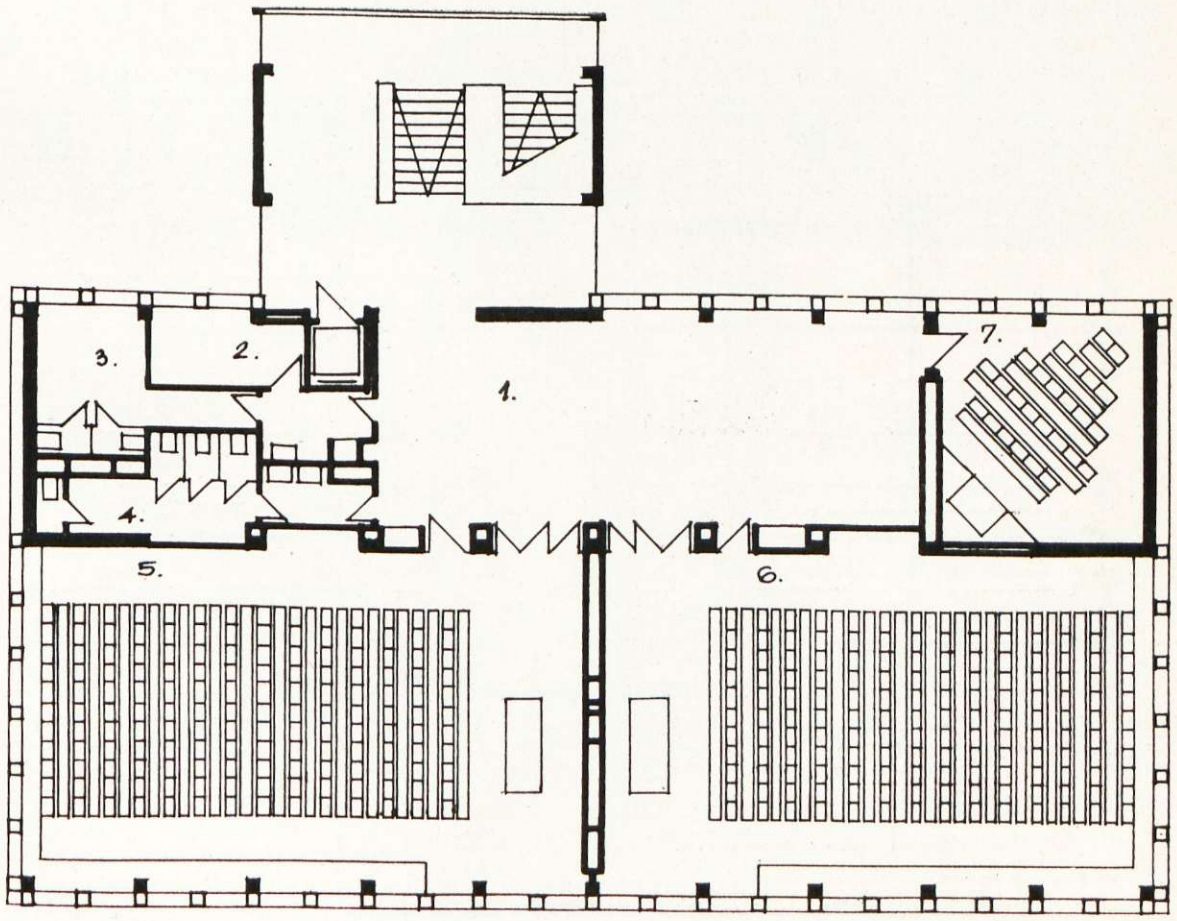

V. emelet alaprajza

1. Zsibongó
2. Raktár
3. Férfi WC
4. Női WC
5. Előadóterem 154 fő
6. Előadóterem 154 fő
7. Előadóterem 26 fő

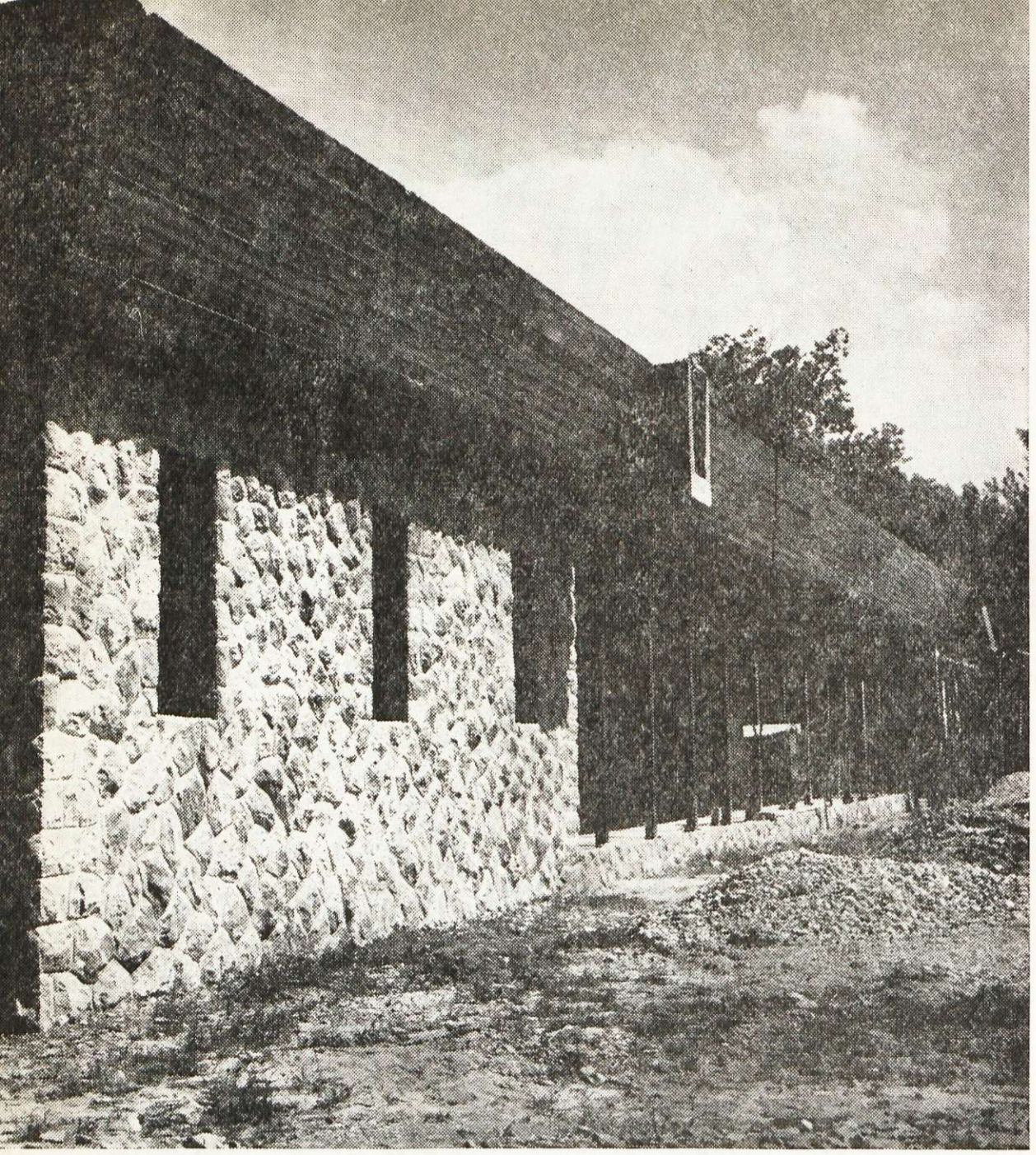

Állami Egészségügyi Gyermekotthon, Bóly

80 FÉRŐHELYES PAVILON

Tervező: PÉCSI TERVEZŐ VÁLLALAT
Építész: NYÁRI JÓZSEF
Statikus: DULÁNSZKY JENŐ, FÖLDES LÁSZLÓ
Gépész: MEISZNER JÓZSEF, KEMÉNY GYULA
Mélyépítés: NÉMETH REZSŐ
Parkosítás: MÜLLER MÁRTA
Tervezés éve: 1968—69.
Kivitelező: BARANYA MEGYEI TANÁCSI MAGAS- ÉS MÉLYÉPÍTŐ VÁLLALAT
Építésztervező: HORVÁTH SÁNDOR
Művezető: VARGA MIHÁLY
Fotó: DR. SZÁSZ JÁNOS
Beépített lm³: 6500 lm³
Építési költség: 4600 mFt.
1 lm³ ára: 710,— Ft.

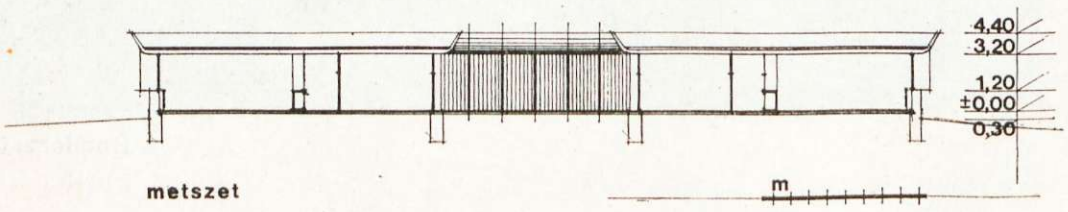

metszet

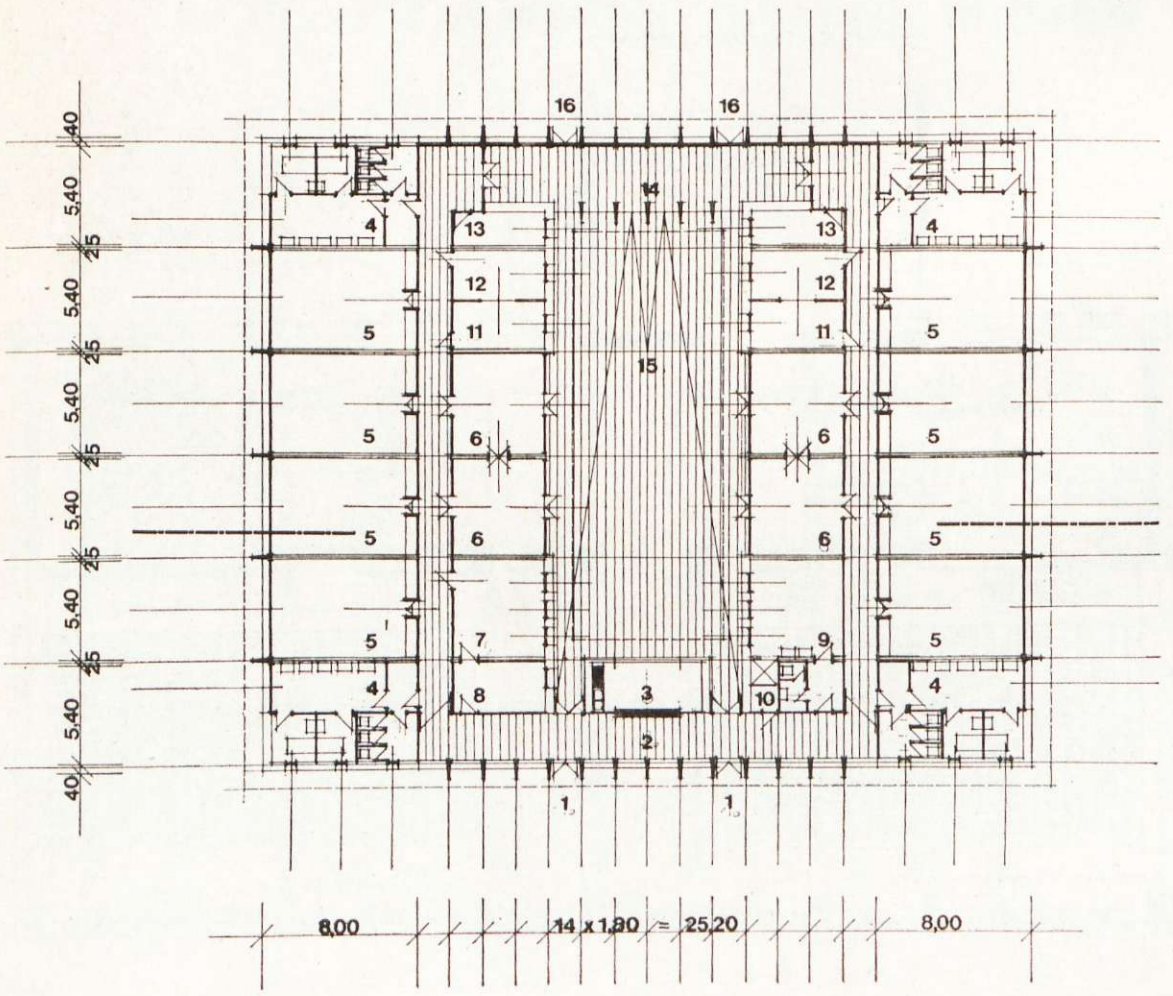

Az egészségügyi gyermekotthon 2—18 éves testi és szellemi fogyatékos gyermekek elhelyezésére, ápolására, valamint gondozására szolgál.

Az intézet célja, hogy a gondjaira bízott gyermekek önkiszolgálókká váljanak és elérjék a képezhetőség alsó határát.

Az intézmény, és ezen belül a pavilon természetes környezetben való

1. Bejárat
2. Előtér
3. Tálaló
4. Vizes-csoport
5. Hálóhelyiség
6. Foglalkoztató
7. Orvosi rendelő
8. Orvos
9. Nővér öltöző
10. Takarítószer-kamra
11. Elkülönítő
12. Ügyeletes nővér
13. Fehérnemű raktár
14. Fedett, nyitott tartózkodó
15. Belső udvar
16. Kijárat a park felé

elhelyezésével a természetellenes életmódra kényszerült ember közelébe kívántuk hozni a természetet, hogy ezáltal külső-belső hatások eredményeképpen célját jobban betölthesse.

A volt Batthyány kastély főépülete mögött elterülő parkban a főépülettől mintegy 50 m-es távolságban található 80 férőhelyes pavilon, 2 gondozási egységet foglal magában.

A gondozási egységek, valamint a kiszolgáló funkcióval rendelkező egyéb helyiségek, nyugalmas belső udvar köré szerveződnek. Ide nyílnak közvetlen kijárással a nappali helyiségek, s az udvaron tartózkodó gyerekek felügyelete, az udvar körül elhelyezkedő nővér, orvos, tálaló helyiségekből is biztosítható.

A belső udvar elég nagy méretű, kellemes benapozási lehetőségével szélvédett foglalkoztató területet biztosít, mely az épület nyugati oldalán levő folyosó-szakasz felnyitásával, tulajdonképpen kapcsolható a külső természettel, de ugyanakkor attól kissé elválasztva, önálló életet is élhet.

A háló helyiségek az épületet körülvevő parkra néznek, melynek évszázados fái alatt csend, nyugalom és biztonság van. A hálóhelyiségek fokozott ellenőrzése érdekében betekintő ablakokat terveztünk a folyosók felől.

Az épület egyszerű, természetes anyagok felhasználásával emberközelbe hozva önmagát, elviselhetőbb légkört igyekszik biztosítani lakói számára.

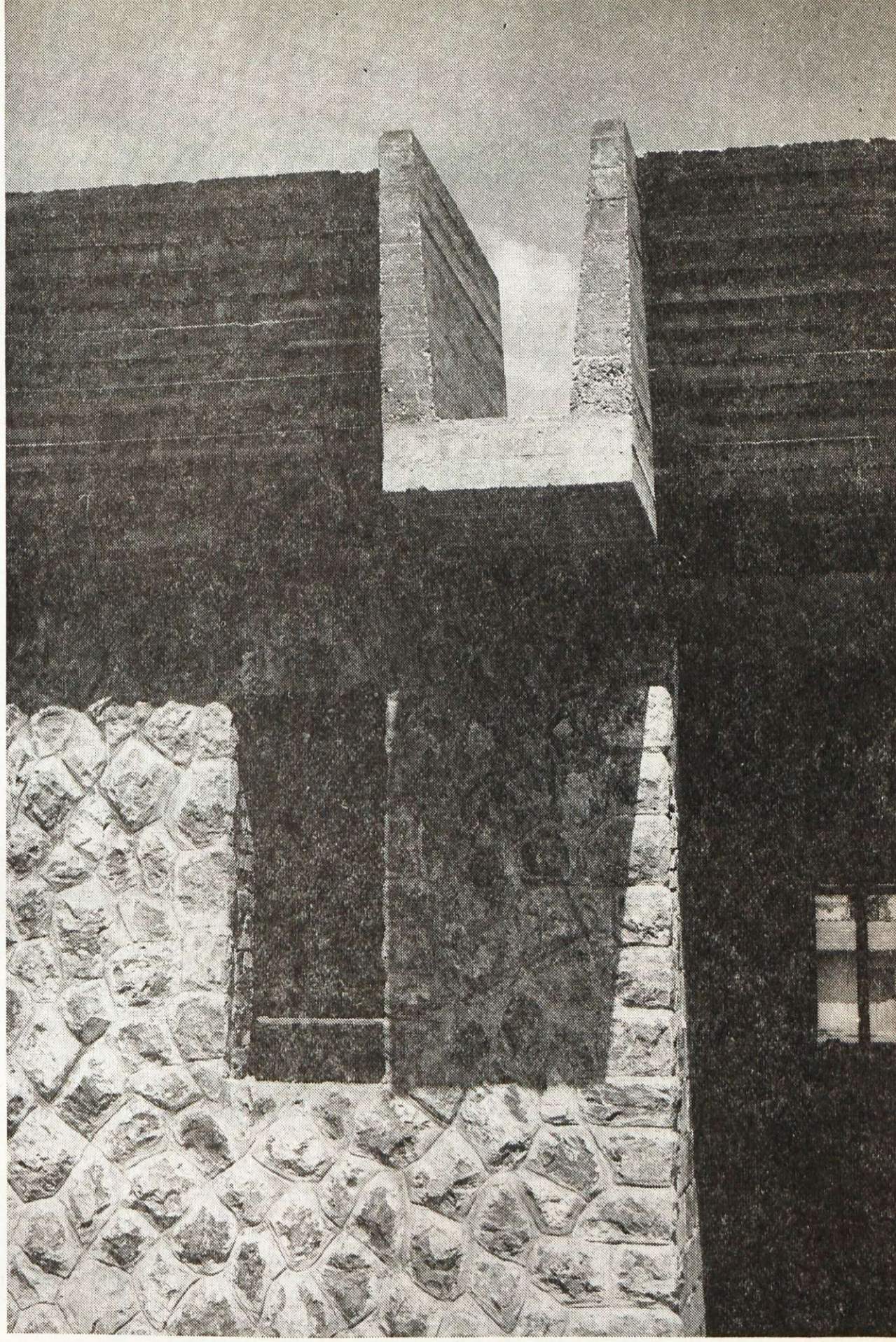

Helyszínrajz

1. Bejárat
2. Konyha
3. Gondozási épület
4. Iroda, szolgálati lakás
5. Garageok
6. 80 férőhelyes pavilon
7. Mosoda
8. Kazánház

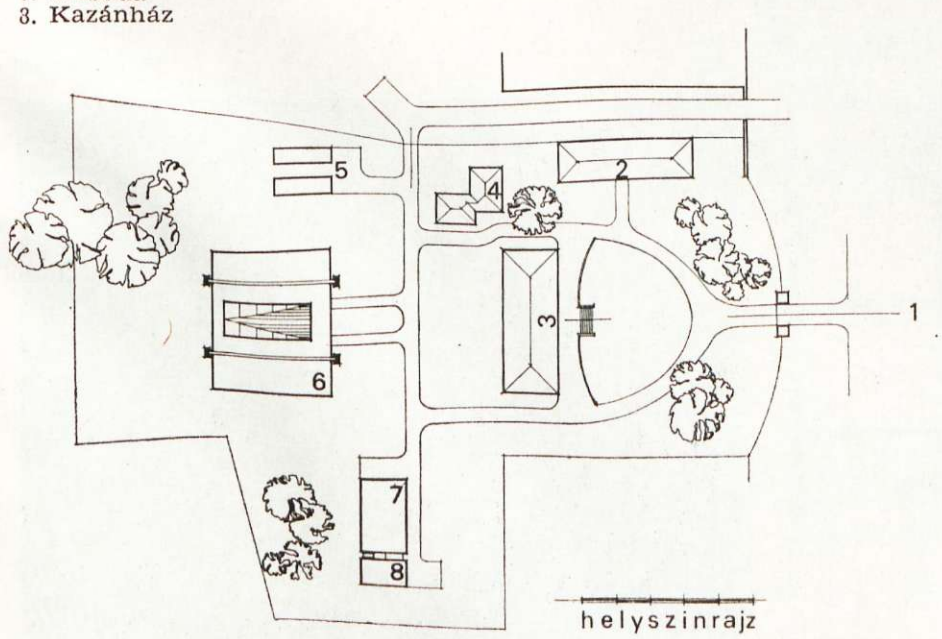

helyszinrajz

A bevezetőben említett cél elérése érdekében, a tervezés és kivitelezés során megnyilvánuló szeretet és jó szándék csak az üzemelés során értékelhető reálisan. E feladat azonban már nem is rám tartozik. Az azonban igen, hogy megköszönjem valamennyi munkatársam, s a kivitelező, különösképpen az építkezés művezetőjének, már eddig is megnyilvánuló lelkiismeretes munkavégzését, és szakmaszeretetét.

NY. J.

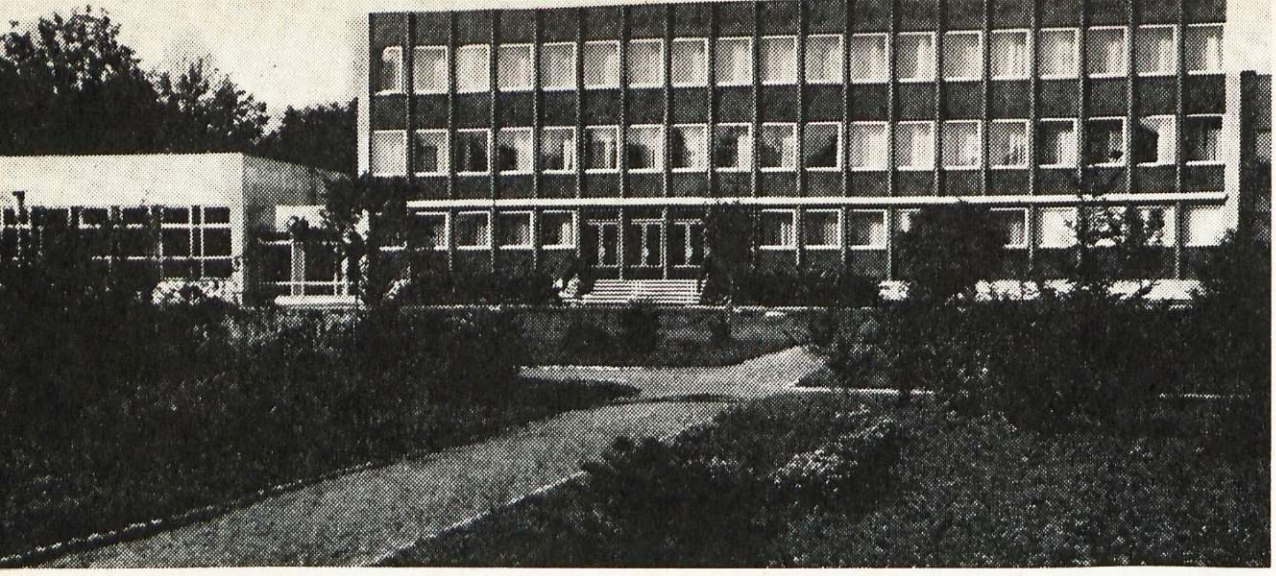

Pártszékház, Szigetvár

Tervező: PÉCSI TERVEZŐ VÁLLALAT
Építész: KISS TIBOR
Belsőépítész: MÁTHÉ ANDRÁS
Statikus: TAKÁCS JÁNOS
Gépészek: MEGGYES JÓZSEF, PITZ ANDRÁS, MEGYERI ZOLTÁN, NAGY PERGE LAJOS
Mélyépítés: GONDA LÁSZLÓ
Organizáció: ÁRKI JENŐ
Fotó: PALOTÁS ATTILA
Kivitelező: BARANYA MEGYEI ÁÉV

A közelmúltban várossá nyilvánított Szigetvár egyik új jelentős középületeként valósult meg a 6-os főútvonalra fűződő Felszabadulás téren az új MSZMP székház. Az épület zártsorú beépítéssel kapcsolódik a járási tanács épületéhez, és azzal együtt a tér Ny-i térfalát alkotja.

A kétemeletes épület földszintjéhez nyaktaggal csatlakozik a 150 fős előadóterem.

A telepítési adottságok (a telek rövid utcai hossza), valamint a funkciót jól kielégítő gazdaságos alaprajzi kialakítás miatt az épület három közel azonos szélességű traktussal készült. A középső traktusban a közlekedő tér magjában egyenes vezetésű kétkarú lépcső helyezkedik el. A külső traktusokat a különböző méretű irodahelyiségek és kisebb tanácskozók töltik ki. Ezzel az alaprajzi elrendezéssel biztosítható volt az összes helyiség számára a jó, természetes megvilágítás és ellenőrzés lehetősége.

Az épület két emeleti szintjén a városi ill. a járási bizottság helyiségei helyezkednek el. A fsz-en a közös rendeltetésű helyiségek találhatók, így a bejárati szélfogó után előcsarnokká kibővült középtraktus, amely egyben a nagy előadótermet kapcsolja az épülethez. Az előtérben ruhatár is létesült, amely rendezvények és összejövetelek esetén szükséges.

Az udvari részen az épülethez földszintes épületszárny kapcsolódik, amelyben kazánház és garázs létesült.

Szerkezetileg háromtraktusos irodarész két középső főfalával, valamint homlokzati oldalakon a 40/10 cm-es előregyártott pillérek sorával alkotja a függőleges teherhordó szerkezetet. A födémek előgyártott „Stasa" födém elemekkel készülnek.

Az épület külső kialakításánál az időálló burkolóanyagok felhasználására törekedtünk. Az oldaltraktusok végfalai, ill. az előadóterem budakalászi kőlap burkolattal készültek. A lamellaszerű előgyártott pillérek közt színes üveg parapetet terveztünk, azonban ehelyett utólagosan, gazdaságossági okok miatt színes vakolattal készült a parapet.

A belső terek kiképzése is, a gazdaságosság szem előtt tartásával készül. Ez elsősorban az előadóterem kiképzésében jelentkezik.

A terem oldalfalai kapart vakolattal, az előadói pódium mögötti íves falrész pedig függőleges fenyőlécezéssel burkolva készült. Az ülőhelyek felett süllyesztett mennyezetvilágítást előregyártott faburkolati elemekkel rejtve képeztük ki. A radiátorokat is célszerű lemez burkolattal alakítottuk ki.

Az irodahelyiségekben a középfőfalakba süllyesztett beépített szekrények létesültek, indokolt mértékben.

Az épület fűtése radiátoros melegvíz-fűtés.

A nagyterem részére a természetes szellőztetés lehetősége mellett gépi szellőzés is készült.

Az épület főhomlokzata előtt a közterületen *Konyorcsik János* felszabadulási emlékművét helyezték el.

K. T.

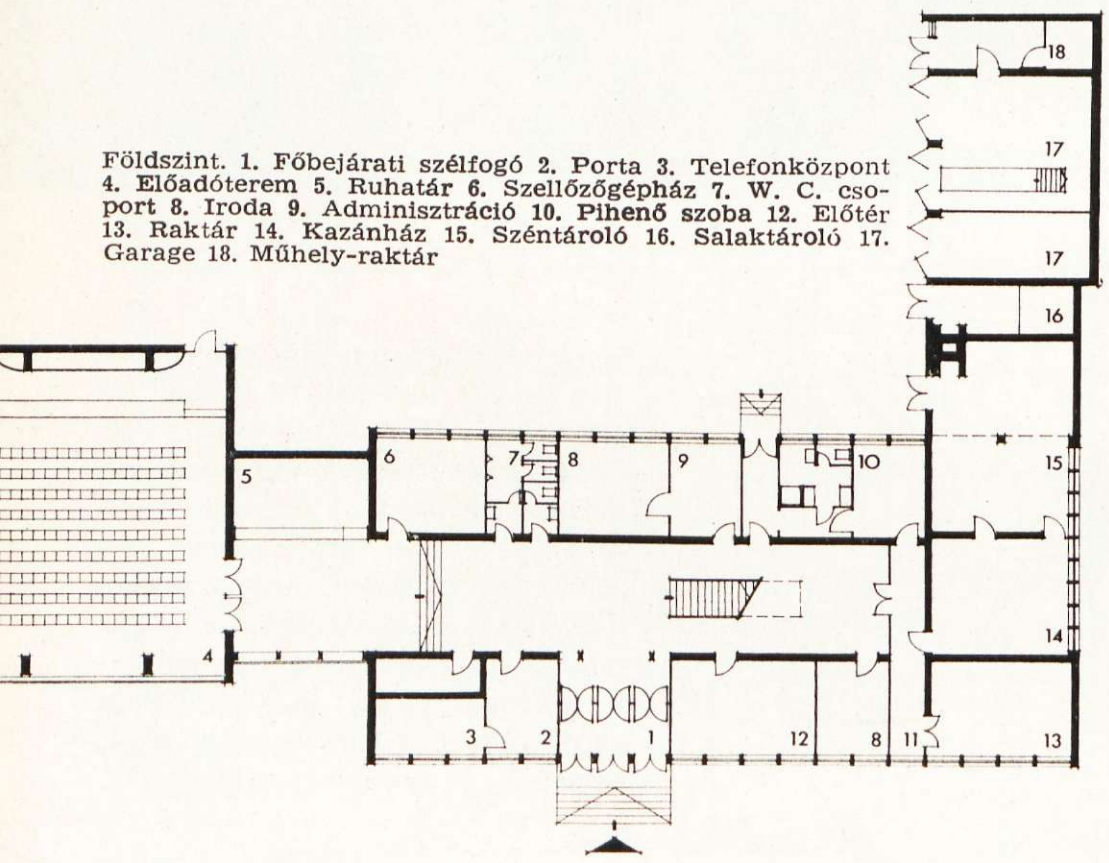

Földszint. 1. Főbejárati szélfogó 2. Porta 3. Telefonközpont 4. Előadóterem 5. Ruhatár 6. Szellőzőgépház 7. W. C. csoport 8. Iroda 9. Adminisztráció 10. Pihenő szoba 12. Előtér 13. Raktár 14. Kazánház 15. Széntároló 16. Salaktároló 17. Garage 18. Műhely-raktár

Tanácsterem

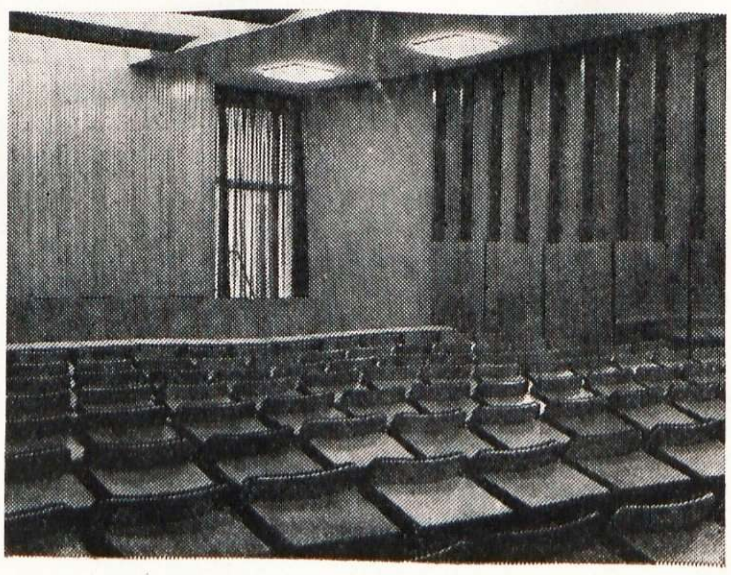

Tervező: PÉCSI TERVEZŐ VÁLLALAT
Beruházó: TOLNA MEGYEI TANÁCS VB.
Kivitelező: TOLNA MEGYEI ÁÉV
Építész: ERDÉLYI ZOLTÁN
Statikus: SÁRDY GYÖRGY
Gépész: WIELAND JÁNOS, MEGYERI ZOLTÁN, NAGY PERGE LAJOS
Út-tereprendezés: FEKETE GÉZA
Mélyépítés: GONDA LÁSZLÓ
Fotó: DR. SZÁSZ JÁNOS
Tervezés ideje: 1963.
Kivitel: 1964—1969.
Beépített térfogat: 31 400 lm^3
Építési költség: 19 120 m. Ft.
1 lm^3 ára: 610,— Ft.

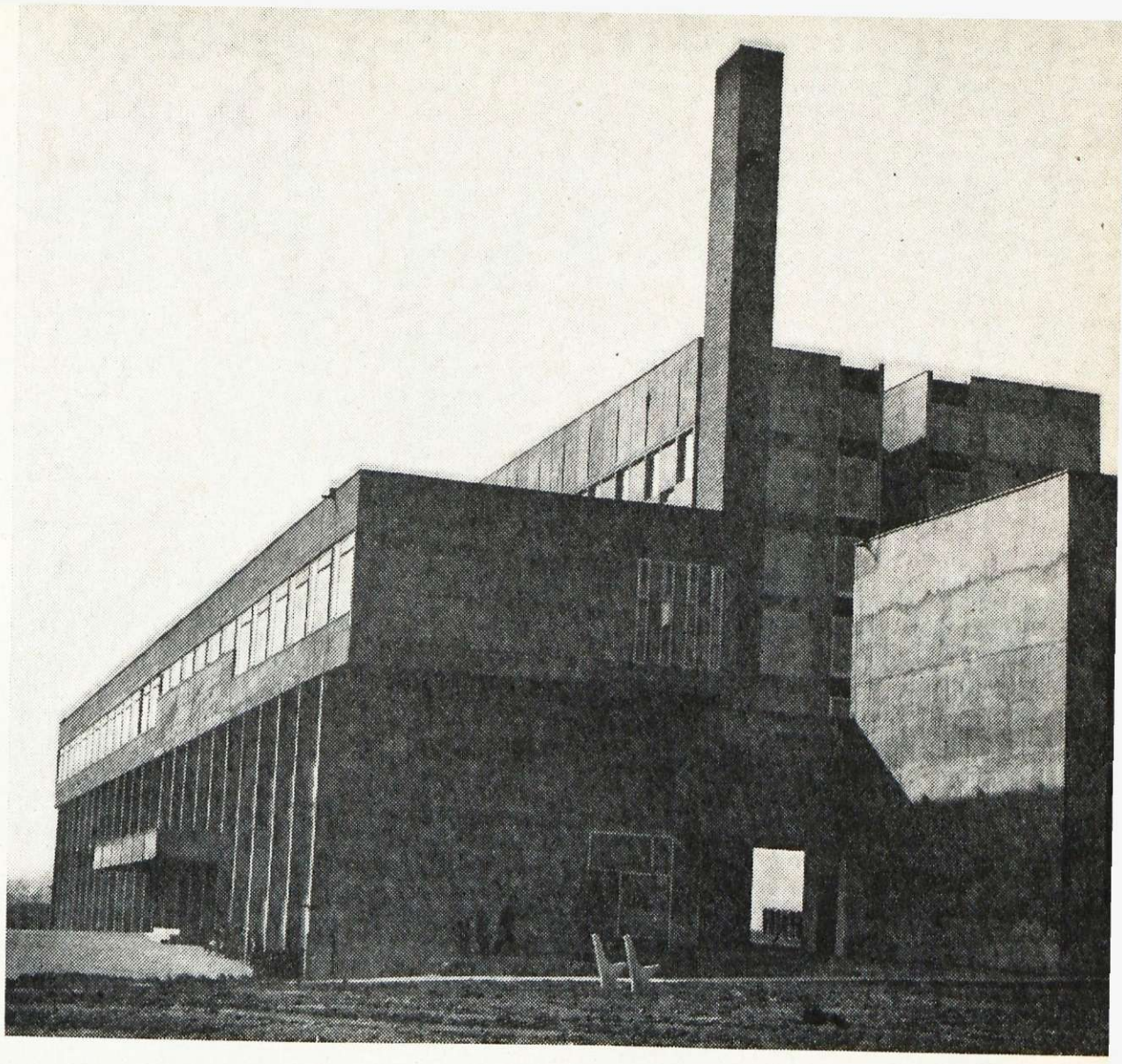

8 tantermes gimnázium és 400 fős tanulóotthon, Szekszárd

A szekszárdi 8 tanulócsoportos gimnázium és 400 fős tanulóotthon elhelyezési problémáinak tisztázására készült helykijelölési dokumentáció a Püspöktér feletti domboldalt, a régi temető helyét jelölte ki.

A feladat összetettségét és a terepadottságokat figyelembevéve, az egyes funkciócsoportokat 3 épülettömbben helyeztük el. Az egyes épülettömbök között hangulatos, burkolt belsőudvar alakult ki.

A különböző terepszinteken elhelyezkedő iskola, tornaterem és diákotthon épülettömbjeit egy földszintes lepény köti össze. Ezen belül nyert elhelyezést az étterem, szolgálati lakások, valamint a tornaterem kiszolgáló helyiségei.

A telek déli oldalán a különböző terepszinteken a tanulóudvar alakult ki.

Az iskolaépület 3 szintes, oldalfolyosós, szerkezeti rendszere vb. vázas, kitöltő falazattal, STASA födémekkel.

A gimnáziumi első emeleti oldalfolyosóról „sóhajok hídja" vezet a tornatermet és többcélú helyiségeket magábafoglaló épületszárny felé.

A politechnikai műhelyeket és tornatermet gazdaságosan egy közös öltöző blokk szolgálja ki.

Az otthonépület földszintjén elhelyezkedő előcsarnok — hall helyiségeivel —, mely a 400 tanuló közös

1.8 tt. gimnázium 2. Étterem 3. Konyhaüzem 4. Szolg. lakás 5. Politechnikai műhely

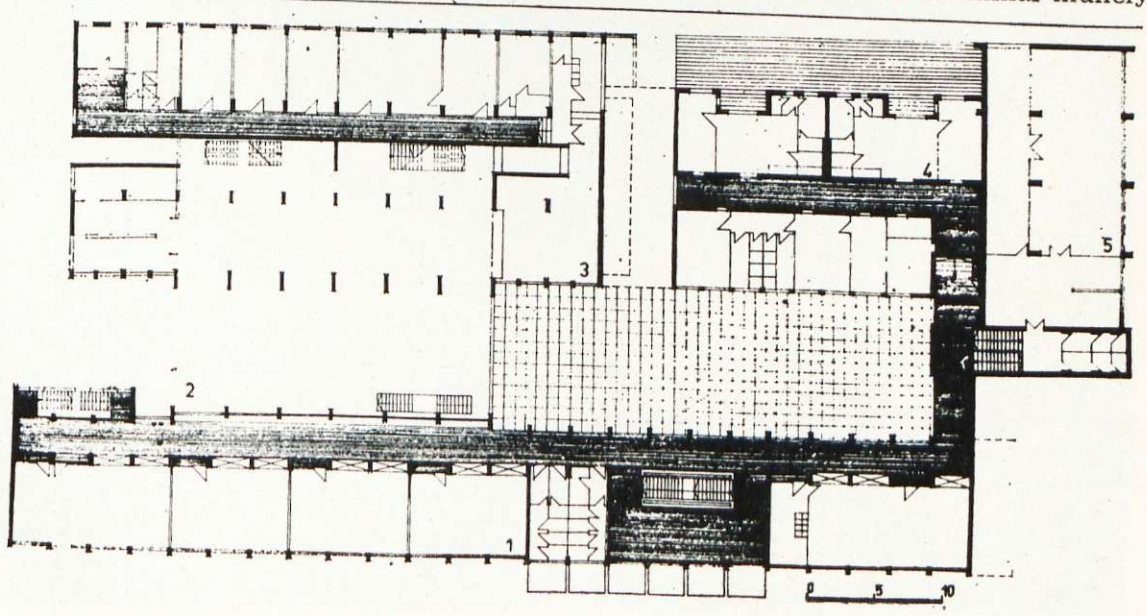

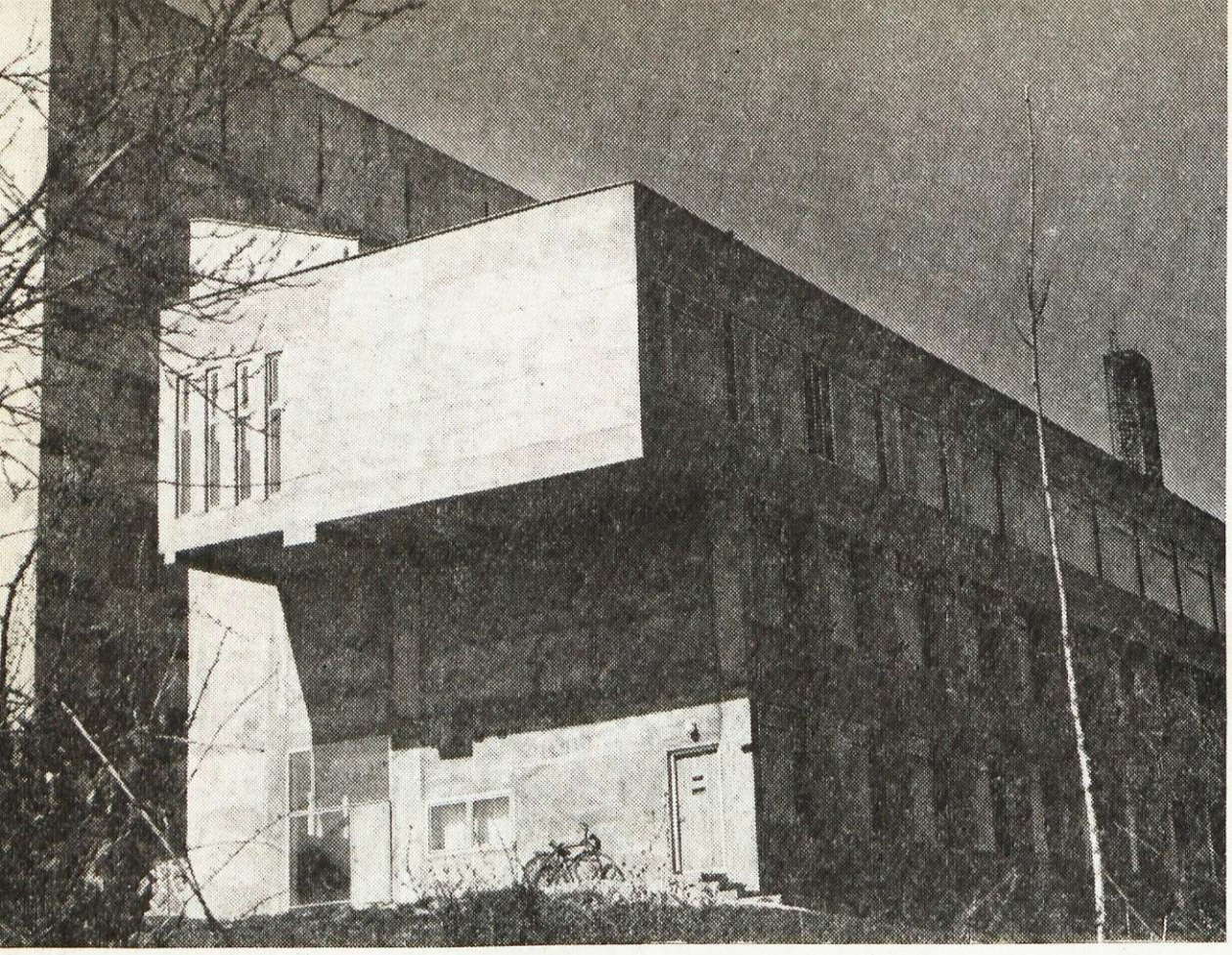

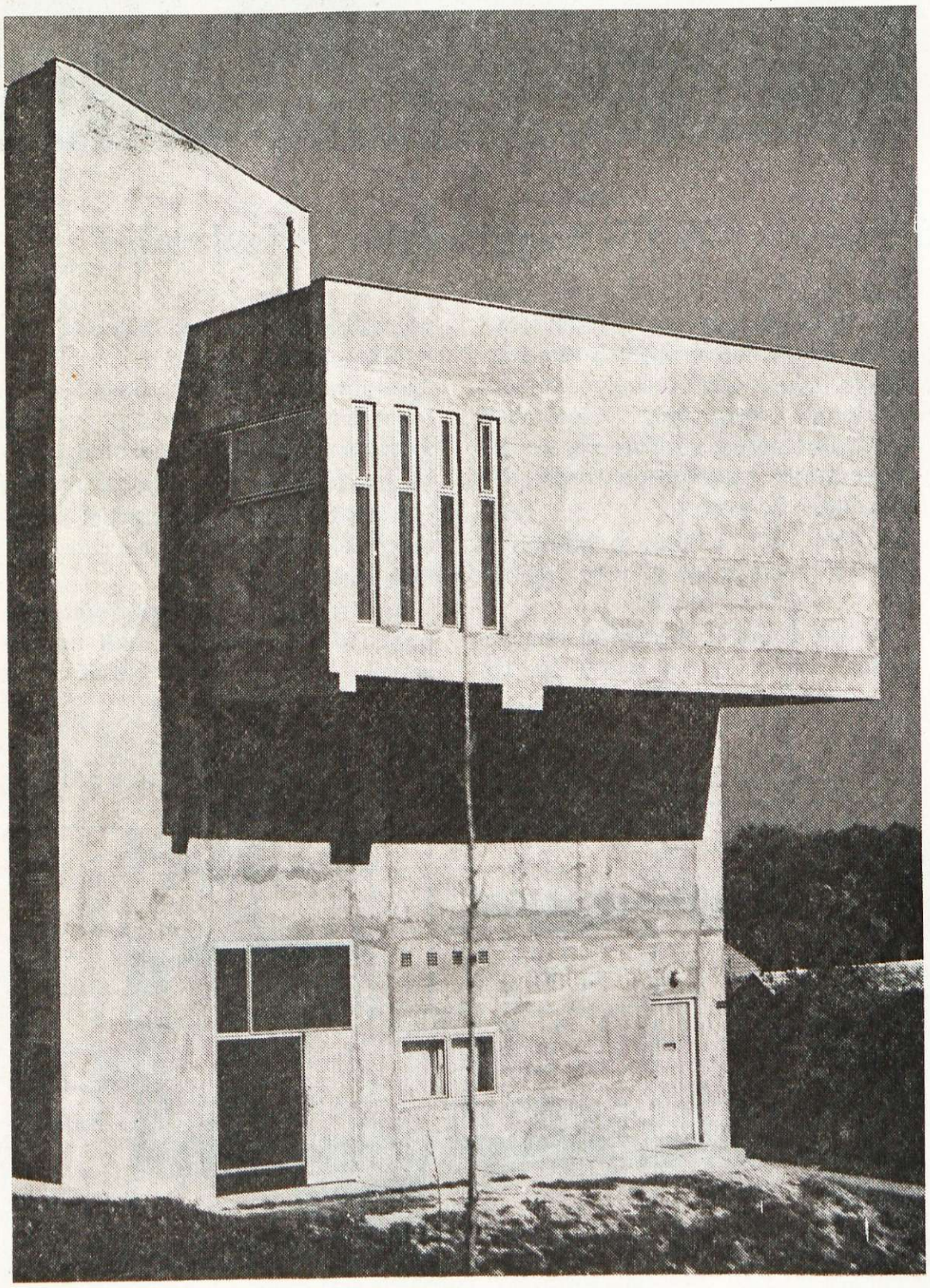

társalgási, vendégfogadási és egyéb rendezvényekkel szemben támasztott igényét hivatott kielégíteni — jóhatású térkapcsolatot alkot.

Az épület tervezésével kapcsolatban feladatot jelentett, a diákotthonban elhelyezésre kerülő külön igazgatás alá tartozó MüM és SZÖVOSZ diákok teljes különválasztása, valamint ezenbelül külön-külön jelentkező fiúk-lányok különválasztásának igénye. Emellett a beiskolázási arányváltozásokat is rugalmasan követni kellett. Ebben a tekintetben messzemenően kielégítettük a beruházó minden igényét.

A fenti szeparálás az otthonépület két egymásmellé állított, kettős lépcsőházzal kapcsolt tömegével van biztosítva. A két lépcső közül az egyik kizárólag fiú, míg a másik a leányszinteket szolgálja ki.

A keleti tömb teljes egészében SZÖVOSZ diákokat, míg a nyugati tömb teljes egészében MüM diákokat szállásol el.

A fiúk-leányok forgalma az előcsarnokban oszlik két részre. Az egyes lépcsőházakon elinduló fiú-leány forgalom (később) a felsőbb szinteken már nem találkozhat.

A különböző lépcsőkarokhoz kapcsolódó és csapóajtószerűen leválasztható folyosó-szakaszok variálásával ill. egyes folyosószakaszok mozgatható válaszfalakkal történő leválasztásával elérhető az, hogy a beiskolázási igénytől függően a fiúk-lányok aránya 16 : 176—112 : 80-ig lépcsőzetesen változtatható.

Az épület szerkezeti rendszere: vb. pillérvázas kitöltő vegyes kéregfal, STASA födémmel. Az épület szerkezeti alakításánál figyelemreméltó, hogy a kevésbé időtálló vakolat helyett tartós és (a kőporos vakolat és emfix műanyagfestés előállítási áránál olcsóbb) egyszerű betonkéreg burkolatot alkalmaztuk.

Az olcsó és időtálló homlokzatburkolásnak a tervezett, illetve kivitelező vállalat által megújított módja egyike lehet homlokzatburkolási kísérleteinknek.

A paneles kéregfal beváltotta a hozzáfűzött reményeket, de a helyszínen zsaluzott betonfelületek kivitelezése sok kívánnivalót hagy maga után.

Ennek ellenére sem vitatható, hogy értékes kísérletről van itt szó, ezt az elkészült épület igazolja. Ehhez a kivitelező vállalat jószándékú segítőkészsége nagyban hozzásegített bennünket.

E. Z.

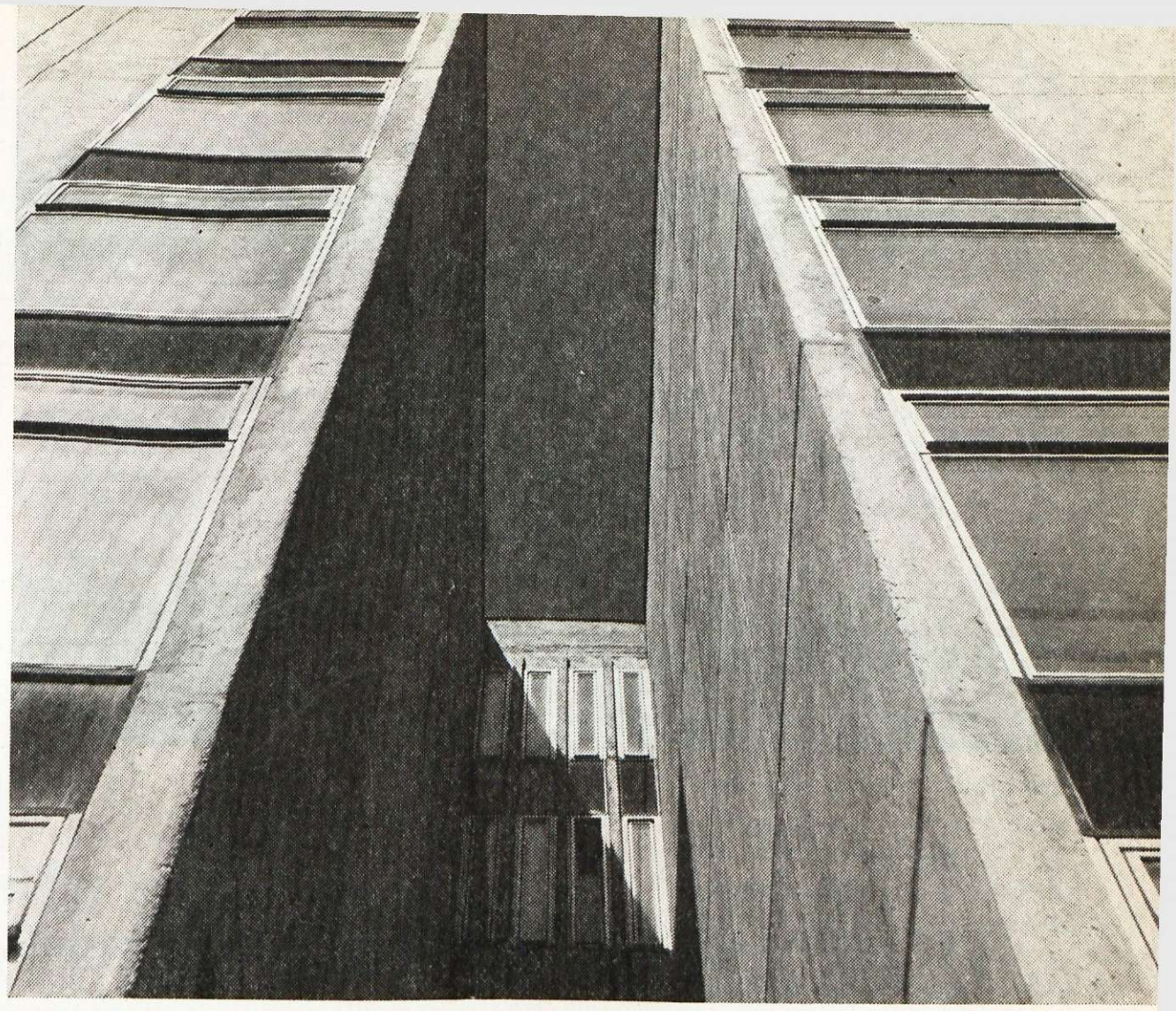

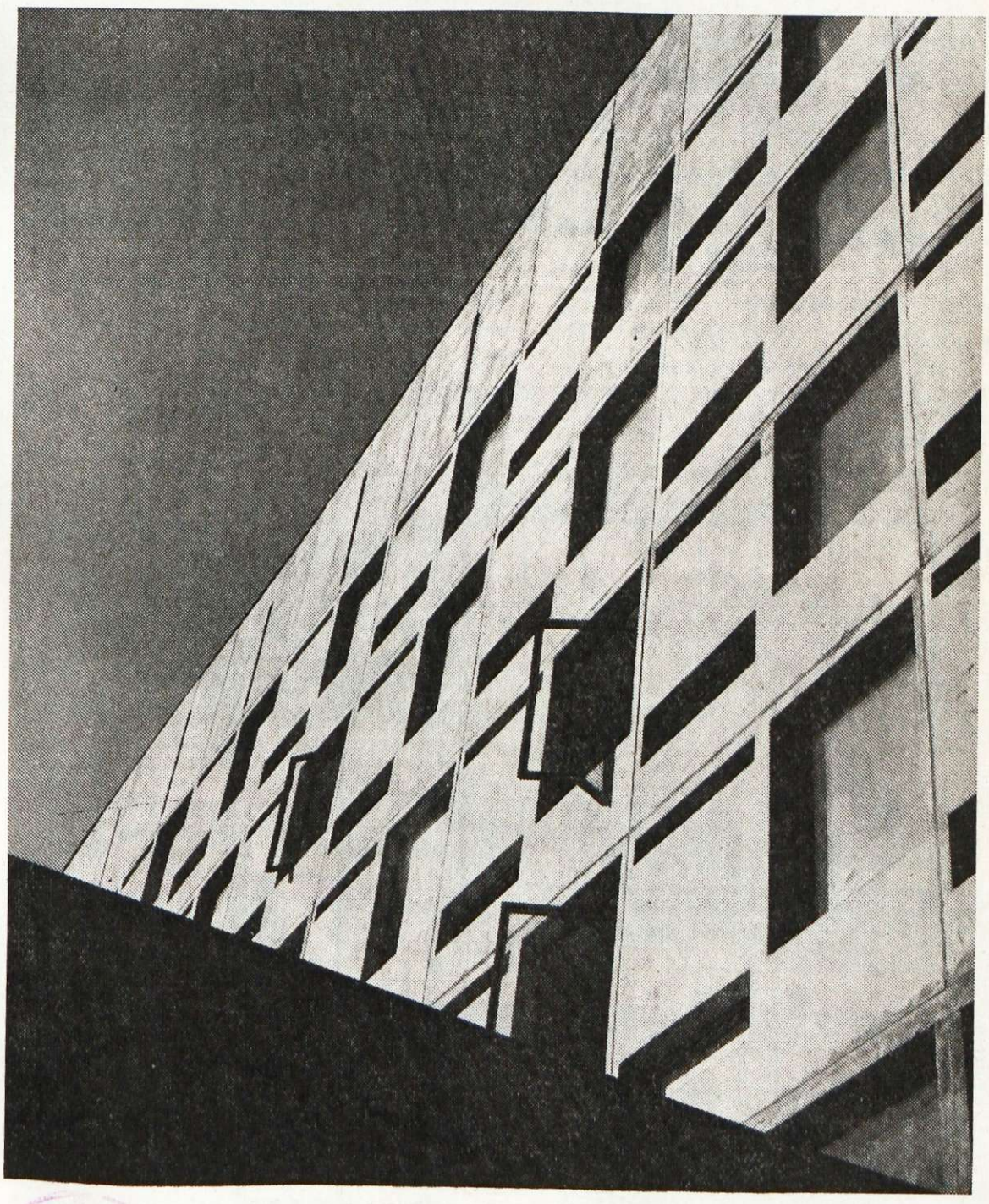

MEGYEI KÖNYVTÁR H. 119946

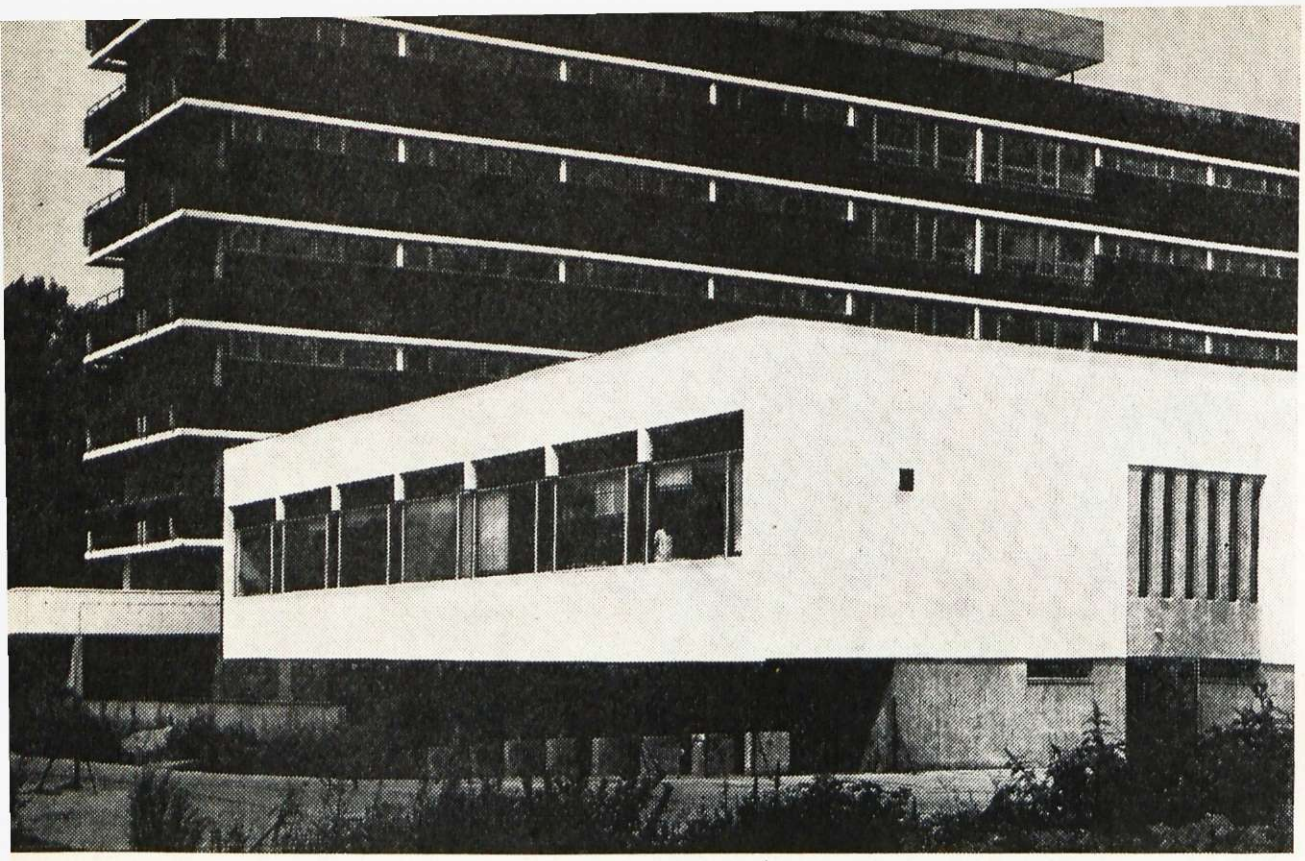

Tervező: PÉCSI TERVEZŐ VÁLLALAT
Beruházó: MUNKAÜGYI MINISZTÉRIUM
Kivitelező: SOMOGY MEGYEI ÁÉV
Lebonyolító szerv: SOMOGY MEGYEI BERUHÁZÁSI VÁLLALAT
Építész: ERDÉLYI ZOLTÁN
Statikus: SÁRDY GYÖRGY
Villamos: NAGY PERGE LAJOS
Víz-csatorna: MEGYERI ZOLTÁN
Központi fűtés: DRÁVAVÖLGYI VALÉR
Tereprend.: ERDÉLYI LÁSZLÓ
Külső közmű: CSABA TIBOR
Fotó: PALOTÁS ATTILA
Tervezési év: 1964.
Kivitelezés: 1965—1969.
Beépített lm^3: 42 000 lm^3
Építési költség: 35 000 m.Ft.
1 lm^3 ára: 830,— Ft.

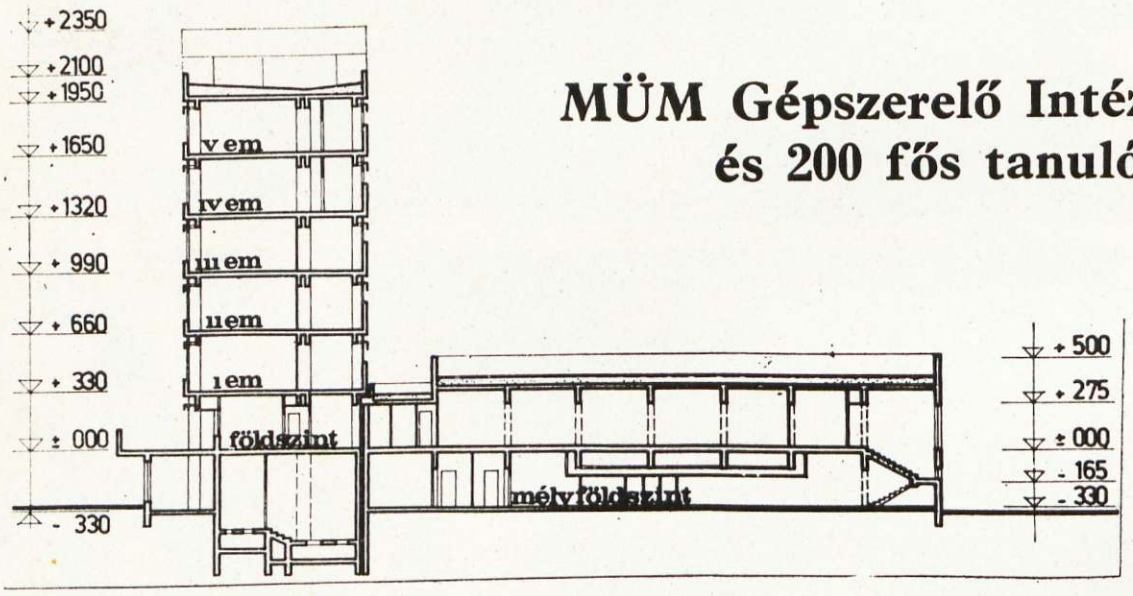

MÜM Gépszerelő Intézet: 16 tantermes iskola és 200 fős tanulóotthon, Kaposvár

Az intézet létesítését a mezőgazdaság fokozott gépesítése következtében felmerülő gépszerelő szakmunkásképzés kielégítése tette szükségessé.

Az intézet a gépszerelő tanulók elméleti és gyakorlati képzését ezen belül beiskolázási körzete szerint az összes MüM rendszerű és helyi ipari szakmák képzését is biztosítja. A létesítmény 16 tantermes iskolát, 250 fő befogadására alkalmas gépszerelő tanműhelyt, 200 fős tanulóotthont,

Földszint. 1. Könyvelőség 2. Tanári 3. Igazgatóság 4. Betegszobák 5. Étterem, kultúrterem 6. Tálaló és konyha 7. Tornaterem légtere 8. Ruhatár 9. Műhelycsarnok 10. Műhelyek 11. Raktár

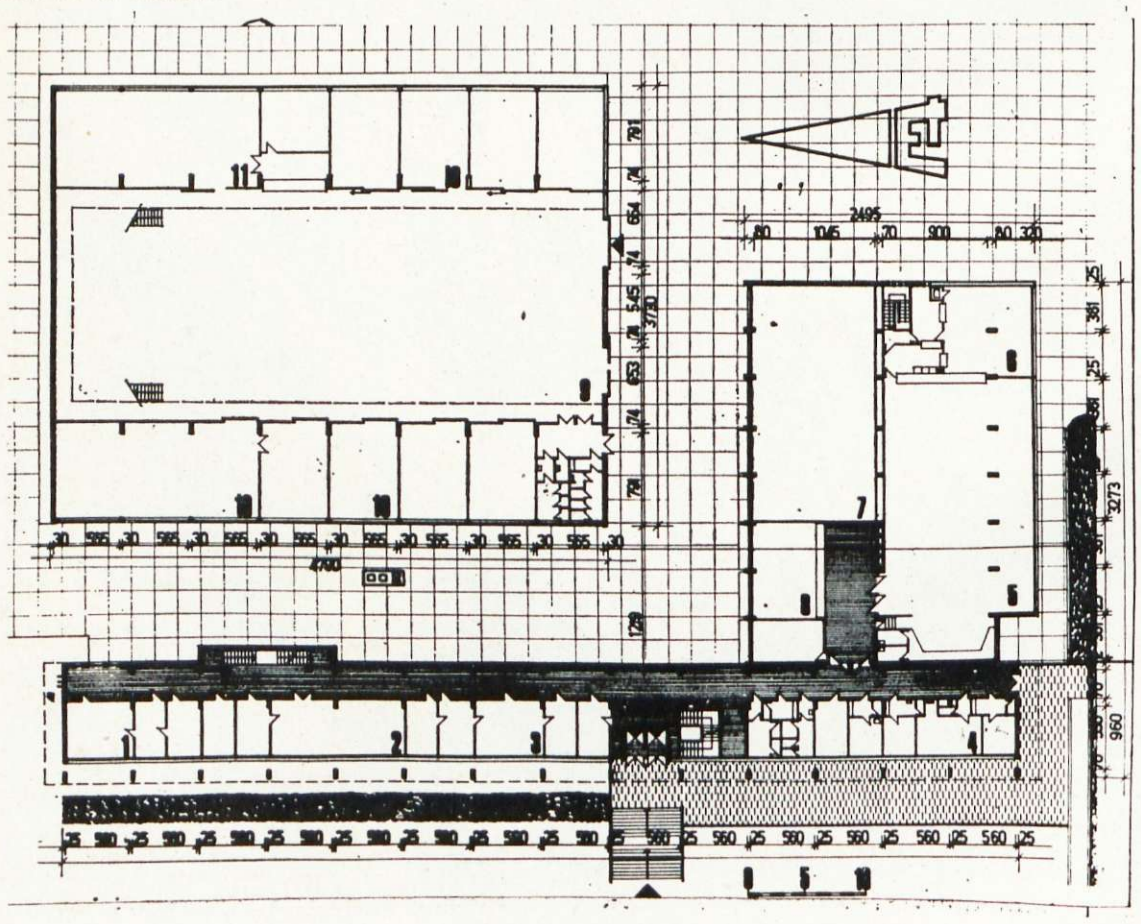

Helyszínrajz. 1. Gépszerelő műhely 2. 16 tt-es isk. + 200 fős otthon 3. Étterem, tornaterem, konyhaüzem

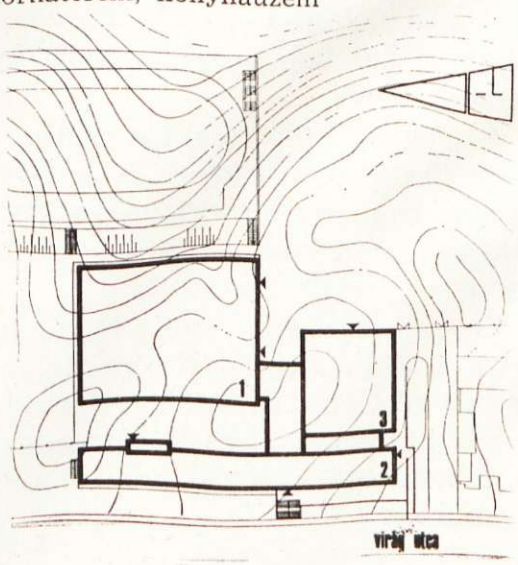

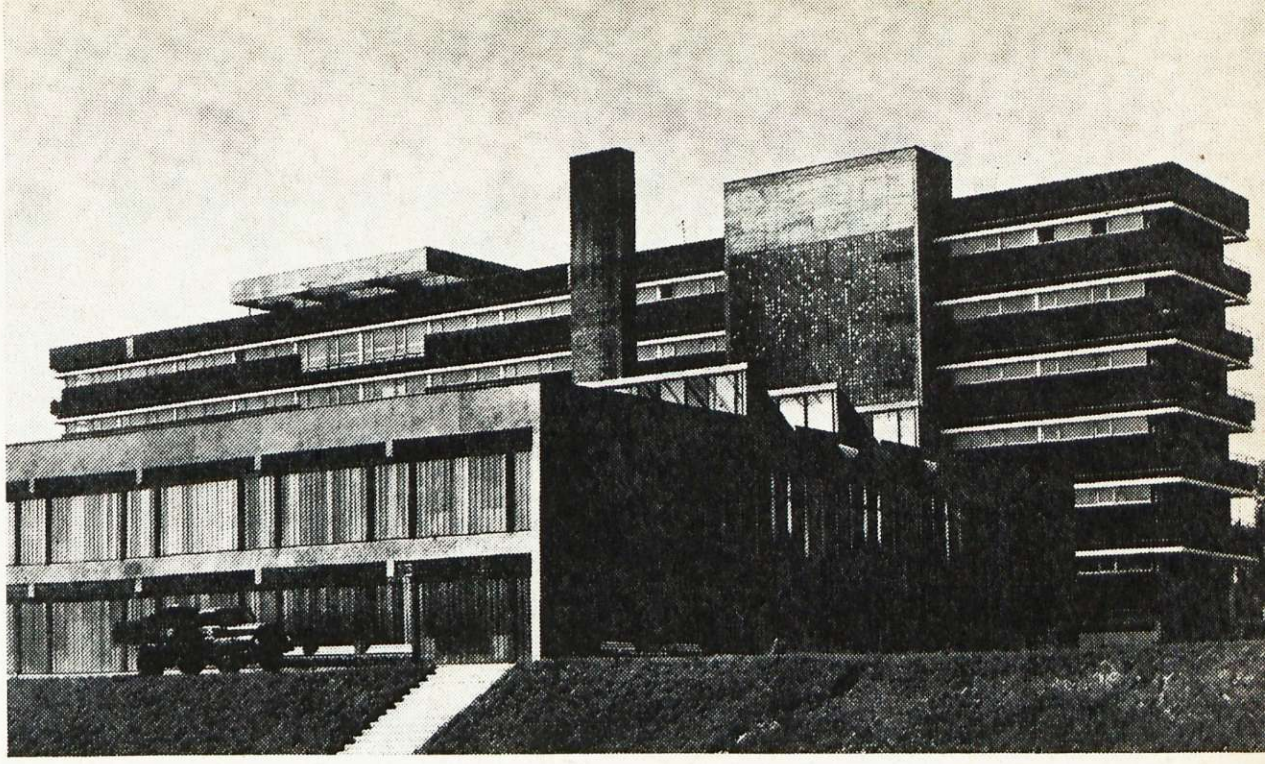

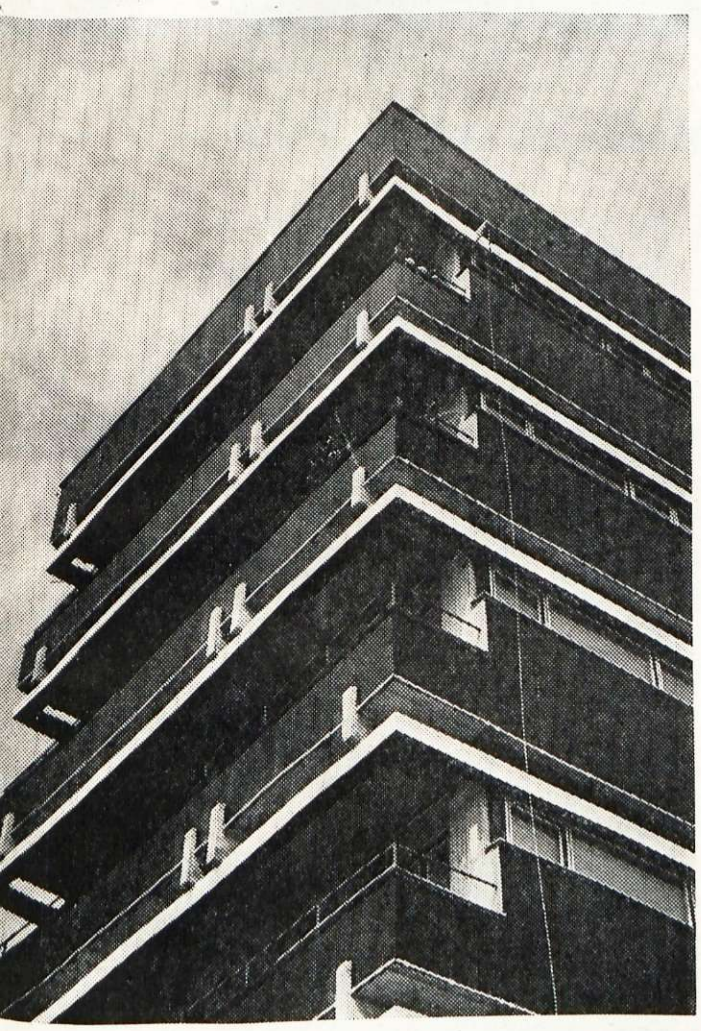

600 fős konyhaüzemet, éttermet és tornatermet foglal magában. Beruházó igénye az volt, hogy az oktató és nevelő munka jobb összehangolása érdekében az iskola és az otthon egy épületben nyerjen elhelyezést. Ez lehetővé teszi azt is, hogy az otthonban lakó tanulók az egyéni tanulások és egyéb összejövetelek céljából az iskola üres tantermeit is igénybe vehessék. Fontos szempont volt még az épületegységek elhelyezésénél, hogy a gépszerelő szakmával járó zaj az iskolákban folyó tanítást ne zavarja.

Az épületkomplexum a környező beépítéshez mérten viszonylag magas beépítésű, szabadonálló elhelyezkedésű. A városképben megjelenő hangsúlyossága miatt jobb minőségű homlokzatfelületi képzésekre törekedtünk. A főépület körbe futó parapet felületeit fekete üvegburkolattal láttuk el. Egyéb helyeken nyersbetont és egyszínű fehér kismozaik burkolatot alkalmaztunk.

Az épülettömegek kialakítását a funkció határozta meg. A főépület földszint + 3 szintje foglalja magában az igazgatási helyiségeket és a 16 tt-es iskolát, a IV. és V. szint pedig a 200 fős tanulóotthont.

A főépülethez szervesen kapcsolódik egy tömbben elhelyezett kétszintes tornatermi szárny, amelynek két nagy traktusát a tornaterem ill. étterem szükséges szélességi mérete határozta meg.

A főépület tömegétől zajvédelmi szempontok miatt elhúzva telepítettük a szerelőcsarnokot. A csarnok kétszintes, főhelyiségéhez a szerelderészhez körbefutó galériával csatlakoznak a kisebb műhelyek, kabinetek és szociális részek. A főépületet a szerelőcsarnokkal fedett átjáró köti össze. A gépszerelő csarnok kijárataihoz közvetlenül kapcsolódik egy gépjárművezető képzésre alkalmas burkolt udvar-felület. A tanuló és sportudvar az északi és nyugati telekszakaszokra kerültek, egyrészt funkcionális, másrészt terepadottsági szempontok figyelembevételével.

A terep viszonylag mélyfekvésű. A változó terepalakulatok miatt a tereprendezési, belső térképezési és útépítési költségek, valamint a technológiát kielégítő mélyépítési berendezések költsége az átlagosnál magasabb.

Az épület szerkezete pillérvázas STASA födémekkel, az alapozás vasbeton bordás lemezszerkezettel készült.

A villany, víz és csatornaszerelés szokványos, a fűtés: szivattyús melegvíz fűtés.

E. Z.

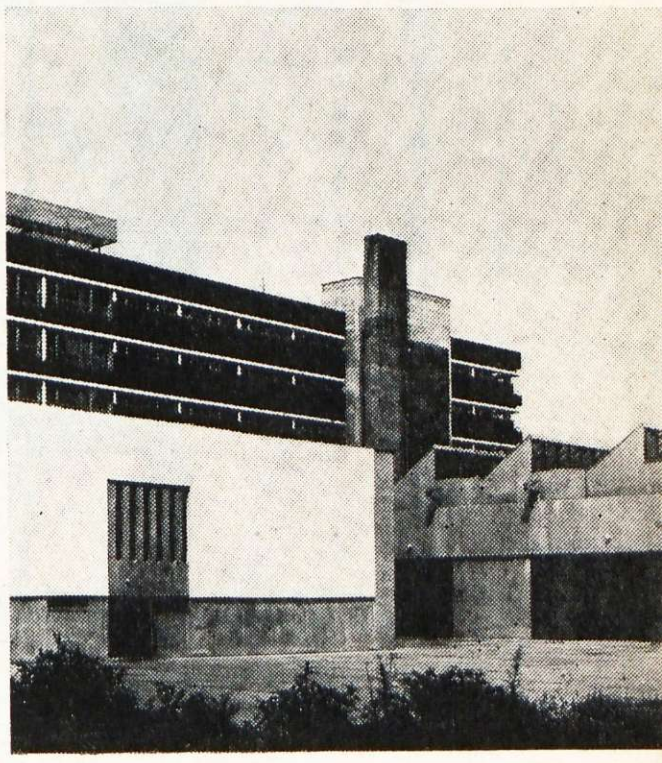

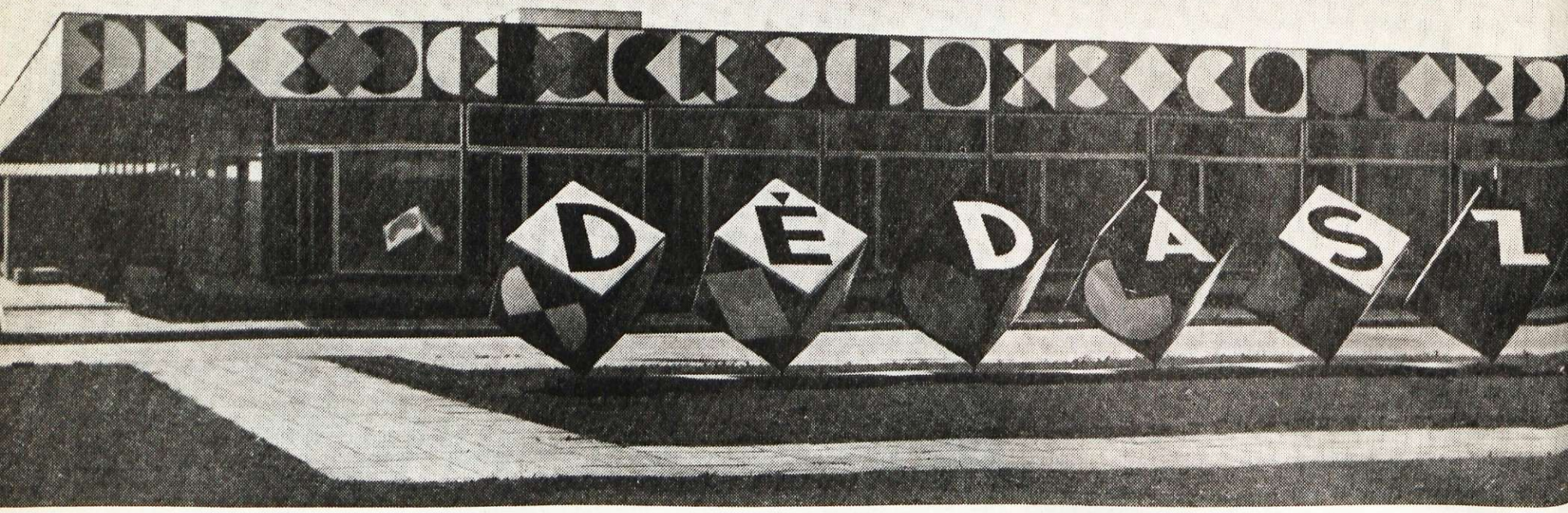

Déldunántúli Áramszolgáltató Vállalat számítóközpontja, Pécs

Tervező: PÉCSI TERVEZŐ VÁLLALAT
Beruházó: DÉDÁSZ
Kivitelező: NEHÉZIPARI KIVITELEZŐ VÁLLALAT BP.
Építész: ERDÉLYI ZOLTÁN
Statikus: FÖLDES LÁSZLÓ
Belsőépítész: VIDA GYULA
Klíma és belsőgépészet: ÉVITERV MESTER JÁNOS, DERECSKEI JÁNOS, FRAKNÓI OTTÓ
Zománcfríz: LANTOS FERENC
Fotó: DR. SZÁSZ JÁNOS
Tervezés éve: 1969.
Kivitelezés: 1970.
Beépített térfogat: 5588 lm^3
Beépített alapterület 1102 m^2
Építési költség: 9 mill. Ft.

1. Adatelőkészítő 2. Lyukasztók 3. Raktár 4. Vezető 5—6. Programozók, vezetők 7. Folyosó 8. Műhely 9. Karbantartók 10. Előtér 11. Vezető 12. Női öltöző 13. WC et. 14. Női mosdó 15. Férfi mosdó 16. WC et. 17. Elosztó 18. Klíma 19. Programtár 20—21. Vezető 22. Adminisztrátor 23. Iroda 24. Ruhatár 25. Szélfogó 26. Porta 27. WC et. 28. Akku

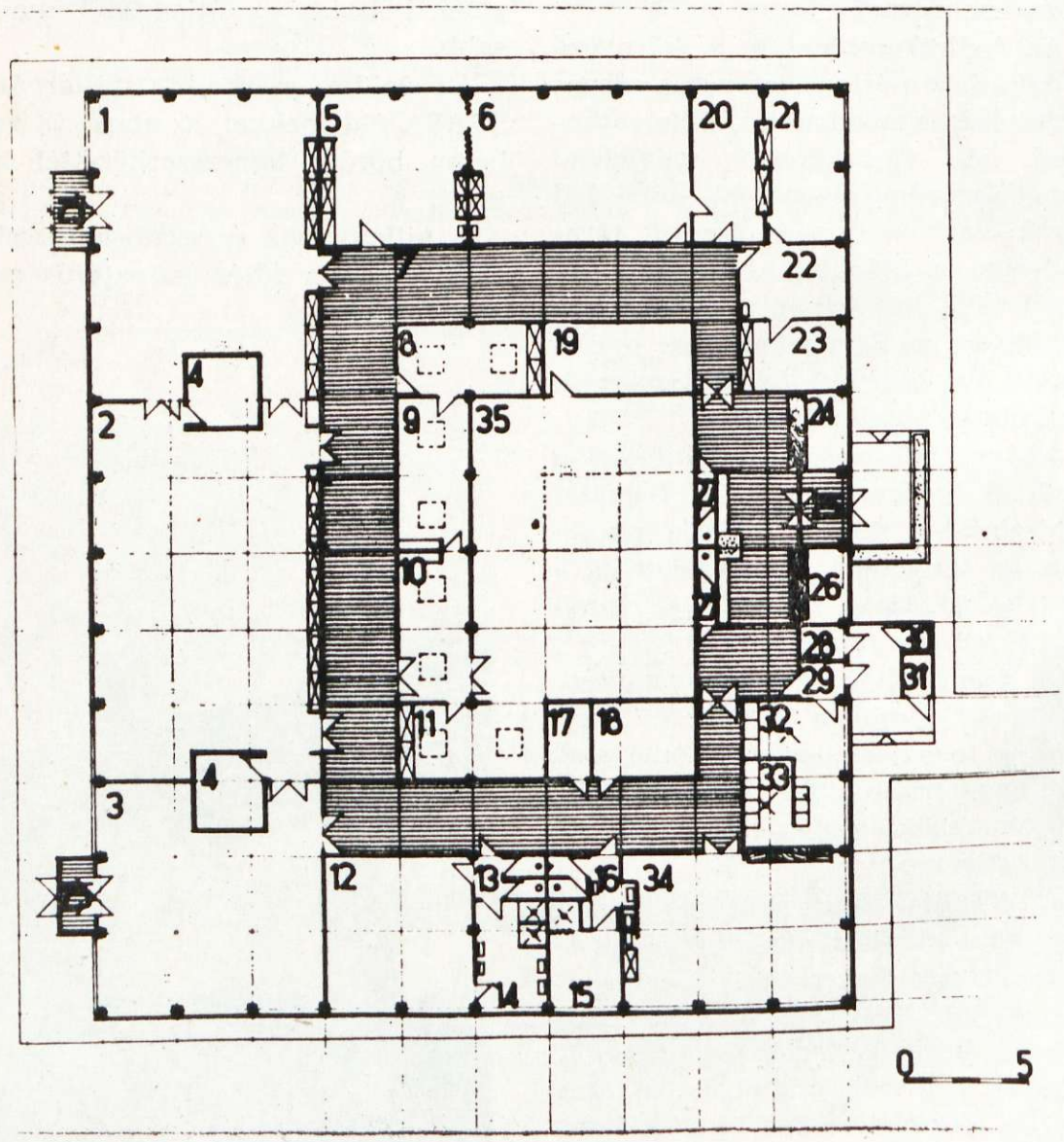

Az épület Pécsett a Légszeszgyár utca végén levő I. sz. trafóállomás területén helyezkedik el.

Rendeltetés

A DÉDÁSZ elektronikus számítógépeivel számítástechnjkai feladatok végzését biztosítja.

Az alaprajz kialakításánál a szigorú technológiai előírásokat vettük figyelembe, kiegészítve a géptermi blokk klíma miatti központi elhelyezési igényével.

Az előtérből indulóan a géptermi blokkot övező folyosóra fűztük fel a géptermet közvetve kiszolgáló adminisztrációs, irányítási, raktározási valamint a szociális helyiségcsoportokat.

Az épület szerkezete acélváz, acélszerkezetű rácsos fő és fióktartókkal.

A rácsostartó felett acél hullámlemez, pozdorjalemez és alufólia párazáróval neoacid műanyag szigetelés készült.

A tető lejtésmentes.

A rácsostartó alatt hungarocell hőszigetelés és nutolt fenyődeszka álmennyezet készült.

A külső falak acélhullámlemez,

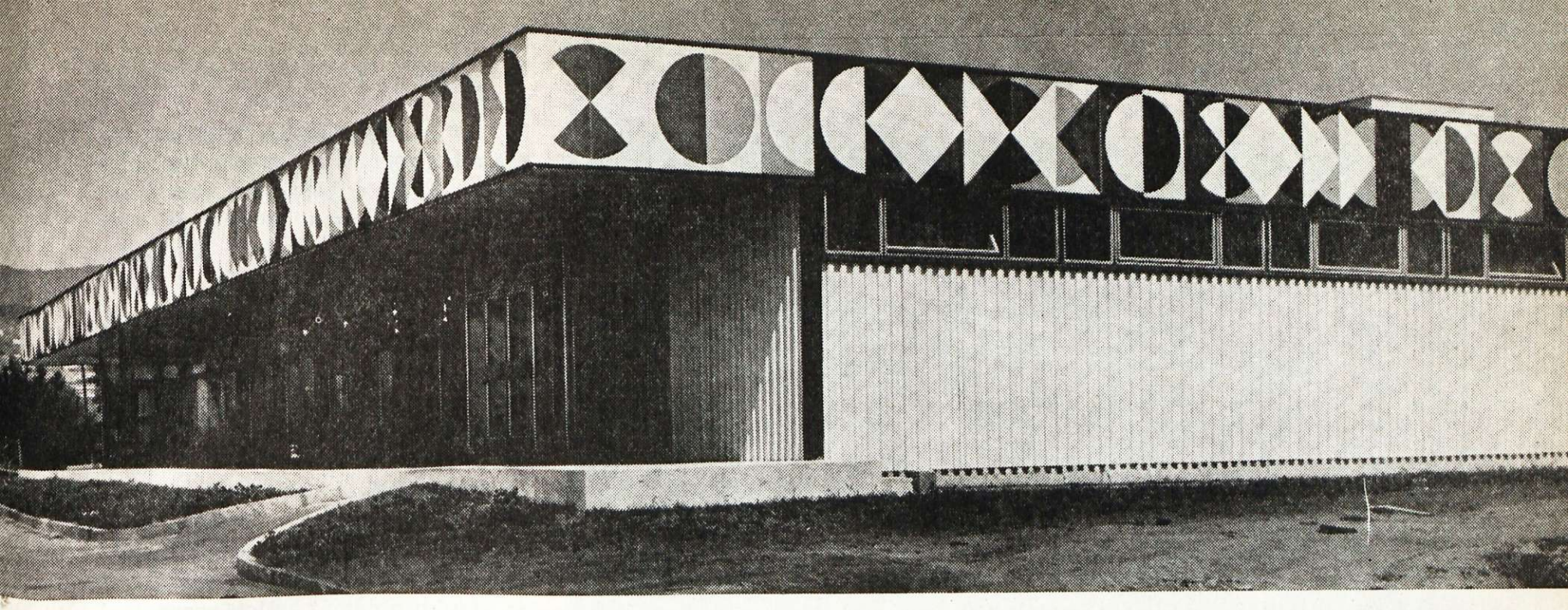

nemezelt salakgyapot hőszigetelés és nutolt fenyőfa rétegződésűek.

A vizes helyiségeknél ugyanez a rétegelt falpanel a belső oldalon is dukkózott acélhullámlemez burkolatot kapott. A falelemek szerelhetők.

Nyílászárók a homlokzat felületeken acél-alu szerkezetűek, thermophán üvegezéssel, elforduló és rögzített szárnyakkal. A gépteremben a klimatizálás miatt álmennyezet és kettős padozat készült. A padozat felső rétege csavarbeállítós talpakon nyugvó alulemez (szükség szerinti helyeken perforálva) műanyag borítóréteggel.

Az épületeken az acélszerkezetű rácsostartó magasságában körben színes formatervezett zománctáblákból álló fríz készült. A zománctábla itt esztétikai-dekoratív szerepe és értéke mellett szerkezeti szerepet kapott.

Ezek a 60/120 cm-es elemek meghatározott tervezett sorrendiséggel kerültek elhelyezésre, csavaros gumialátétes rögzítéssel. A táblák elvont áttételes formavilágát részben az épületben folyó szintén áttételes — programozott „gépnyelvre" lefordított munka inspirálta.

A zománctáblák a Bonyhádi Zománcgyár termékei. A gyárral és az alkotóművészekkel már ennek a munkának kapcsán is, de később még hatékonyabb kapcsolataink alakultak ki. Ez további munkánkat — különösen mivel helyi anyagokról és erőforrásokról van szó — várhatóan kedvezően befolyásolja. Még egy: — és ezt a fontossága miatt talán az elején kellett volna említeni: ez a művészi tűzzománcburkolat 380,— Ft-os négyzetméterenkénti árával úgyvéljük versenyképes bármelyik hazai burkolattal.

E. Z.

Pécsi Kesztyűgyár fejlesztése

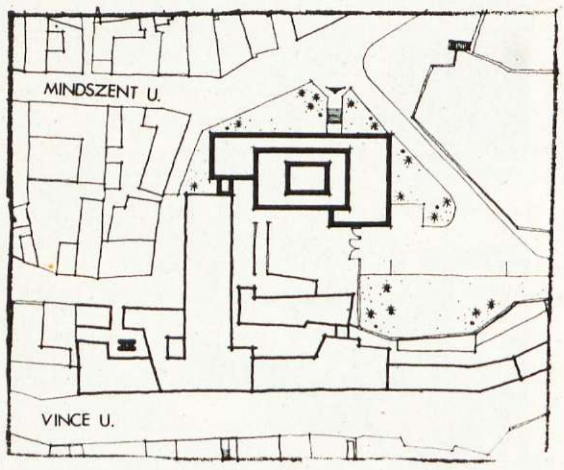

Helyszínrajz

Tervező: PÉCSI TERVEZŐ VÁLLALAT
Építész: KISS TIBOR
Statikus: TAKÁCS JÁNOS
Gépészek: MEGGYES JÓZSEF, MEGYERI ZOLTÁN, PITZ ANDRÁS
Mélyépítés: GONDA LÁSZLÓ
Organizátor: ÁRKI JENŐ
Kivitelező: BARANYA MEGYEI ÁÉV
Tervezés éve: 1967.
Kivitelezés: 1968—1971.
Beépített alapterület: 775 m²
A többszintes központi tömb: 351 m²
Összes légköbméter: 12 990 m³
Az épület összköltsége: 18 450 000 Ft.

Pécs történelmi városmagját É-i oldalon a Mecsek hegységgel alacsonyabb, összefüggő domborzatok sora köti össze. Ezek a domborzatok „nyelvszerűen" nyúlnak be a város központja felé. Köztük a völgyek évszázadok folyamán természetes rendszerét adták a Mecsekre vezető úthálózatnak. A mai felújításra váró Havi-hegy és az egykor Karmelita kolostor domborzata közt a Szent Vince utcai völgyben települt 110 évvel ezelőtt a Pécsi Kesztyűgyár, amely ma már könnyűiparunk jelentős hazai és export termelésének egyik központjává fejlődött. A régi épületekből az üzemi részek fokozatos fejlesztésével kiszorultak az igazgatás, ill. a szociális létesítmények egységei, amelyek egyébként is már rég fejlesztésre szorultak volna. Ezt az égető problémát kellett megoldani a vállalatnak fejlesztés keretein belül.

A kétemeletes irodaház telepítésére azonban csak minimális szanálással kerülhetett sor. Így a hajdani kolostor műemléki együttesétől D-re, a Mindszent, a Szent Vince és Ferenc utcák által határolt területen valósult meg a 300 fős irodaház, amelynek alagsora üzemszerű rendeltetéssel kapcsolódik a régi üzemi épülethez. Fenti létszám ennek az egységnek a dolgozóit is magába foglalja.

Földszintjén szociális és kulturális helyiségek létesültek. Az emeleti részeken pedig a vállalat igazgatási és egyéb adminisztratív egységei foglalnak helyet.

Az épület emeletes főtömegének külső traktusaiban változó méretű irodahelyiségek kaptak helyet. A belső központi magban 2 felvonó, WC csoport, egyenesvonalú lépcső és ezt „U" alakban körülvevő közlekedő létesült. Szerkezeti rendszere előregyártott (UNIVÁZ) pillérvázas, stasa födémszerkezettel készült. Az előregyártott mellvédek külső burkolata a Pécsi Porcelángyár által készített grafit szürke pirogránit lapokkal készült, a panel üzemben. A szalagszerűen körülfutó mellvédek közt típus szerkezetű, függőleges tengely körül forgó fa ablaksor került alkalmazásra reluxával. Az irodai helyiségekbe részben beépített bútorok, részben pedig mobil bútorok kerültek.

A helyiségek belső padlóburkolatai PVC, parketta, ill. mozaik lapburkolat.

A földszinten elhelyezett étterem, konyha, kultúrterem Copilit üvegfallal létesült, szellőztetésük fémszerkezetű szalag-ablaksorral történik.

K. T.

V. 5. emeleti alaprajz: 1. Iroda 2. Titkárság 3. Igazgató 4. Tárgyaló 5. Főmérnök 6. WC

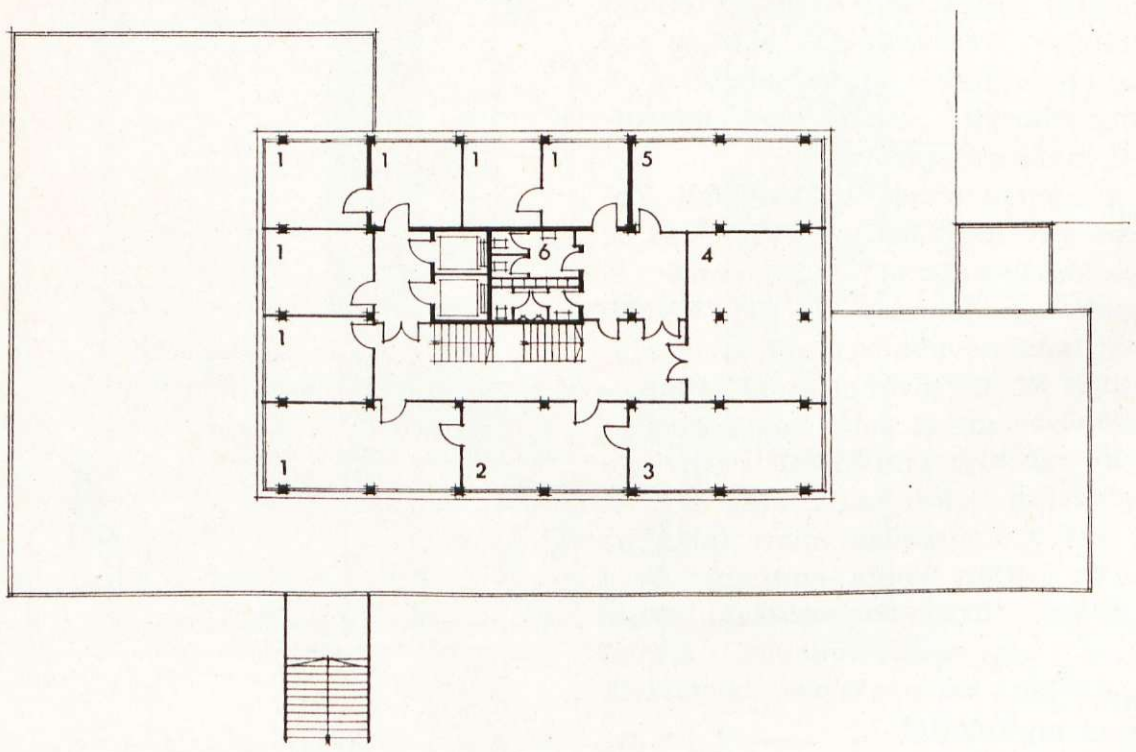

Pécsi Városi Tanács fogadási egység

Tervező: PÉCSI TERVEZŐ VÁLLALAT
Építész és belsőépítés: VIDA GYULA
Beépített lm^3: 600 lm^3
Építési költség: 500 mFt.
1 lm^3 ára: 835,— Ft.

Klub és részlete

Pécs Városi Tanács épületének I. em. szintjén került kialakításra a létesítmény: tanácskozó-, társalgó és klubhelyiség csoportja.

A tanácsi intézmény üzemeltetésével kapcsolatos igény, saját épületen belül olyan funkciójú létesítmény létrehozása, mely házon belüli használata mellett — hivatalos tárgyalások és protokoláris fogadások lebonyolítását is biztosítja.

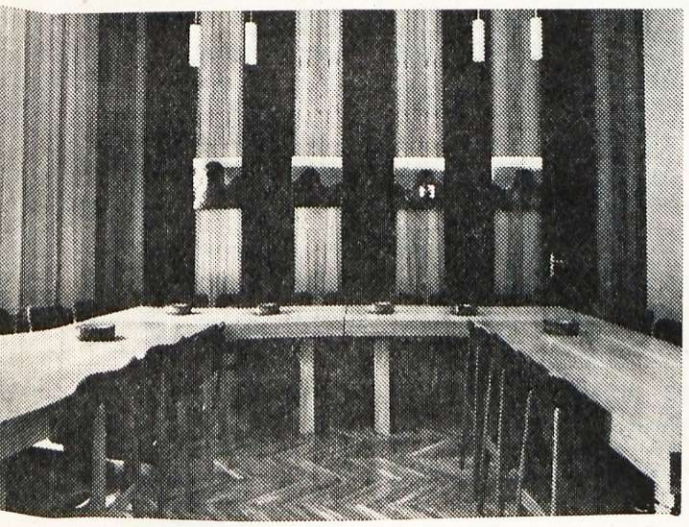

Belső társalgó

Tanácsterem

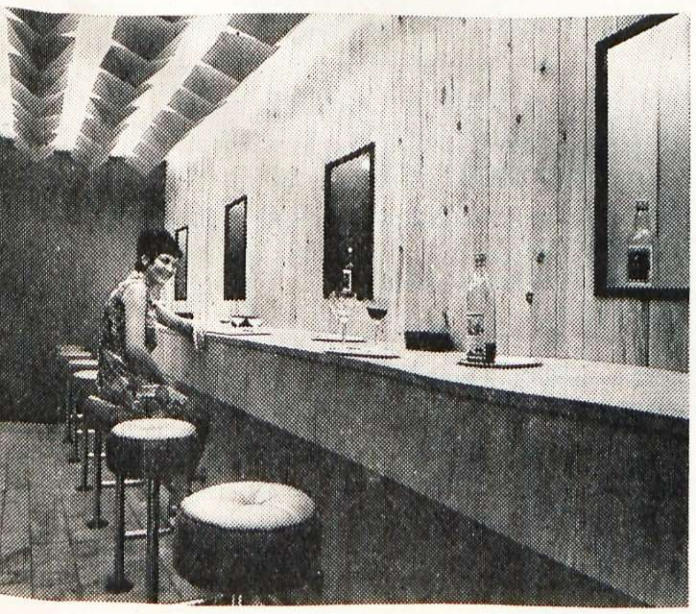

A létesítmény az épület I. em. Igazgatási szintjén került kialakításra, addig más szerepet betöltő irodák és egyéb helyiségek átalakításával.

Az új helyiségek kapcsolata építészetileg nem túlzott épületszerkezeti módosításokkal oldódott meg.

Üzemeltetési igénye, hogy az egyes helyiségek egymás zavarása nélkül is megközelíthetőek, de egybenyithatóan is használhatók legyenek.

A helyiségek belső kialakítása, a szerepének megfelelő mértékű jellegzetes formai megoldások, melyek elsősorban a különböző építési anyagok együttélésében és összehangolásában jelentkezik.

1. Bejárati és közlekedő tér

A tér uralkodó motívuma egy 800/ /300 cm méretű fapanelra tapétázott pécsi panoráma fotó, mely az idegen számára bemutatja a várost. A helyiség padozata vörösmárvány, mennyezete lakkozott deszkaborítás. Ebből a térből közelíthető meg a ruhatár, kézmosó, tanácsterem és társalgó.

2. Tanácsterem

45 m^2 alapterületű helyiség, berendezett férőhelye 30 fő. A felületek burkolata diófa, valamint fapanelra ragasztott textil. Alkalmas helyen diófa és textilburkolatú fa közé 4 db zománckép készült, mely szerves része a burkolati elemeknek. Mobil berendezése részben egyedi.

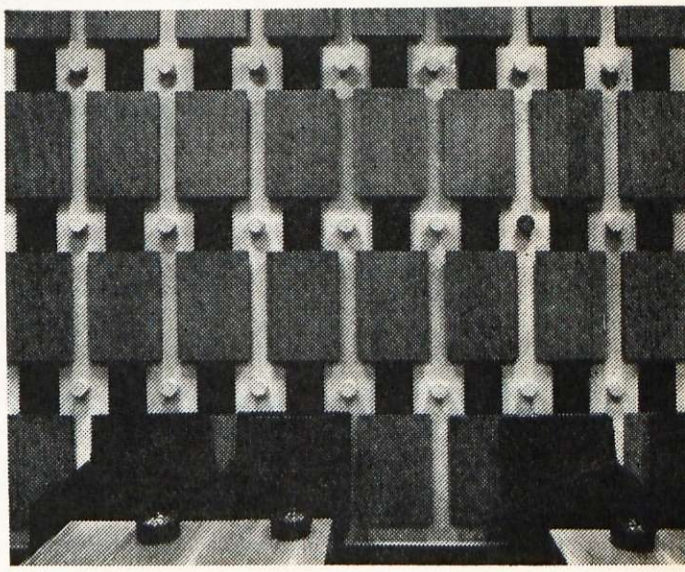

3. Klub

50 m^2 alapterületű helyiség, kialakítása a létesítmény középpontjában áll, és ennek megfelelő hangsúlyt kapott. Két oldalfala díszburkolattal készült, részben nyersen kezelt fa, dukkozott fa és műbőr. A tér túlzott belmagassági méreteit a díszburkolat anyagának megfelelő falapok és kétféle világítási mód csökkenti.

Padozata ragasztott szőnyegpadló sötétkék színben. Mobil berendezése részben egyedi.

4. Belső társalgó

Karcsú folyosó alakú helyiség, a klubhoz kapcsolódik — zsákszoba. Kialakításának lényege a többitől való jelentős eltérés. Használatával kapcsolatos önkiszolgáló jellegével a vendéglátás szokásaitól eltért és ezzel tesz különbséget a klubtól.

V. GY.

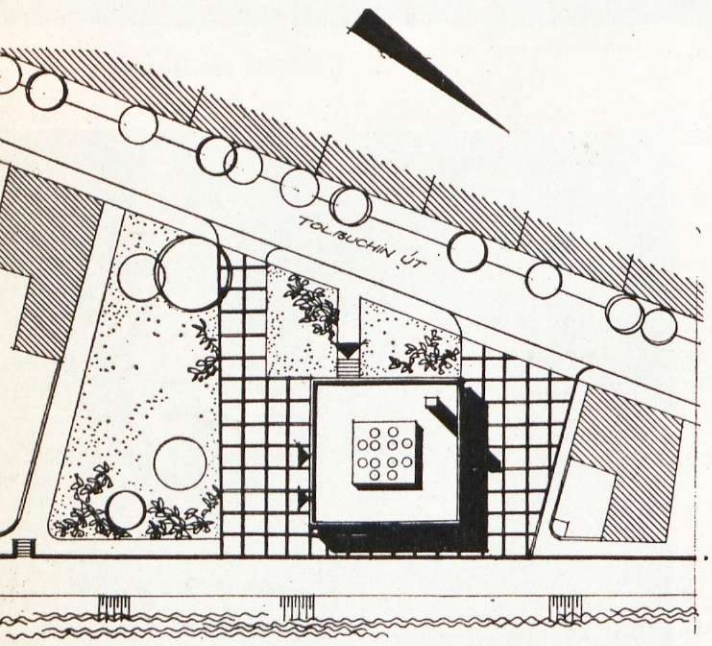

Árvízvédelmi Központ, Mohács

Tervező: PÉCSI TERVEZŐ VÁLLALAT
Építész: VÁRADY GÉZÁNÉ
Statikus: DULÁNSZKY JENŐ
Belsővíz: TÓTH JÁNOS
Fűtés: NAGY LÁSZLÓ
Elektromos: NAGY PERGE LAJOS
Közmű: BARTALOS LÁSZLÓ
Megbízó: DÉLDUNÁNTÚLI VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG
Kivitelező: BARANYA MEGYEI ÁÉV
Építési összköltség: 4 543 000 Ft.
Beépített térfogat: 3890 lm³

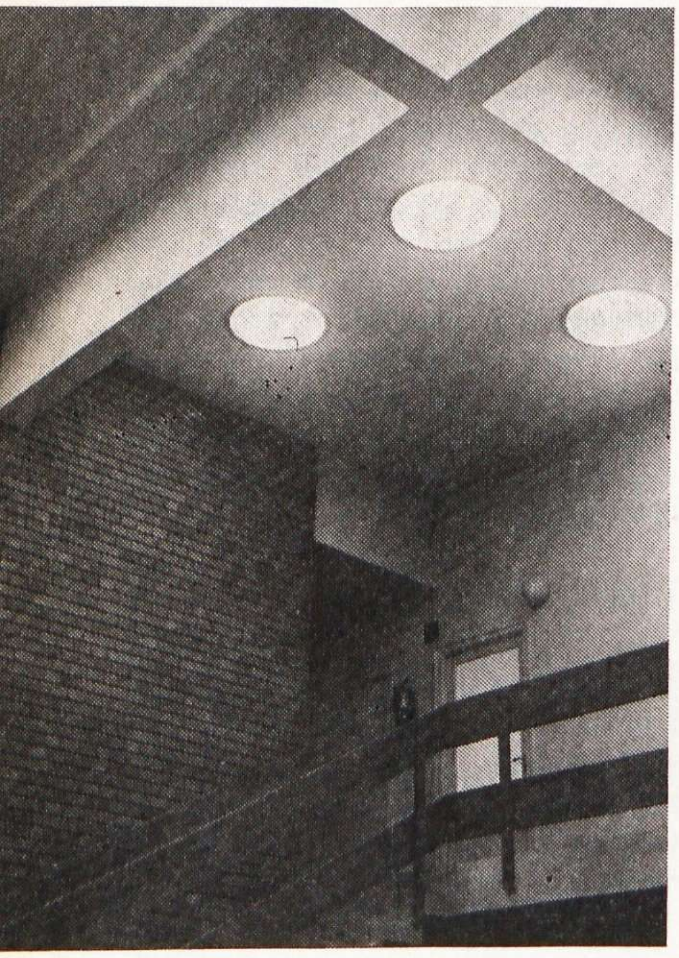

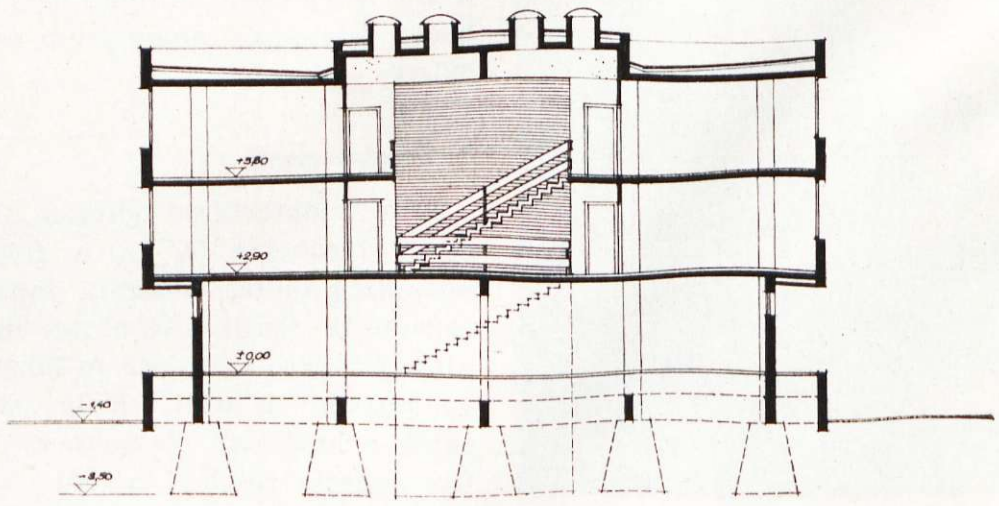

A gyakran fenyegető dunai árvizek szükségessé tették az új szakaszmérnöki székhely létesítését Mohácson.

A telek a Duna-parton — a Tolbuchin út — Fazekas utca és Névtelen köz által határolt területén fekszik. A Tolbuchin út a város központjából, nagyjából a Dunával párhuzamosan vezet észak felé. Kétoldalán régi földszintes családiházas beépítés van, amelyet különösen a Duna felőli oldalon az elmúlt árvizek foghíjassá tettek. A beépítésre kiválasztott telken az árvíz következtében megrongálódott kis családi házakat szanálni kellett.

A telek alakja, az épület speciális funkciója, a Duna védőgátjainak közelsége, az épület tömegének kialakítására meghatározó jelentőséggel hatott.

Az épület négyzetes alaprajzú, 3 szintes, minden oldalról, gépkocsival megközelíthető.

A földszinti padlószint a terepszint fölött 1,10 méter magasan, a beton védőgátfal tetejével egy szinten van. A földszint a homlokzati sík mögé ugrik, így az épület körüli rámpa fedett. A földszinten raktárhelyiségek és a kazánház helyezkedik el. A bejárati kis előtérből lépcső vezet fel az I. emeleten levő tulajdonképpeni hallba, amely körül az I. és második emeleten helyezkednek el az irodák, vendégszobák és a mellékhelyiségek.

A hall légtere készintes, a II. emeleti irodák a körbefutó galériából nyílnak. A hall megvilágítása a tetőfödémbe helyezett üvegkupolákon keresztül történik. Az épület szerkezete monolit vasbeton váz, fejnélküli gomba födémmel. Kitöltő falak és parapetek B30-as és 25 cm vastag ikersejt téglából készültek, perlit vakolattal. Válaszfalak falazottak.

A belső kialakítás közepesnél magasabb igényű. (Faburkolatok, hallban nemesvakolat és mezőtúri téglaburkolat, padlók mettlachi ill. műanyag burkolattal készültek).

Homlokzatok burkolása szürkés fehér színű „vulcolor" lapokkal készült. A földszint függőlegesen tagolt mosott beton burkolást kapott.

A kivitelező igen szép munkát végzett.

A körbefutó ablakokból hosszú szakaszon belátható a Duna.

A homlokzatok minden égtáj felé egyformák, így a szabadon álló épület a város felől is és a Duna felől is kedvező képet nyújt.

V. G.-NÉ

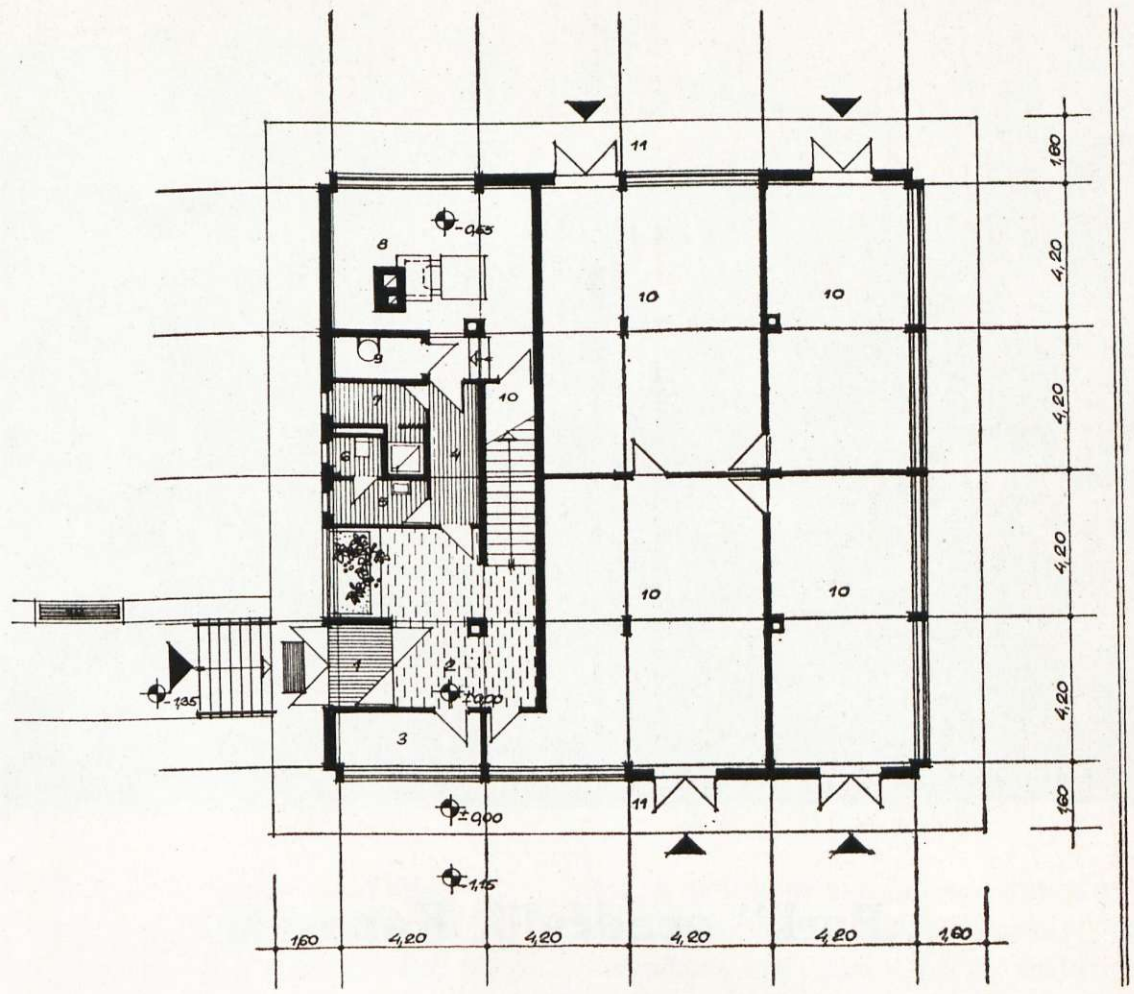

Földszint. 1. Szélfogó 2. Előcsarnok 3. Porta 4. Közlekedő 5. WC Előtér 6. WC 7. Öltöző, zuhanyozó 8. Kazánház 9. Boyler 10. Raktár 11. Rakodórámpa 12. Csizmamosó

I. Emelet. 1. Hall 2. Iroda 3. Árvédelmi készültség 4. Akku 5. Telefonközpont 6. Előtér 7. Vendégszoba 8. Előtér 10. Mosdó, zuhany 11. Pissoire 12. Ffi WC 13. Takarító kamra 14. Előtér 15. Női WC

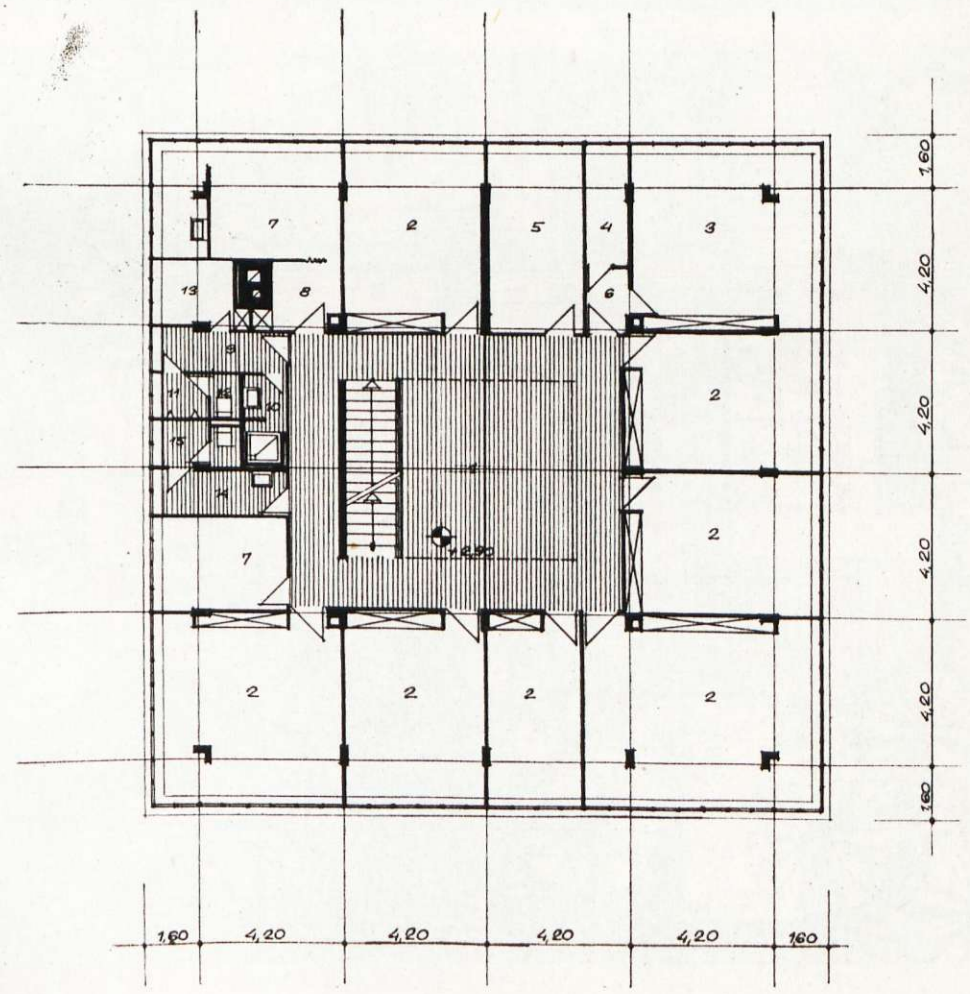

Tervező: PÉCSI TERVEZŐ VÁLLALAT
Építész: SZŐKE GYULA
Statikus: TAKÁCS JÁNOS
Belsőépítész: VIDA GYULA
Belső gépészet: RÓNASZÉKI PÁL, TÓTH JÁNOS, NAGY LÁSZLÓ
Közmű: GYIMESI JÓZSEF, SZÁNTÓ PÉTER
Kerttervező: MÜLLER MÁRTA
Kivitelező: SOMOGY MEGYEI TANÁCSI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT
A létesítmény költsége: 4 496 000,— Ft.
Beépített térfogat: 3062 m^3
Légm^3 ár: 1470 Ft/m^3
Beruházó: SOMOGY MEGYEI BERUHÁZÁSI VÁLLALAT
Üzemeltető: SOMOGY MEGYEI VENDÉGLÁTÓ VÁLLALAT

„Park" vendéglő, Kaposvár

A város irigylésreméltóan szép parkjában, a Szabadság parkban valósult meg Kaposváron a „Park" vendéglő, kertvendéglőnek ideális környezetben. Helyén korábban is hasonló rendeltetésű létesítmény állott; avult állapota és kis kapacitása miatt került lebontásra.

Az üzemeltető programjának megfelelően a létesítmény a következő fő jellemzőkkel rendelkezik:

a) Állandó üzemelő rész
300 adagos főzőkonyha
160 férőhelyes étterem
40 férőhelyes külön terem

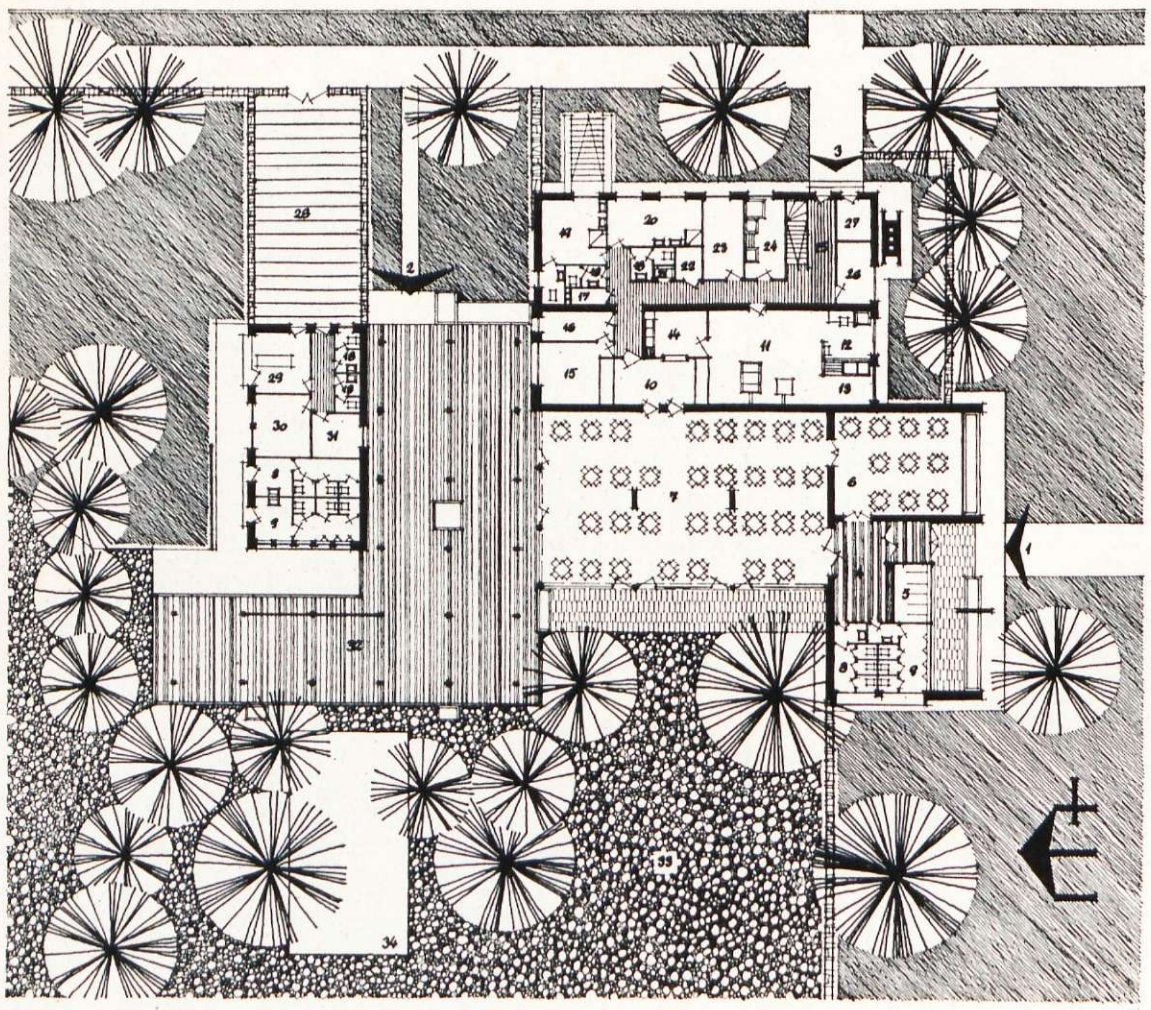

1. Bejárat az étterembe
2. Bejárat a fedett teraszra és a kerthelyiségbe
3. Gazdasági bejárat
4. Előcsarnok
5. Ruhatár
6. Külön terem
7. Étterem
8. Női mosdó, WC
9. Férfi mosdó, WC
10. Tálaló
11. Főzőkonyha
12. Húselőkészítő
13. Fekete mosogató
14. Fehér mosogató
15. Söntés
16. Italraktár
17. Éttermi felszerelési raktár
18. Személyzeti WC
19. Női öltöző
20. Férfi öltöző
21. Teherfelvonó
22. Kézi kamra
23. Szárazáru raktár
24. Zöldség előkészítő
25. Átvevő
26. Iroda
27. Hulladéktároló
28. Zárt tárolóudvar
29. Nyári söntés
30. Női öltöző
31. Férfi öltöző
32. Fedett terasz
33. Kerthelyiség
34. Tánchely

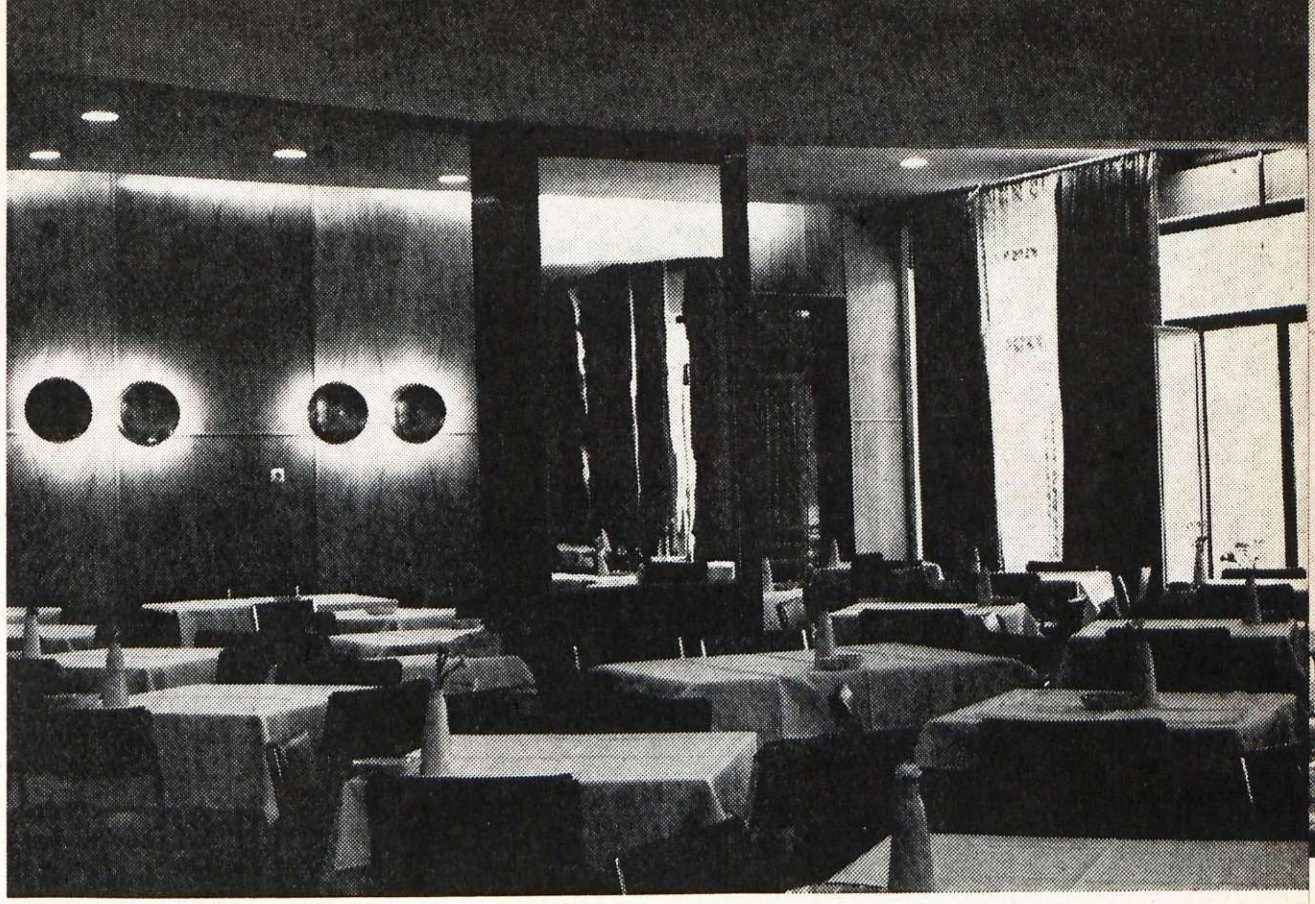

b) Csak nyáron üzemelő rész
250 férőhelyes fedett terasz
750 férőhelyes kerthelyiség táncchellyel
Kisegítő söntés és szociális épület.

A két épületrészt a fedett terasz választja el egymástól, ugyanakkor azonban, azonos párkányzatával a különálló épületrészeket össze is fogja. Az étterem a fedett teraszhoz padlótól mennyezetig érő üvegfallal csatlakozik, így teljes üzem esetén a kettő funkcionális egységet alkot.

Az éttermi rész megközelítése a park felől történik, a fedett terasz és a kerthelyiség azonban az utca felől közvetlenül is elérhető. A gazdasági bejárat ugyancsak az utca felé nyílik. A nyári üzemrész elé aránylag nagyméretű, magas terméskőfalakkal határolt zárt udvar került, így — az üzemeltetés eddigi tapasztalatai szerint — sikerült megoldani, hogy az időszakosan felhalmozódó göngyöleg, hordó, palack stb. ne a már megszokott módon, mindenki szeme láttára egymásra és az épületre halmozva jelenjék meg.

Az erősen tagolt alaprajzú földszintes épület hagyományos építési módszerrel épült, zömmel teherhordó főfalakkal, az étteremben vasbeton pengepillérekkel. A fedett terasz és az étterem határoló üvegfalainak függőleges tartószerkezetét 2—2 db 140-es U acélból összehegesztett acélpillérek alkotják. A pince feletti födém — pince csak a konyhaüzem alatt van — monolit vasbeton lemez. Az épületrészek felett a födémek 50 cm széles STASA elemekből készültek. A fedett terasz födéme kétirányban teherviselő lemez, amely az acélpillérekre támaszkodó vasbeton bordákra terhel. A középső traktusban elhelyezkedő konyhai helyiségek, valamint a fedett terasz középrésze gömbhéjfelületű üvegkupolás felülvilágítókkal van ellátva.

Az épület központi fűtése alsó elosztású szivattyús melegvízfűtés, a hőszükséglet fedezésére 2 db VAWETI földgáztüzelésű kazán szolgál. A konyhai, valamint a melegvíztermelő berendezések ugyancsak földgáz üzeműek.

Az épület homlokzatainak kialakításánál domináns szerepet kapott — mint burkolóanyag — a szinte csak ujjnyi vastagságú lapos karmacsi kő, az üveg és a meszelt nyersbeton. A betervezett kőanyagból a kivitelező követendően szép külső burkolatokat készített.

Külön említésreméltó, hogy a tervező törekvése a meglevő fák megtartására a kivitelező legnagyobb megértésével találkozott, és a kivitelezési nehézségek ellenére is csak az épület alapterületén belül eső fák kerültek kivágásra, így az épület ritkaszép természeti környezetben kerülhetett átadásra.

Ugyancsak külön kell megemlíteni — sajnos már nem a tervező örömére —, hogy az üzemeltető már a használat első évében az étteremhez kapcsolódó pergolára vasszerkezetű ferde üvegtetőt építtetett, aminek csak egy eredménye lett: az épület nyugodt összhangjának megbontása.

SZ. GY.

Tervező: PÉCSI TERVEZŐ VÁLLALAT
Belsőépítész: MÁTHÉ ANDRÁS
Gépész: RÓNASZÉKI PÁL
Beruházó: FIM PÉCSI PORCELÁNGYÁRA
Kivitelező: PÉCSI PORCELÁNGYÁR
KIVITELEZŐ RÉSZLEGE
Fotó: TILLAI ERNŐ
Beépített lm^3: 160 lm^3
Építési költség: 90 mFt.
1 lm^3 ára: 560,— Ft.

EOZIN bolt, Pécs

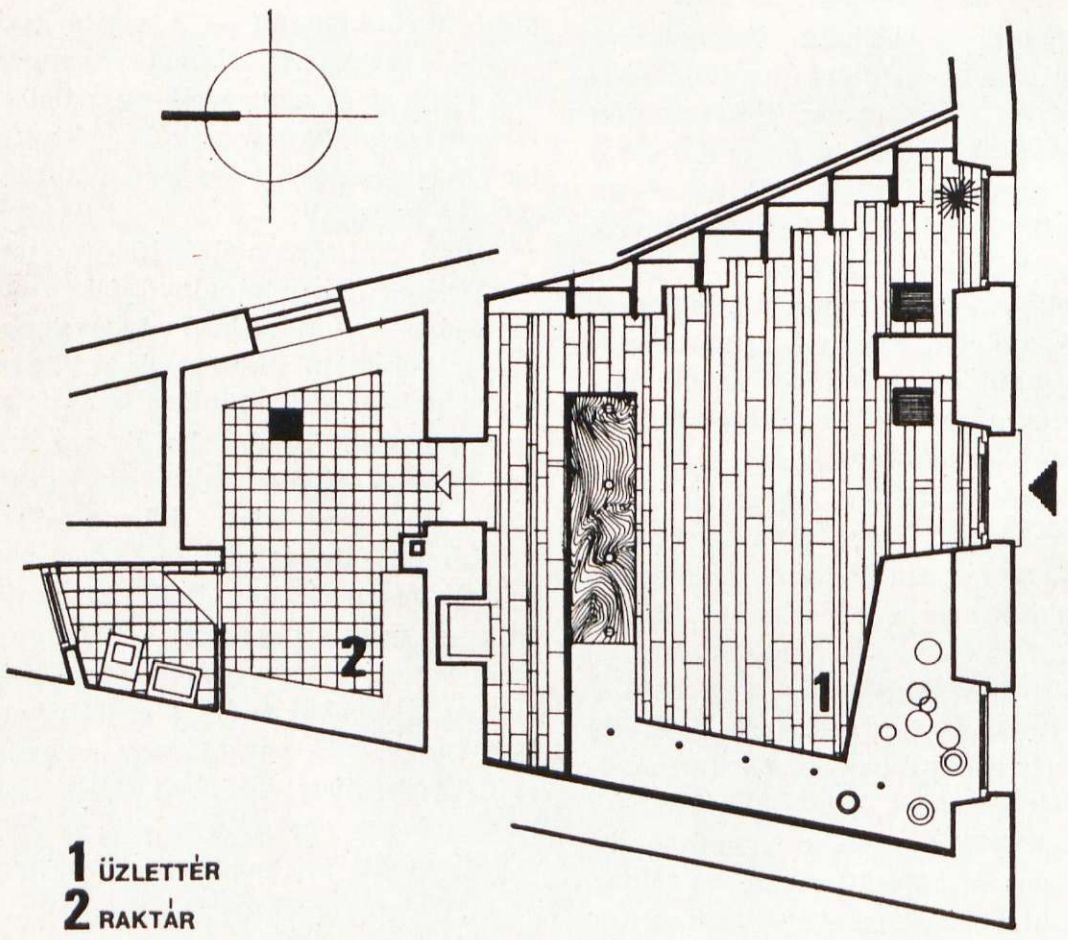

1 ÜZLETTÉR
2 RAKTÁR

Az átalakításra került helyiségek Pécs belvárosában, a Jókai téren, az ún. Elefántos tömb egyik műemlék jellegű épületének földszintjén helyezkednek el.

A tervezési munkát nehezítette az idők folyamán lezajlott sokszoros és szakszerűtlen átalakítás. A boltozatmezők hosszában válaszfallal való „alátámasztása" következtében a boltozatok részben megroggyantak. A főfalakon történt nyílás áthelyezések a főfal egyes szakaszainak vb. köpennyel való megerősítését tették szükségessé.

Az építészeti kialakításnál az eredeti állapot visszaállítását valósítottuk meg. A telekadottság miatt befelé keskenyedő, boltozatos üzlettér helyiség jellegét a berendezés kialakításával nem szándékoztuk elrejteni, az üzlettérből és az utcára egyaránt látható lépcsőző vitrinsor is ezt a célt szolgálja. A vitrinsor mögötti rejtett világítás a dísztárgyaknak kontúrvilágítást ad.

A vitrinsorral szemközti boltozati végfalon faburkolattal, a boltív szép arányát széndékoztuk kihangsúlyozni. A faburkolat előtti árubemutató pódium átfordul a hosszanti falak elé, s a bejárattal szemközt emelkedik ki belőle a pult formája.

A boltozat a két hosszfallal fehér meszelésű. A pult mögötti fal fülkéi és kiugró dobozai a legszebb egyedi darabok bemutatásának célját szolgálják.

A padlóburkolat terv szerint fehér márványból készül, ez azonban nem készült még el.

M. A.

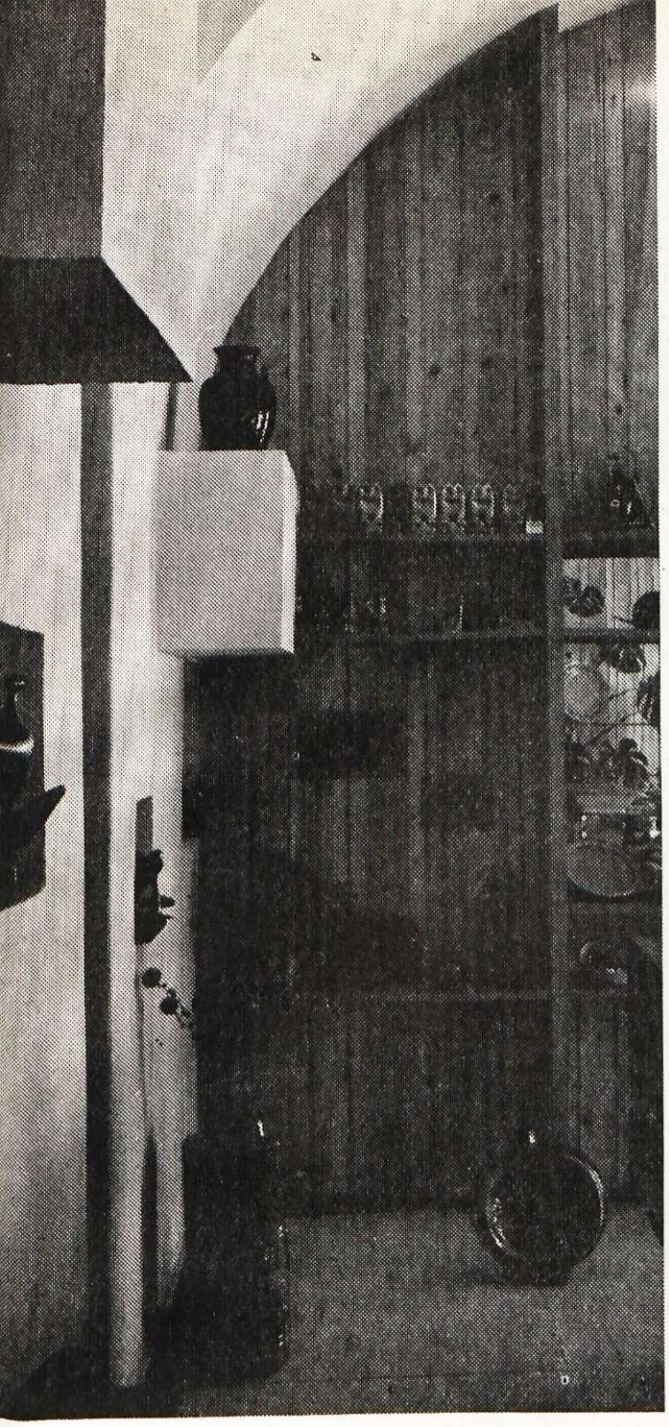

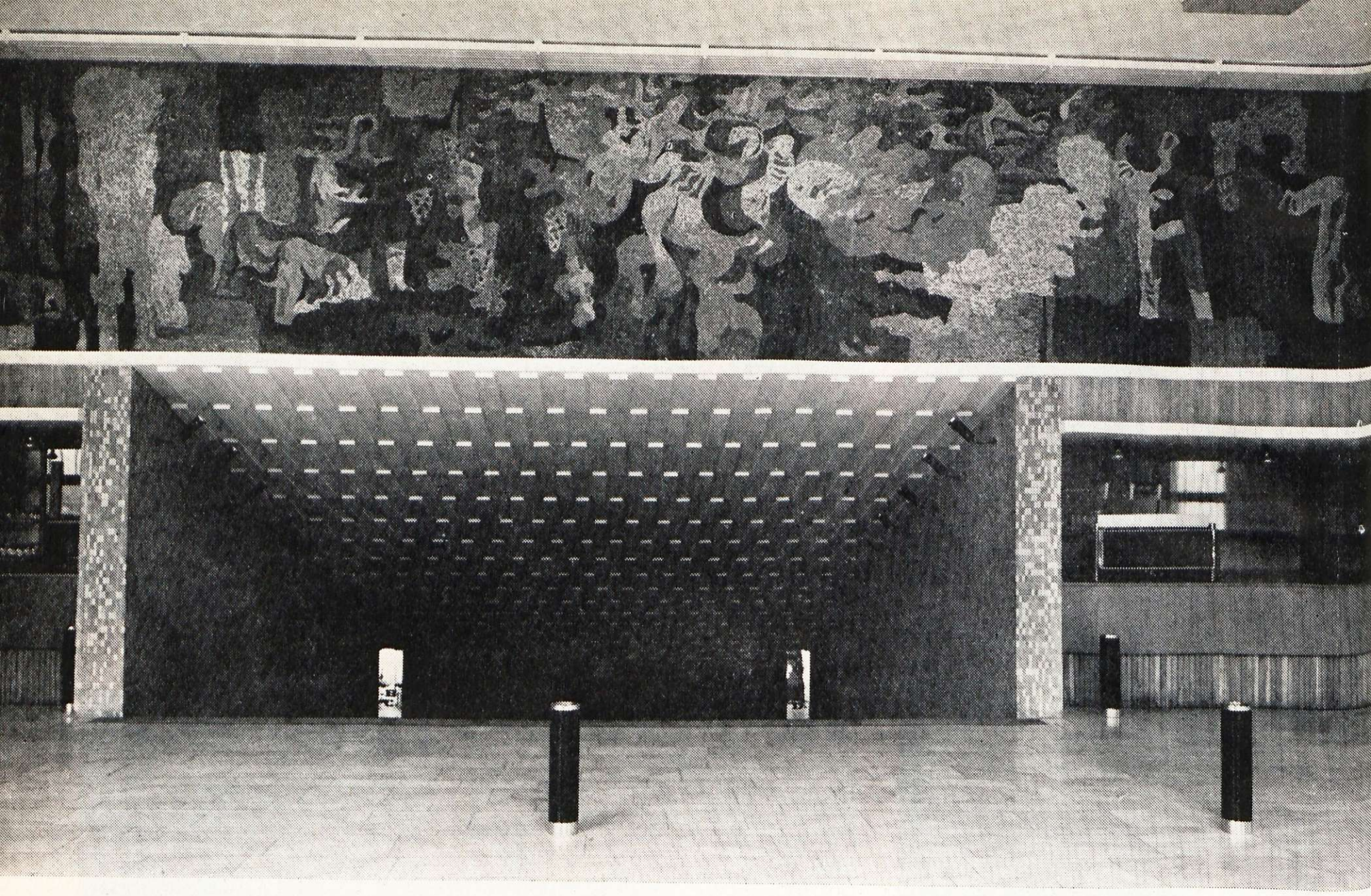

Velencei üvegmozaik a „Babits Mihály" Művelődési Központban Szekszárd

TILLAI ERNŐ

A másfél évvel ezelőtt átadott Tolna megyei Művelődési Központ melletti foyer csarnokában elkészült a Képzőművészeti Alap megbízásából annak a hatalmas festményegyüttesnek első 40 m^2-re, melyre korábban képzőművészeti pályázatot írtak ki.

A pályázat tárgya az ország legnagyobb művelődési központjának reprezentatív tereiben olyan üvegmozaik festmények elkészítése volt, amelyek megkötés nélkül, de kifejezésre juttatják a művelődési központ jelentőségét és funkcióját és Tolna megye művelődési igényességét.

A pályázat idején az épület épülőfélben volt és a képzőművészeti pályázatok jelenlegi gyakorlata nem volt elég ahhoz, hogy a meghívott 7 neves képzőművész egyértelműen és eredményesen tudta volna megoldani azt a viszonylag új és szokatlan feladatot, amely szerint a 33 × × 33 m-es foyer helyiség tudatosan szolíd architektúrájához képest végre és a szokástól eltérően egy képzőművészetileg hangsúlyos műalkotás jöjjön létre. Ráadásul ez az alkotás kifejezetten uralkodjon a térben és alapvetően tér alakító legyen. A 7 pályázó közül első menetben 4 művész alkotása bizonyult arra érdemesnek, hogy újabb pályázatok révén a szerzők további építészeti instrukciók alapján újra összemérjék erejüket.

Sajnálatos, hogy az eredmény még mindig nem volt százszázalékos, amin elsősorban azt kell értenünk, hogy a bemutatott művek többsége széteső vagy túlságosan is monoton koncepciókat mutatott és nem érte el a művelődési ház akkor már elkészült reprezentatív keretéhez méltó szintet.

Végül is 2 szerző vetélkedésének eredményeképpen már a korábbi pályázatok stádiumában is kitűnő és végül is eredményes kompozíciónak *Tury Mária* festőművésznő műve lett az alapja.

Az elkészült mű nagy lélegzetű és egyetlen lendülettel magával ragadó kompozícióra épül, amelynek tárgya „Béke és Művészetek". Csak részben figurális elemekből kialakított, ugyanakkor dekoratív bizonyos mértékig absztrakt, sőt sasszisztа vonásokat is mutató, monumentális — „szőnyegként" — hat.

Az egyébként nem minden tekintetben a tervező szerint készült foyer visszatartott színeit (fehér márvány, padló és pillérek, vörösmárvány lépcsők, grafitszürke skay falburkolatok, fehér mennyezet, krémszínű függöny 100 m hosszú, profil üvegfalak) hallatlan erővel, s legrafináltabb tech-

nikával ellenpontozza a falikép mély fekete, vöröses barna, lángolóvörös, narancs és sárga, szürkészöld és tört lila színeivel. Építész vélemény szerint ha a festmény nem volna önmagában is remekmű, alapkoncepciója, ritmusa, színe és felületének mesteri kialakítása, térben való elhelyezése így is jelentős iparművészeti alkotássá tennék.

A melléklépcsőházak és előcsarnok dekoratív felületei még nem készültek el, minden bizonnyal hatásukban nem maradnak el a főmű mögött. Sajnálatos, hogy a festmény alatti falak tagolása és a mozaik színválaszték hiánya miatt kellemetlen (zöldeskék) mozaik falburkolatok készültek, melyek módosítására beruházói ígéret van.

Ugyancsak rontja a hatást az utólag elhelyezett mennyezeti hangszórók meggondolatlanul kialakított diófa burkolata.

Végezetül idézzük a mozaikfestmény ünnepélyes átadásán elhangzott rövid tájékoztatást, melyet *Tury Mária*, az alkotó mondott el. Ebben igyekszik megfogalmazni a mű alapgondolatait.

„Még nincs egy éve, hogy résztvettem ennek a szép művelődési háznak az avatásán, s akkor ígéretet tettem, hogy ez év április negyedikére, felszabadulásunk ünnepére elkészül a mozaikom is. Nagy öröm számomra, hogy ebben a rohamosan fejlődő városban, ebben a nagyszerű funkciót betöltő intézményben ilyen szép feladatot oldhattam meg.

Ez a munkám, mindent beleértve két évig tartott. Megszámlálhatatlanul sok tervet készítettem, amíg kialakult a végleges, figurális-tematikus kompozíció, melynek címe: *„A béke és a művészetek"*. A kompozíciónál figyelembe vettem a terem építészeti tagolását, s ennek megfelelően hármas ritmust alakítottam ki. A kompozíció középpontja a békés termelést, a munkát, a termékenységet szimbolizáló nőalak, szőlőtőkékkel, — mint Szekszárdra oly jellemző motívummal, s az életet adó, lobogó nappal. Ehhez kapcsolódnak a békét szimbolizáló galambok és a jövőnk számára oly sokat jelentő anya-gyermek motívum.

A kompozíció két oldalán a különböző művészeteket megjelenítő figurák helyezkednek el; balról jobbra haladva: a képzőművészet — a modell és szobrász, alakjával —, a zene, az irodalom, a másik oldalon a színjátszást megjelenítő két figurával.

Színekben ugyancsak ezt a hármas tagolást tartottam szem előtt, a vörös-szürke-vörös ritmussal, melyet a fény-árnyék hullámzása köt össze. A kompozíció vízszintes áramlása és architektonikus, függőleges ritmusa az épület külső és belső osztását hozza vissza a kompozíción.

A mozaik anyaga velencei üveg, technikája a klasszikus mozaikoké; formaalakításban természetesen a mai ember gondolat- és érzelemvilágához, az épület modern formáihoz és funkciójához igyekeztem alkalmazkodni.

Ezúton köszönöm ezt a megtisztelő, szép feladatot és a bizalmat Tolna megyének és Szekszárd városának, Tillai Ernő építészmérnöknek ezt az igazán ritka-szép, kifejezetten képzőművész számára teremtett falfelületet, s a nagy érdeklődést, jóindulatot és segítséget, melyet a Tanácstól, a Tolna megyei Beruházási Vállalattól, a Művelődési Ház igazgatójától és dolgozóitól és Képző- és Iparművészeti Lektorátustól kaptam munkám végzése közben.

Remélem, hogy munkám örömet fog jelenteni, azoknak, akiknek készítettem. Szekszárd város és környéke szorgalmas, teremtő dolgozó népének."

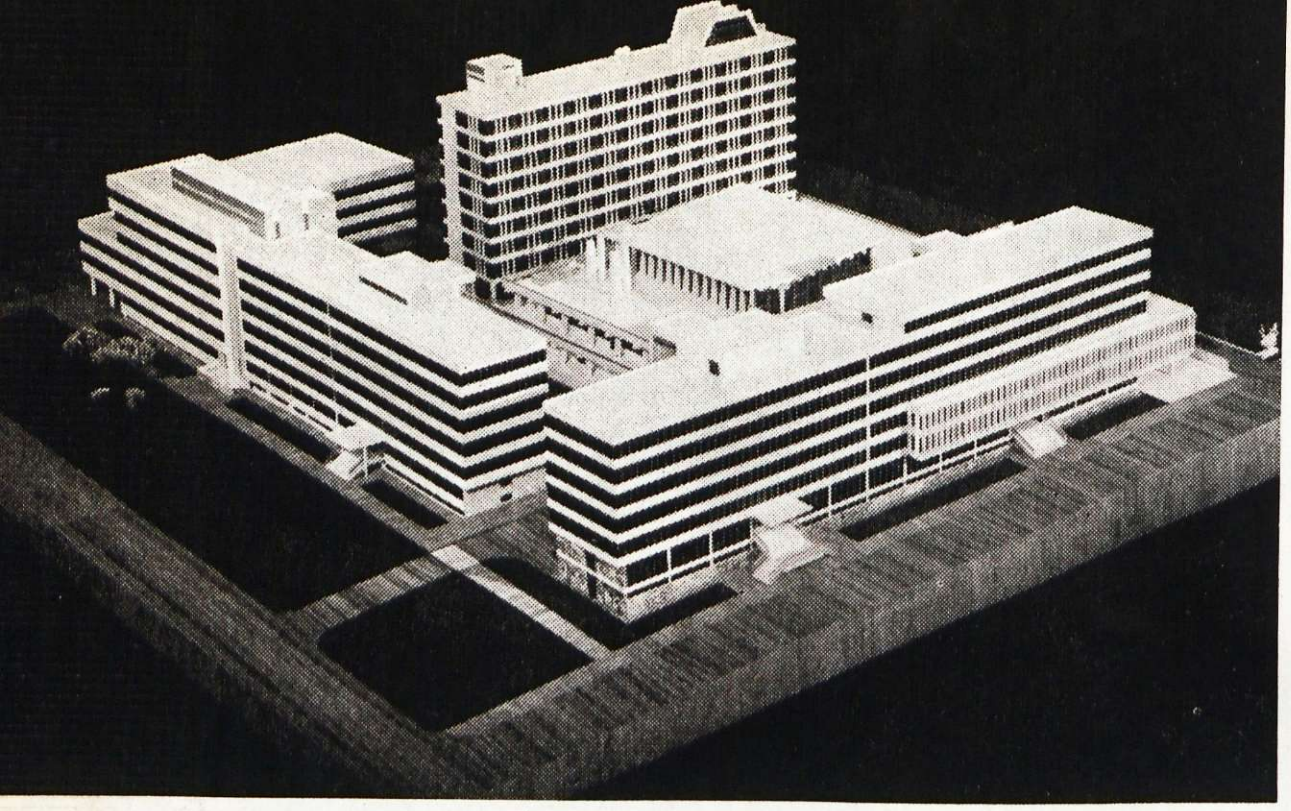

Pécs városközpont bővítése I/a ütem. modellfotó

Városrekonstrukció koordinált lebonyolítása a tapasztalatok tükrében

DR. KISS GYULA

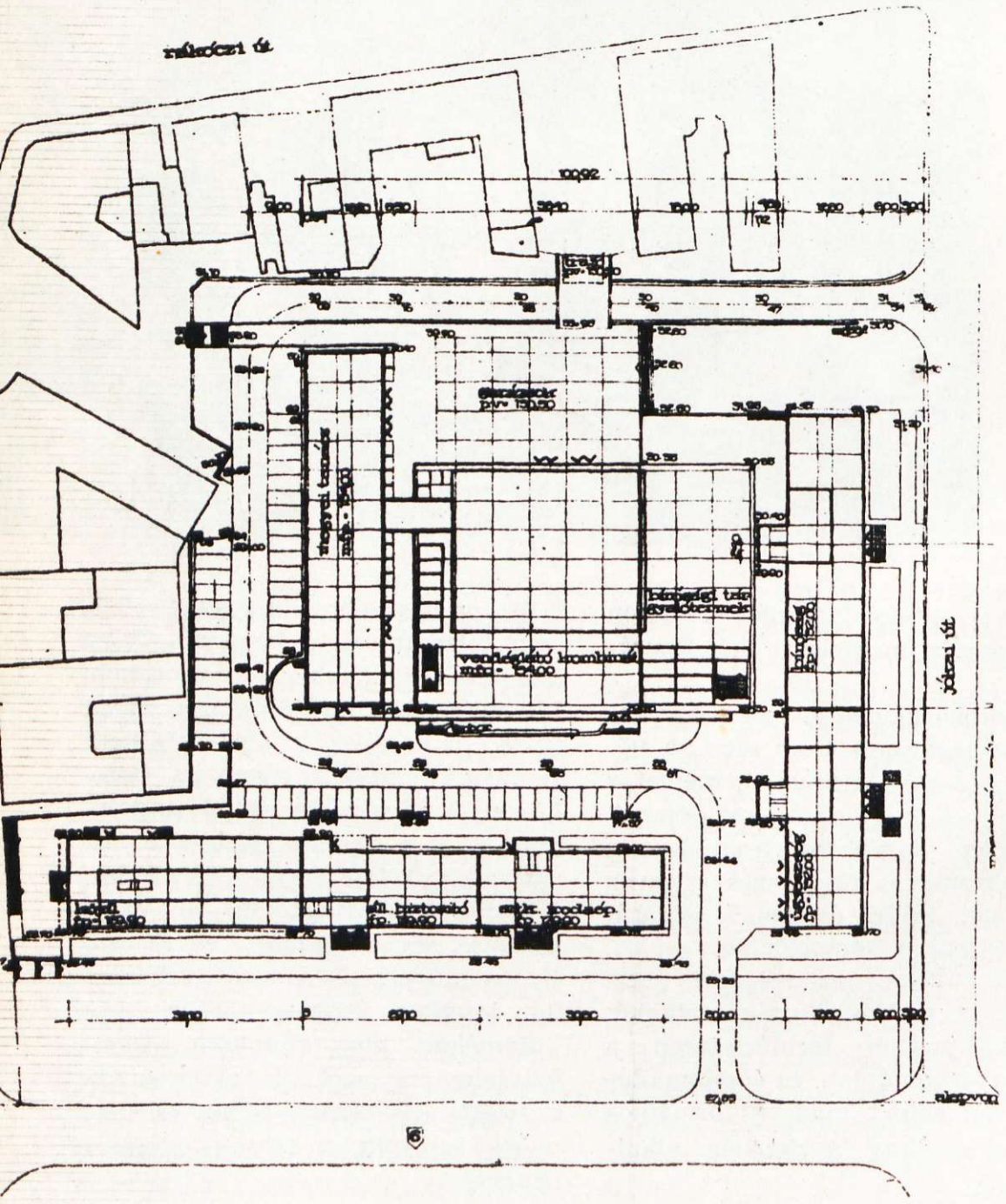

A *„Műszaki Tervezés”* 1967. évi 12. számában beszámoltunk arról a nagy jelentőségű, és felfogásában, módszerében szokatlan és újszerű kezdeményezésről, melynek keretében *„Pécs Városközpont rekonstrukciós bővítése”* elindult.

A körülményeknél fogva vállalatunk nemcsak a generáltervezői, de a beruházás lebonyolítási feladatokat is vállalta az alábbi fő törekvések figyelembevételével:

— egységes területelőkészítéssel és tömbösített beépítéssel gazdaságos területfelhasználás,
— közösségi helyiségek összevonása,
— mélyépítés, közművesítés összefogott tervezése és a magasépítést megelőző kivitelezése,
— egységes és korszerű (előregyártott) építési technológia alkalmazása,
— időszerű közlekedési szempontok (gyalogos és járműforgalom különválasztása),
— mindezek eredményeként harmonikus és egységet alkotó városkép biztosítása.

Az eltelt időszak általánosságban igazolta az alapelvek és törekvések helyességét. Ugyanakkor jelentkeztek mindazok a problémák, akadályok is, melyeknek jórészét eleve lát-

tuk, de melyek egy része a vártnál súlyosabb mértékben gátolta a tervszerű megvalósítást.

Első helyen kell megemlíteni a kivitelezői kapacitáshelyzetet, (mely sajnos nemcsak Pécs városában okoz sok problémát). Az első létesítmények kezdése még a tervszerinti időpontokban megtörtént, de már a befejezési határidőknél alkalmazkodni kellett a változó körülményekhez.

Pécs, illetve Baranya megye az Építőipari Műszaki Főiskola és a Beremendi Cementművek kapcsán országos nagyberuházások megvalósítását kapta feladatul, s ez természetesen rányomta bélyegét az egyébként sem rózsás kivitelezői munkaerőellátottságra.

Törekvésünk, hogy az illetékes szervekkel a városközpont beruházását kiemelt, vagy legalább célcsoportos jellegű beruházásként minősítsék, nem járt eredménnyel. Így azután a társadalmi és tanácsi szervek maximális támogatása ellenére a kivitelezési ütem erősen lelassult, sőt a munka hosszú időre le is állt.

Ennek következményei a megvalósításban érdekelt összes szerv részére jelentős károkat okoztak:

— az elkészült dokumentációk egy része korszerűsítési felülvizsgálat alapján átdolgozásra kellett, hogy kerüljön,
— az idő múlásával az érvényes építőipari árak jelentősen emelkedtek, ami hitelbiztosítási problémákat jelent a beruházók részére,
— a kivitelező vállalatnak az átfutási idő növekedése, valamint a lerendelt anyagok, szerkezetek eszközlekötési járuléka, kamatterhek stb. érzékeny anyagi veszteséget jelentenek,
— nem jelentéktelen azonban ennek erkölcsi hatása sem, elsősorban a közvélemény tükrében.

A továbbiakban említést kell tennem a szükséges szanálások lebonyolításával kapcsolatos, előre nem látott mértékű nehézségekről. Az e célra előirányzott költségek megfeleltek a beruházási program készítésekor szokványos, gyakorlati tényadatokkal alátámasztott költségeknek. Néhány előzmény kapcsán a telekkisajátításokra még jelentős összegű tartalékot is képeztünk, miután a hivatalosan felajánlható érték a bírósági gyakorlat szerint megítélt alatt maradt. Nem számoltunk azonban az alábbi tényezőkkel:

— a belterületi telekérték az előre

Készültségi állapot 1971 nyarán. Fotó: Dr. Szász János

várhatónál lényegesen nagyobb ütemben emelkedett,
— a lakóépület tulajdonosok szinte kivétel nélkül cserelakás biztosítását is kérték. Ennek értéke a vonatkozó rendelet szerinti 40%-os mértékű ingatlan árcsökkentés sokszorosát jelentette,
— a nem lakásjellegű szanálásoknál sok esetben az előzetes írásbeli megegyezés ellenére sem fogadták el a tulajdonosok vagy bérlők a készpénz kártalanítást, s az utólagos igazgatási eljárásoknál kénytelenek voltunk ezen igényeket kielégíteni. Ez természetesen költségben, de a lebonyolítás idejét tekintve is jelentősen túlhaladta az előirányzatot. Hozzásegített ehhez az a tény is, hogy a tanácsi szervek az előirányzott közületi elhelyezéseket az új gazdasági mechanizmus beindulása után kártérítés nélkül már nem tudták biztosítani.

Miután pedig a koordinált beruházásban résztvevő szervezetek a „közös költségeket" (területelőkészítés, közmű-mélyépítés, konyha-étterem, lakásújratermelés) alapberuházásuk arányában előre, vagy előre megállapított ütemben fizetik, felmerült a kérdés a már elkészült, pénzügyileg kényszerűen lezárt létesítmények költségviselését illetően, az előbbiekben említett áremelkedéseknél. Mivel pedig utólagos teljesítésre általában lehetőség nincs, a probléma jelenleg is rendezetlen, illetőleg ezen terhek is a Tanácsra hárulnak.

Nem volna azonban helyes az eddig megtett utat kizárólag a fenti, nem túl pozitív részletek alapján megítélni. Szeretném ezért kihangsúlyozni, amit a mellékelt fénykép is bizonyít, hogy a komplexum megvalósítása folyamatban van, s minden reményünk megvan arra, hogy a megyei nagyberuházások teljesítése után a kivitelező vállalat is nagyobb kapacitást tud biztosítani a város ezen igen fontos és reprezentatív beruházására.

Nem dicsekvésként szánom, de az őszinte képhez tartozik annak megemlítése, hogy az elkészült létesítmények az átlagosat messze meghaladó jó minőségben készültek el, melyet az üzemeltetők ezirányú írásbeli elismerései is kifejeznek. Ezt az eredményt a tervező és kivitelező közötti igen jó kapcsolat kialakításával tudtuk elérni.

Hasonló kedvező eredményként kell elkönyvelnem az előközművesítés következetes végrehajtását is.

Néhány szót még a jövőről.

Az eddigi tapasztalatok tovább erősítették azt a kezdeti törekvésünket, mely szerint a jövő útja csak összefogott, nagyobb rekonstrukciós területegységek tanácsi kereten belül történő előszanálása, majd a legkedvezőbb feltételekkel rendelkező beruházók felé való értékesítése lehet. A beruházók megválasztásánál természetesen a funkcionális, várospolitikai és gazdasági tényezők elsőrangú szerepet kell, hogy élvezzenek. Ilyen úton a jelenlegi beruházási preferenciák is egyértelműbben és főleg kevesebb vitával intézhetők. Ez természetesen szükségessé teszi a Tanács részéről megfelelő alapok képzését, illetve a szükséges tevékenységek meghitelezését.

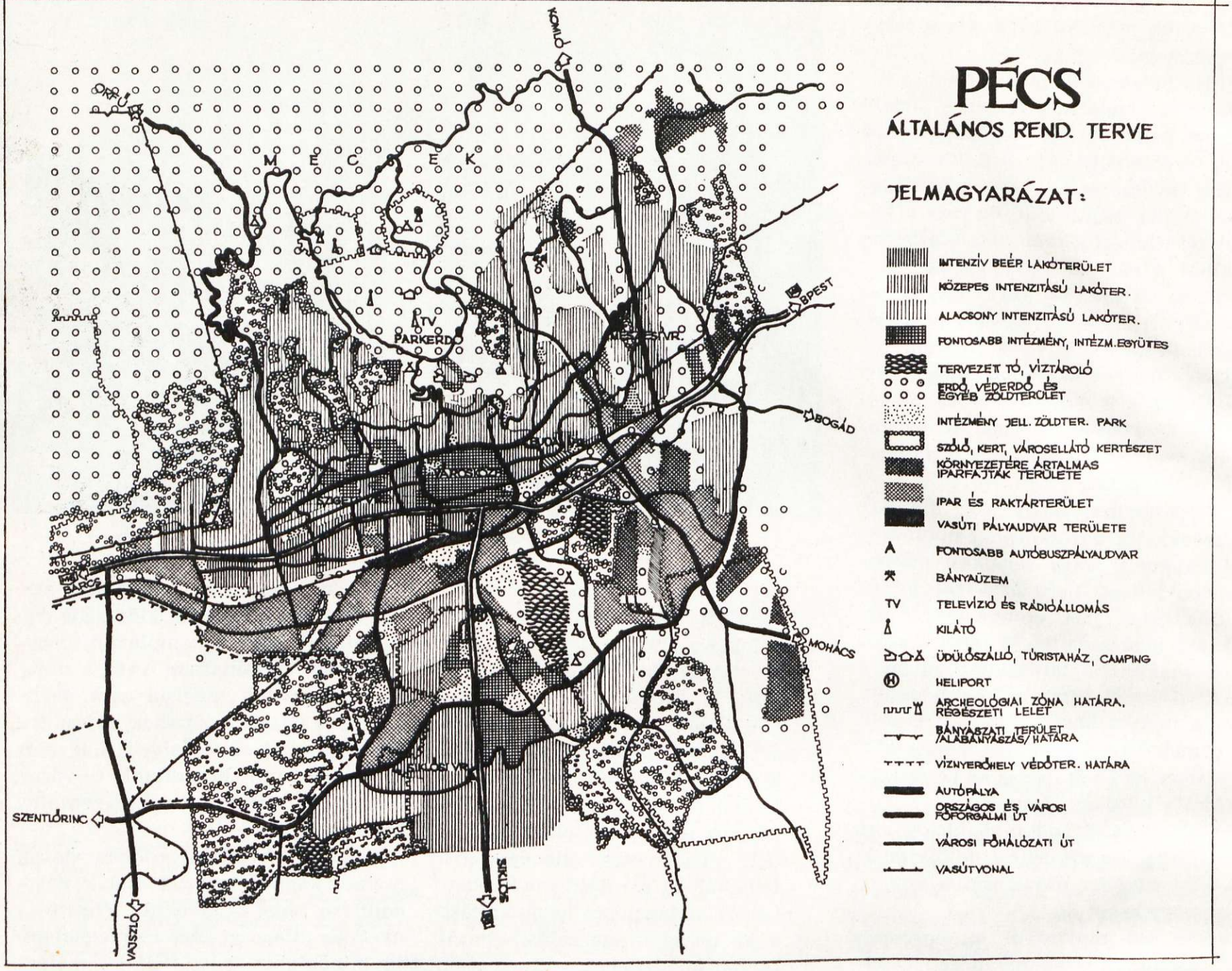

Általános városkép

Pécs általános rendezési terve

Tervezők: KISS DÉNES PTV, PAPP JÓZSEF PTV, DÉNESI ÖDÖN PTV, BICZÓ LÁSZLÓ PTV
Munkatársak: DR. KOVÁCS ATTILA ÉGSZI, DR. ROMHÁZI ENDRE ÉVM, FEKETE GÉZA PTV, GERŐ BALÁZS PTV